

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

ДУХЭРИГ

№ 27 (432)

2005
июлийн
14
Четверг
№ 81
(21167)

Нажарай
хүүл
харагшан
хонин
харын
8
гарагай
5

Бурятия

Буряад Республикын Правительствада БЭРХЭШЭЭЛНҮҮДЫЕ ДАБАХА ХЭМЖЭЭНҮҮД

«Таряа», «Мал ажалай халбари хүгжөөх» гэнэн тусхай шэглэлтэй программануудай ябасые Правительствын Президиум ээлжээтэ зүблөөн дээрээ хаража үзөөд, хараалагдахан хэмжээнүүдэй зариманиин гүйсэд бэелүүлэгдэнгүй гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Дутуу дундануудые усадахынь Хүдөө ажахын министерствые уялгалба. Бэрхэшээлнүүд заатагүй дабагдаха ёһотой.

«Бурятэнерго» гэнэн акционернэ бүлгэмэй урда үритэй байхан предпрятяи, эмхи зургаануудай үриие ямар аргаар хаахаб гэнэн асуудалда зүблөөн дээрэ анхарал хандуулагдаба.

Социально-экономическа хүгжэлтэдэ мүнөө жэл ушаржа эхилхэн орёо асуудалнуудые шийдхэхэ арга боломжонуудые зүбшэн хэлсэбэ. 2008 он болотор тухайламжын түсэб хараалагдаа.

Николай НАМСАРАЕВ.

САГ ДАРЫ ШИИДХЭХЭ

Июлийн 13-да Буряадай Президент Леонид Потапов албан хэрэгээрэ Кабанскын аймаг ошобо. Республикын толгойлогшо хоёр үдэрэй туршада хүдөөгэй болон промышленна үйлдэбэрийн предпрятинуудай, хургуулинуудай, аймагай сүлөө сагаа үнгэргэлгын эмхинүүдэй байдалтай танилсаха зорилготой.

Түрүүшын үдэр Президент Селенгинскээр ябажа, Соёл болон спортын, тийхэдэ Уран найханай байшануудай, Сэлэнгын ЦКК-гай хүдэлмэритэй танилсаа. Удаань Шергино, Красный Яр, Корсаково, Байкало-Кудара, Выдрино хуруинуудга болон Бабушкин хото хүрэнэ байна.

Июлийн 14-дэ Президент Большая Речка хууринай, Каменск тосхоной болон аймагай түбэй предпрятинуудаар яоаха юм.

Шийдхэхэ асуудалнуудай тоодо Кабанскын дунда хургуулин барилга, Селенгинск тосхоной Соёлой-спортын комплекс хэлыбэн шэнэздхэлгэ, 122 квартиратай гэзэй барилга мүнгөөр номололго оруулагданхай. Гадна Большая Кудара хууринай больницые хэлыбэн шэнэздхэлгэдэ шэглүүлэгдэхэ мүнгэн зөөрийн хэмжээ дахин хаража үзэхөөр, Кабанскын уһа сэрбэлдэг газарай уһаар хангалгын объектуудые хэлыбэн шэнэздхэхэ болон болбосоруулаха талаар асуудалнуудые шийдхэхээр түсэблэгдэнхэй. Тийн дүн хамта хори гаран асуудал бии.

Эдэ бүгэдэ тухай Выдрино хууринада хүдөөгэй зоной суглаанда болон аймагай эдэбхитэдэй зүблөөндэ хэлсэгдэхэ.

Аймагай ажауууштадай бэрхэшээлнүүдые найса шүүжэ үзөөд, шууд түргөөр туһалхын тула республикын министрствэнүүд болон албануудай хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо-барилгын, архитектурын болон гэр байрын-коммунальна ажахын министр Н.И.Быков, экономика хөгжэлтын болон гададын харилсаануудай министр Т.Г.Думнова, ажалай болон социальна хүгжэлтын министр В.В.Хингелов, хүдөө ажахын болон эдэз хоолой министр В.В.Бубнов, элүүрые хамгаалгын министр В.В.Кожевников суглаануудга хабаадаха.

Буряад Республикын Правительствын Мэдээсэлэй таһар.

АВТОМОБИЛЬ ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Россин почтын хайндэрэй үдэртэ Улаан-Үдэдэ 2005 оной хоёрдохи хахад жэлэй захил хэлгын

түгэсхэлэй шата баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэгдэбэ. Эндэ эдэбхитэй захил хэгшэдэй дунда лотерейн наадан эмхидхэгдэжэ, илагшань «ВАЗ-2106» түхэлэй автомашинада хүртэхэ байба.

Энэ дээдын үнэтэ бэлэгтэ Загарайн аймагай Үнэгэтэй нютагай ажаууушта Наталья Александровна Якимова хүртэбэ. «Центральная» газетэдэ захил хэжэ, Наталья Якимова автомашина шүүгээ бшуу. Бусад эдэбхитэйшүүл мүн лэ дураскаалта бэлэгүүдтэ хүртөө. Манай «Хэблэлэй байшангай» зүгһөө илагшадые амаршалаа.

Ешигма ЦЫБЕНОВА,
Р.-Н.БАЗАРОВАЙ фото.

Улаан - Үдэ хотын хайндэрөөр амаршалаа

Зунай зүлгы хаһада үргэн дэлисэтэйгээр тэмдэглэгдэн хотын хайндэрэй үедэ хаа хаанаһаа амаршалгын бэшгүүд эрээ. Улаан-Баатар хотын мэр М.Энхболд, Манжуур хотын КПК-гай 1-дэхи секретарь Я.Ханьжун, Дархан Уулын губернатор Д.Хаянхярваа, Владивосток, Якутск, Томск хотонуудай толгойлогшонор, Усть-Ордын округтой Баяндайн аймагай гудваа Ю.Малгатаев, Сибириин сэрэгтэй округтой генерал-полковник Н.Ткачук, Хяагтын хилийн отрядтай начальник Р.Ксенз болон бусад хотынхидые амаршалһан байна.

Улаан-Үдэ хото жэлһээ жэлдэ гоё найхан боложо, Сибириин хотонуудай дунда ёһотойл онсо нуури эзэлэнхэй. Тийн хотын ажауууштад нийслэл хотынгоо хүгжэлтэдэ нилээдгүй ехэ хубитаяа оруулжа, оролдосотойгоор ажалаа ябуула гэжэ амаршалагшад тэмдэглээ.

Улаан-Үдэ хотын захиргаанай Хэблэлэй албан.

Региональный финансово-экономический институт-техникум

Гос. лицензия № 24-9920 от 20.05.02 г., выд. Мин. обр. РФ. Гос. эквир. А № 000798 от 31.12.02 г., выд. Мин. обр. РФ.

ЭКОНОМИСТ, БУХГАЛТЕР, МЕНЕДЖЕР, МАРКЕТОЛОГ

4500 руб.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ДИПЛОМ

30 первый год

Обучение заочное - дистанционное. Бесплатные готовые лекции-конспекты. Без выезда на сессию.

За информацией обращаться: г. Улан-Удэ, ул. Ключевская, 41, здание РОСТО ДОСААФ, 3 этаж, каб. 375, тел. (3012) 41-30-74. Часы работы: с 13.00 до 18.00
Адрес для писем: 670013, г. Улан-Удэ, а/я 12268

ДУЙНХОР ВАЯН

Июлийн 15, 16, 17-до Дээдэ-Онгостойн Хамбын хүрэнэй Дуйнхор дасан шадар Гэгээн түрэлтэ Далай ламын багша Цэншаб Кирти римбүүшэ Буряадта, удаан сагай таһалдалай хүүлээр, Дуйнхор ваан (ван Калачакры) түрүүшынхэ хүртөөхэнь. Хадагуудые абаад эрэхэ ёһотой. Дуйнхор ваанай табигдаһан нютга орондо амгалан байдал тогтожо, зоной сэдьхэл тэгшэ тэнюун,

бусадта туһалха гэнэн буянта хүсэлэнтэй болодог. Ваанда хүртэгшэд хойто наһандаа Шамбалада түрээдэг номтой.

Июлийн 18-да Цэншаб Кирти римбүүшэ хүзэгшэдые тусгаар адислаха. Июлийн 24-дэ Дуйнхор Бурханай Мандал хандаргагдажа, адислагдаһан элһэниинь хүзэгшэдтэ тараагдаха.

Июлийн 17 - Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын үдэр

«ТҮБ» УНИВЕРМАГ ТҮРҮҮЛНЭ

1905 оной Революцион талмай дээрэ эгсэ 45 жэлэй урда гээ Буряадай томо дэлгүүрнүүдэй нэгэн болохо «Түб» Универмаг нээгдэнэ байна. Тус дэлгүүрэй байшан «Гостиний ряд» гэнэн архитектурна ансамблин таһаршагүй хубинь мүн, тиймһээ хотын түүхэтэ газар гэжэ тоологдодог.

Ойн баяртай дашарамдуулан, энэ Универмагай дотоодо тала хэлыбэн шэнэлэгдэжэ, танигдашагүйгөөр хубилаа. Шэнэ оньһон техникээр хангагдаа, шала болон ханань евро-заһабарилга гараа. Анхан саһаа иишэ арад зон гэр бүлөөрөө эрэгжэ хубсалдаг хэн, мүнөөшье тийгэдэг зандаа. Тиймһээ үглөөнэй 10 часаа үдэшын 7 час хүртээр хүн зоной хүлгөөтэйгөөр хүүлдэн, эд бараа, хубсаһа хунар шэлэхэ ушар ажаглахаар байдаг.

Мүнөө дээрээ Универмаг акционернэ нээмэл бүлгэм болонхой. Ажалладаг зоной тоо 150-да хүрэнэ. Тэдэнэрэй дунда Россин Федерациин болон Буряад Республикын габыяата худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэ, «Эгээл эрхим мэргэжэлтэн» гэхэ мэтэ нэрэ зэргэтэй зон олон.

Харин Униввермагай генеральна директор, Россин Федерациин габыяата худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэ З.А. Ганицевае дурдангүй үлэхэ тон буруу. Зинаида Алексеевна 15 жэл энэ дэлгүүр хүтэлбэрианэ. Эхэнэр хүнэй мүр дээрэ бүхы хүнгэн бэшэ уялганууд даалгаданхай. 2001 ондо Буряадай болон Россин эрхим эхэнэр-директор гэжэ нэрэ хүндэдэ хүртэһэниинь эрхим хүтэлбэрилэгшэ байһыень гэршэлэнэ.

Зинаида Ганицевагай хэлэхээр: «Универмаг иимэ хүгжэнги байдалда нэгэмүнэн ерээгүй, хубилган шэнэздхэлгын үедэ тон хүндэ хэн. Үгтэһэн лэ даабари бэелүүлжэ хуранхай манда дэлгүүрэй харилсаанай тогтоходо, өөһэдөө эдэбхи үүсхэл гарган, хүтэлбэрилхы жолоо өөр дээрээ дүүрэн даажа абаха хэрэг гараа бэлэй. Тийбэшье намайе шэлэһэн зоной найдалыень харюулха гэжэ оролдооб, шэнэ экономика шэнжэлээб, элдэб янзын семинарнуудта хабаадааб. Ажабайдал зогсоногүй, тиймһээ шэнэ экономика туйлалтанууд тухай мэдэжэ ябаха шухала».

«Түб» Универмаг «Лидер экономики» гэжэ дипломоор шагнагданхай, Россин Правительствын Хүндэлэлэй грамотада, мүн бэшэше олон тоото шагналнуудта хүртэнхэй. Шэнын хараатай директорэй хүтэлбэри дор манай «Түб» Универмаг улам хүгжэһөөр.

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА,
Р.-Н. БАЗАРОВАЙ фото-зураг.

«Түб» Универмагай генеральна директор
З.А.Ганицева

«ГАЙХАМШАГТА ОРДОН БАРИХАБДИ», – ГЭЖЭ СЕНАТОР ВИТАЛИЙ МАЛКИН МЭДҮҮЛБЭ

Буряд Республикын Правительстве гүрэнэй Федерацийн Советтэ түлөөлэгшэ сенатор Виталий Борисович Малкин Улаан-Үдэ ажалай хэрэгээр ержэ, хотын засагаархидтай уулзалга үнгэргэбэ, журналист-нуудтай хоорлдэбэ.

Федерацийн Советтэ хуулинуудыг баталха харюусалгата уялгаяа бэелүүлхэ гадна Буряд Республикын аша туһаар ямар ажал ябуулжа байдаг тухайгаа В.Б.Малкин тодорхойгоор хөөржэ үгэбэ. Тусхайлбал, жэлэй эхиндэ хойшо сенаторай оролдолгоор федеральна бюджетдэ манай республикада 450 млн. түхэриг үгтөө. Тэрэ тоодо оперо болон баледэй театрай ордон хэлбэн шэнэлхэ хэрэгтэ мүнгэн номологдоһон байна.

Гэхэтэй хамта В.Б.Малкин баян банкир хэн тула республикада мүнгэнэй талаар туһаламжа үзүүлжэ байха зорилготойгоор «ЭРА» гэнэн тусхай жаса-фонд байгуулаа юм.

Байгша оной эхиндэ энэ жасаһаа олон эмхи зургануудта, юрын эрхэтэндэ яһала ехэ

мүнгэн үгтэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн райондо Россин Герой Гусляковто хүшөө барюулхадаа, 278 мянган түхэриг, албанай ушараар наһа барахан милиционерүүдэй гэр бүлэдэ, милицийн ветерануудта 360 мянган түхэриг, Буряд Республикын эрхим врачуудта 33600 түхэриг, «Торгон зам» гэнэн Уласхоорондын конкурс-харалгада, спортын

хэрэгтэ мүн лэ горитой мүнгэ В.Б.Малкин өөрынгөө жасаһаа үгтэһэн байна.

Уржадэр Виталий Борисович Улаан-Үдын захиргаанай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, республикын ниислэл хотодо бэлэг болгон, өөрынгөө хубийн мүнгөөр спортын - соёлой сэнгэлтын тусхай комплекс -ордон барюулжа үгэхэ дуратай байһанаа мэдүүлбэ. Буянтай энэ хэрэгтэ 400-500 миллион гаргашалагдахаар хараалагдана.

Улаан-Үдэдэ, миний ажаглахада, үзэмжэтэй, таарамжатай нэгэшье спорткомплекс, нэгэшье бассейн, нэгэшье дискотека, нэгэшье ресторан үгы хэбэртэй, - гэжэ В.Б.Малкин хэлэхэ юм. - Тиймэнэеэ архитектурна талаар, багтаамжатай эхэ хэмжээнэй яла-сала гайхамшагта ордон барюулха дурамни хүрөө. Энэ ордон - комплексын бүридэлдэ спортын мүнөө үеын бүхы шгэлэлүүдтэ хамаатай тренажер гэхэ мэтэ хэрэгсэлүүд, эрхим бассейн, сауна байха ёһотой. Тэрэшэлэн городой омогорхоомор ресторан, хатар нааданай, мүн нааданай

автомадуудай залнууд хараалагдаха. Газань гоё найхан сэсэрлиг байха.

Сенаторай үүсхэлые Улаан-Үдын захиргаан баяр баясхалантайгаар угтан абажа, ордоной мүнделхэ таарамжатай талмай бэдэржэ тодорхойлонхонь.

Түргэн гэгшээр газар олгожо, проект түсэб табюулжа, намарһаа ажалаа эхилээ наамнай, ехэл зохид хэн, - гэжэ Виталий Борисович мэдүүлнэ. - Проектын мүнгыгөө үглөөдэршыг үгэхэб. Ордоной ашагалгада үгтэхэдэ, ашагалгынь коммунальна гаргашыг түлэлсэжэ байхаб, удаань ордон өөрөө олзо оложо, бээ даанги болохо ёһотой. Зүгөөр юрын эрхэтэн бүхэнэй эндэ сэнгэхэ, спортоор бээ хорихо билет тон үнэгүй байха ёһотой. Имагтал юрын арад зоной аша туһада иимэ ордон барюулха ханаатайб.

Тэрэшэлэн Байгалай эрье шадар «үндэр түрэлтэ» ноёдой, баяшуулай буужа амарха тусхай резиденци барюулха ханамжатайб, - гэжэ манай сенатор хэлэнэ.

Николай НАМСАРАЕВ,

ТУҢАЛЫТ МААНАДТА

ВСГТУ-гай I курсада һурадиш 18 наһагайхан манай басаган Вика Цыдыпова нёдондой ноябрь парада хүндэ инсультда дайрагдаа. Республиканска больницын невроловическа һалбарида аргалууланай һүүлээр ажаһуудаг газарайнгаа поликлиникэдэ харууһаламжада байгаа. Тезд иклинин 12-то байдалын эгсэ муудажэ, комодо орохын хажуугаар эпилепсөөр бээн таталдаа. Иклинин 27-до бүри доройтожо, неврологическа һалбарида оруулагдаба.

Санкт-Петербургын нейрохирургийн институтдай хүдэлмэрилэгшэ, медицинин эрдэмэй кандидат каража үзөөд манай институтда операци яаралтайгаар хүүлэхыень зууршалаа. Энэ хэрэгтэ мүнөө сагай эрхээр наада захань 200 мянган түхэриг хэрэгтэй болон. Бидэнэр, түрэлхидын, тиймэ мүнгэгүйбди. Энэрхы сэдхэлхэ туһалыт даа маанадта, алтан басагаһаниемнай абаралсыт даа, хүндэтэ нүхэдүүд! Буянтай арьбэжажа болтогой!

Зандан Цыденович
Цыдыпов эсэһын, эхэнь,
бусад түрэлхидын.

Реквизиты:

ИНН 7707083893 Филиал
Бурятского отделения №6601/
104 Адрес: г. Улан-Удэ кор.
счёт 30101810400001000604 р/
с 30301810909160601800 БИК
048142604 № лиц. с.ч.
423078100009165972073
Цыдыпов З.Ц.

Конт. тел. 55-04-51.

ОЛОНОЙ АША ТУҢАДА

Республикын Экономикын хүгжэлтын болон гададын харилсаа холбоной талаар министрствын дэргэдэ июлийн 28-һаа тусхай таһаг нээгдэхэнь.

Өөрын хэрэг эрхилэгшэд тэрэ таһагта министрствын мэргэжэлтэд тусхай саг соо дежурлажа, зүбшэл консультаци үгэхэ байха. Һара бүхэнэй хоёрдохи ба дүрбэдэхэ четвернүүдтэ 9-һөө 17 час болотор №№103, 105 кабинетүүд соо бизнесменүүдыг хүлээжэ байха. Административна ямар хаалта тодор табигданаб гэнэн гомдол оруулаха болоно. Тэрэшэлэн өөрын хэрэг эрхилжэ эхилхэдэ ямар саарһа документүүд хэрэгтэйб, тэдэниг зүбөөр яжа бэшэхэб гэхэ мэтэ заабари үгтэхэ.

Нэгээр хэлэхэдэ, олондо аша туһатай албан бии болобо гэшшэ.

УЯЛГАНУУДЫНЬ ТОДОРХОЙЛОГДОО

Газар тухай хуули бэелүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал табигдажа, республикын Президент өөрынгөө захиралтаар гүйсэхэ хэсэ засагай албатанай урда урдын уялгануудыг тодорхойло.

Хүдөө ажахын министр-

ствын дэргэдэ газар болон зөөрин талаар тусхай хэлтэс байгуулхыень республикын Президент уялгалба. Тус сектортэ гурбан мэргэжэлтэд хүдэлмэрилхэ.

ХЭЛХЭЭН ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

Хяагтын аймагта телефоной станцийн хоёрдохи шатын хэлхээ холбоо үргэдхэхэ ажал ябуулагдажа эхилбэ. Энэ хэрэгтэ 14 млн. 200 мянган түхэриг номологдо.

Гэхэтэй хамта Улаан-Үдэ-Хяагта хоорондо волоконно-оптическа гэдэг утаһанай хэлхээ холбоо барилгада 65 млн. түхэригтэй проект зохёогдо.

ОМОЛИ ЗАГАҢАН ОНОЛТОЙ

Ботулизм үбшэн омоли загаһанһаа халдадаг гэшшэ. Илангаяа халуун зунай үедэ мууса даһаалагдана загаһа эдһин зарим зон энэ үбшэндэ нэрбэгдэнэ. Нёдондо 34 хүн хүндөөр үбшэлөө бэлэй, харин мүнөө жэл гурбан хүндэ ботулизм халдаба.

Найдалгүй наймаашадаа гутаһан загаһа худалдажа бү

абагты гэжэ эмшэд нэргы-лэмжэлнэ.

ХҮНДЭТЭ ЭРХЭТЭН

Улаан-Үдын хүндэтэ эрхэтэй тусхай галерей нээгдэбэ.

Ниислэл хото городой хүгжэлтэдэ хубитаяа угаа ехээр оруулан габыятай дүшэн хүнүүдэй фото-зурагууд нэрэ обогтойгоо Хүндэлэлэй самбарта мүнхэ байхаар тодходо.

ДАХИН ХҮДЭЛГЭГДЭХЭН

Энэ һарада Улаан-Үдын нарин сэмбын мануфактура дахинаа хүдэлжэ эхилхэнь.

Шахардуу байдалда ороод, зогсоогдоһон үйлэдбэри урданай хэмжээнэй продукци гаргажа шадахагүйшыг хая, дэлгүүрэй эрилтэдэ хэрэгтэй хэмжээн соо сэмбэ нэхэжэ байхань. Шэнэ онһон хэрэгсэлүүдээр үйлэдбэринь зэбсэгжэбэ, ноһон худалдагдажа абтаа, химическэ хэрэгсэлэмжэнүүд олодо. Клавдия Альцманай орондо ороһон хүтэлбэрилэгшэ коллективтээ хөөрэдэжэ, салинай хоёр һарын үри түлэхэбди гэжэ найдуула.

Тобшо һонин

АША ТУҢАТАЙ ЗУБЛӨӨН

Рак үбшэниг эртэннээ тодорхойлон обёоржо, эмшэлгын арга олохо тушаа конференци манай республикада болобо.

Россин медицинин Академиин гешүүн-корреспондент, рак шэнжэлэлгын научна институтдай директор, нютагай хүбүүн Евгений Чойнзоновой хүтэлбэри дор конференци Улаан-Үдэдэ, тэрэнэй түрэнэн Сэлэнгын аймагта үнгэргэгдөө.

ЖЭШЭЭТЭ АЙЛШАД

Ехэ Чивиркуй гэнэн гол шадар, Байгалай эрье шадар «Америкын «Даймлер Крайслер» компаниин арбаад хүдэлмэришэд айлшалжа буугаад, байгаалин оршон тойрониен сэбэрлэжэ байна.

Тэдэнэрэй үүсхэлые дэмжэжэ, Улаан-Үдын аяншалагшад мүн лэ Байгалай эрье шадарай газарыг богһоо сэбэрлэжэ эхилбэ.

Николай НАМСАРАЕВ.

Хүдөөгэймнай байдал ямар бэ?

ВЫСТАВКЭДЭ ИЛАБА

ямаадууд выставкэдэ хабаадуулагдаба.

Нарин болон бүдүүлг ноһотой үүлтэртэ малай шанарыг выставкомой шалгалтын комисси сэгнэбэ.

Алтайн хизаарай «Степной» гэнэн племазаводой хонид ехэтэ найшаагдажа, нэгэдэхэ шатын дипломдо хүртэжэ, ажахын УАЗ-469 автомашинаар шагнада.

ҮМСЫН АЖАХЫНУУД ҮРЭТЭЙ

далдажа абаха дуратай зондо урьһаламжын кредит үгтэгдэдэг боложо байнхай.

Алцагат, Мухар, Хужарта, Уланта гэдэг бишыхан нууринуудта айлнууд мал олоор үсхэбэрилнэ.

Комлев обогтой айл, жэшээлхэдэ, 120 хони, 25 эбэртэ бодо мал, 4 мори харууһална. Энэ

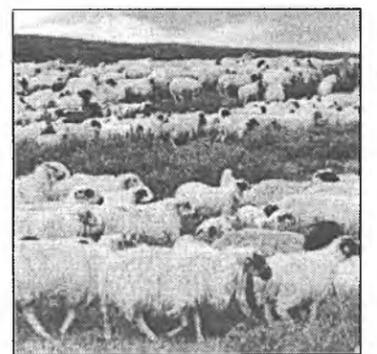
эзэн һаяар Монголой Сэлэнгын аймагһаа хоёр зуугаад хони асарха түсэбтэй.

Инвесторнүүдэй туһаламжаар Сунграповтанай бүлэ Казахстанай сагаан толгойто үүлтэрэй нэгэ буха, табин хашарагуудыг худалдажа абанхай.

Очировай үмсын ажахы

камератай бусаба. Выставкэ боложо байха үедэ Вера Нимаевна 55 наһанайнгаа оие тэмдэглэхэ азатай байна. Эрхим энэ мэргэжэлтэн түрэл ажахыдаа 30 жэлэй туршада ажаллахадаа, үүлтэртэ мал үсхэбэрилгын хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулан габыятай.

В.Н.Жалсанова Выставкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнадаба.

Хойто жэл удаадахи выставкэ мүн лэ Шэтэдэ болохо.

Хүдэри-Сомон нууринда мал эмшэлгын ветеринарна пункттын байшан баригдажа, һаяар ашаглалада үгтэхэнь.

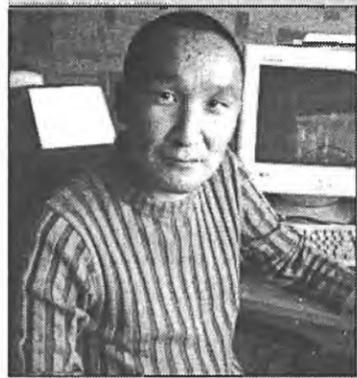
Гэхэтэй хамта, үмсын ажахы хүгжөөжэ, ажамадарха дурагуй зариман байха юм. Хүдэрийн администрацийн мэдэлэй нууринуудта ажалгүй 78 хүн тоологдоно. Ажалшыг бэдэрхэ гэжэ оролдохогуй, малшыг үсхэбэрилхэ дурагуй зон лэ даа.

Николай НАМСАРАЕВ.

Шэтэдэ һая Сибирь болон Алас Дурнын үүлтэртэ хони, ямаанай удаадахи выставкэ-харалган боложо үнгэрбэ. Манай республикаһаа Борьёогой үүлтэртэ ажахын, Сэлэнгын аймагай Юроогэй, Яруунын аймагай Ульдэргын, «Дружба», «Победа» гэнэн кооперативуудай, Мухар-Шэбэрэй һутайн, Зэдын аймагай Үшөөтэй Д.Банзаровай нэрэмжэтэ кооперативуудай хонид выставкэдэ абаашагдаа.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай Шанаан нютагта, мүн һутайда үсхэбэрилэгдэдэг үүлтэртэ ямаадыг абаашан байха юм.

Дүн хамта жаран хоёр хони, Хяагтын аймагай Хүдэрийн хүдөөгэй захиргаан үмсын ажахынуудыг хүгжөөжэ хэрэгтэ анхаралаа ходоодо хандуулжа байдаг.

«Буряад үнэн» хэвлэлэй байшангай корреспондент Борис БАЛДАНОВ ерэхэ жэлэй үбэлэй Олимпиин нааданда олимпиин гал дамжуулаха эстафетэдэ хабаадаха золтой ушарба.

«Самсунг» компани Росси дотор «Кто понесет Олимпийский огонь?» гэжэ конкурс соносхоён байна. Байгша оной май нарада Борис тус конкурс тухай Интернетдээр мэдэжэ, тэрэ

дорой Олимпиин нааданай гурба дахин чемпион Ирина Роднина тухай багахан хөөрөө бэшэжэ эльгээһэн байна.

Энэ конкурс тухай мартаад байһамни, эндэ хая «Самсунг» компаниин Россидахи таһагай түлөөлэгшэ Анастасия Фетисоваһаа энэ конкурс илагша болоот гэхэн мэдээсэл абаад, ехэ гайхааб. Үнэншэнгүй, «Нээрээ гү?» гэжэ бэшгэ һөөргөн эльгээхэдэмни, үнэн

байһыень гэршэлжэ, конкурс дүрим тухай дэлгэрэнгы мэдээсэл, - гэжэ Борис Балданов хүжюутэй хөөрэнэ.

Энэ конкурсдо Росси 137 мянган хүн хабаадаһан байна. Тэдээн соһоо оройдоол 10 хүн илагшад болоо! Тэдэнэй тоодо манай Борис Балданов!

Буряад ороной түүхэдэ түрүүшынхөө энэ зол ушарба гэшэ. Олимпиин гал дамжуулгын эстафетэдэ мэдээжэ спортсме-

нүүдһээ гадна, гүрэнэй үндэр алдар солодо хүртэһэн эрхэтэд хабаададаг юм. Конкурсно Россиин талаһаа илагшад Италиин Генуя хотодо декабриин 18-да олимпиин галай эстафетэдэ хабаадаһань бшуу.

Ешигма ЦЫБЕНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряад үнэн» хэвлэлэй байшанай «Спорт-Тамир» газетын редактор Борис Балданов.

БУРЯАД ЭСТРАДА ЯАГААД ХҮГЖӨӨХЭБ?

Олонитэдэ үнэнэй мэдээжэ Жамбаловтанай тайзан дээрэ дуунуудаа хангуурдахань нарын жэлнүүдтэ үсөөрөө гэжэ ажаглахаар һэн. Эржена Зугдыровна гүрэнэй Филармониин директорээр томилогдожо, амжалтатай ажаллана, Саян Цыдыпович ерээдүйн «одохонууды» бэлдэжэ байнхай.

1997 онһоо бидэнэр Эрхүү, Агаһаа эхилээд, Монголой Хэнтийн аймаг, Шэ-нээхэн хүртэтэр арадай аман зохёол суглуулаабди, шэнжэлээбди. Америкэтэй ехээр харилсаабди. Харин мүнөө эстрададаа бусанабди гэхэдэ болохо, гэжэ Саян Жамбалов энэбхилэн тэмдэглээд, - Бидэ, буряадууд, фольклорроор лэ харин зоние һонирхуулха аргатай ха юмбиди. Тиймэһээ арадай аман зохёолдээрэ манай анхарал табиһан ушар дэмы бэшэ, - гээд үргэлжэлүүнэ. Саян Цыдыпович шабинартайгаа - Зүүн

Сибирийн соёлой гүрэнэй академиин 5-дахи курсын оюутадтай хамта «Аламжа Мэргэн» гэхэн үльгэрые мюзикл болгожо, тэрэнэ үнгэрһэн хабар Москвада эмхидхэгдэһэн театральна нургуулинуудай 9-дэхи Уласхоорондын фестивалда хабаадахадаа, харуулан байна. Тус мюзикл буряад хэлэн дээрэ табигдабашье, уладта ойгосотой байгаа. Юундэб гэхэдэ, ганса хэлэнэй бэшэ, бэын хүдэлсэ, мүн хүгжэмэй ашаар үльгэрэй үйлэ ябадал бээлүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглээтэй.

Саян Жамбалов оюутадаа Филармонидо хүдэлгэхэ түсэбтэй нурган. Бурдрамын залуу артистарые драматическа актер болгохо шэглэлээр заагаа һаа, эдэнэрые хүгжэмэй талаар хүгжөөхые оролдоно. Тиймэһээ англи, француз, ород, буряад, монгол г.м. олон тоото арадуудай хүгжэм, дуу мэдэхэ,

«мүнөө сагтай адли алхалжа ябах» мэргэжэлтэды бэлдэнэ.

Хари гүрэнүүдэй, Россиин, хүршэ Монголойшые эстрада хүгжэлтынгээ талаар Буряадай эстрадые холо ахяад гаранхай. Манай тиймэ болотор үшөө үды ха. Харин засаг зургаанай талаһаа дэбжэлтэ байбал, Буряадай эстрада дээдын шатада хүргэхэ шадалтай, бэлигтэй зон байха. Хүгжэнги эстрадын ёһоор, нэгэ дуушантай продюсер, менеджер г.м. хэдэн мэргэжэлтэ зон хүдэлдэг. Харин буряад дуушан өөр дээрээ тэдэ мэргэжэлтэдэй уялга даажа абана. Нэгэ аудиоальбом бэшүүлээд, тэрэнэ харашадаа худалдаа талаар зобоно, - гэжэ Саян Жамбалов хэлэнэ.

Буряад арад хэлээ алдажа ябаһан аад, яагаад эстрада хүгжөөхэб? - гэхэн асуудада, - Эндэ хэлэн байлай ехэ үүргэ эзэлнэгүй. Бүхы дэлхэйдэ суутай

бүлгэмүүдэй (жэшээлбэл, «Битлз») дуунуудай үгэ ойлгохошыегүй аад, шагнаха дуратай зон олон байдаг. Шалтаганиинь гэхэдэ, гүйсэдхэлгэнэ үндэр хэмжээндэ байна.

Саян Цыдыпович түрүү харасатай хүгжэмшэдэй нэгэн гэжэ хөөрөлдөөнһөө ойлгоо бэлэйб. Иймэ зон тон үсөөн.

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА.

Р-Н. БАЗАРОВАЙ фото-зураг дээрэ ВСГАКИ-гай 5-дахи курсын оюутад.

ПУСТЬ СВЕТИТ ВСЕМ ЗВЕЗДА ЭСТРАДЫ

В этом году Центру эстетического воспитания детей и юношества Министерства образования и науки Республики Бурятия исполняется 5 лет. Он был создан в 2000 году. В центре стабильно работают коллективы: народный ансамбль «Сибирские узоры», театр современного танца «Созвездие», хор ветеранов «Голоса Надежды», студии декоративно-прикладного искусства, эстрадного пения и другие.

О самоутверждении коллектива доказывает прошедший накануне юбилея 4-й традиционный республиканский конкурс молодых исполнителей эстрадной песни «Алтан мүшэдүүд» - 2005, посвященный 60-летию Победы и 65-летию создания государственной системы начального профессионального образования.

В конкурсе приняли участие 155 человек из 16 районов Бурятии, Улан-Удэ, 14 профессиональных училищ и лицеев, 33 средних школ, 6 дворцов детско-юношеского творчества, 20

педагогов дополнительного образования.

Конкурс прошел на высоком профессиональном уровне. Жюри пришлось поломать голову над выступлениями 155 конкурсантов, среди которых очень сложно было определить лучших из лучших. Были выявлены победители, но было отчаянно то, что всем участникам конкурса были вручены дипломы с призами. Центр выражает огромную благодарность своим спонсорам, в первую очередь, Министерству образования и науки РБ, родителям.

Слово для награждения представили В.А.Усовичу, С.А.Токаревой, Л.Н.Санжиевой, И.Г.Отческой. Наши милые участники, как радужная вереница поднимаются на сцену за наградами.

Награды получили Л.Бурхинова, А.Аюшеев (Улюнская ср. школа), А.Банзаракцаева, А.Содномова, Ж.Аюшеев (Харганатская ср. школа), студия «Радуга» и многие другие артисты, чьи выступления сопровож-

дались бурными аплодисментами зрителей. Звучали здесь и песни в авторском исполнении Натальи Литвинцевой (Улан-Удэ), Валентины Громовой (Иволга), вокальной группы «Зэмхэ сэсэг» (Дутулур).

В конце церемонии награж-

дения назвали лауреата конкурса «Алтан мүшэдүүд» - 2005. Им стал Виктор Лубсанов, педагог ПУ №34 г. Кяхта. Он поистине певец из народа, с чистым природным голосом.

После завершения конкурса хочется пожелать участникам и

организаторам этого мероприятия дальнейшего процветания.

На сегодняшний день деятельность РЦЭВ в полной мере отражает жизнеспособность системы дополнительного образования. Дружный, энергичный коллектив во главе с деловым директором Светланой Алексеевой Токаревой успешно справляется с своей поставленной задачей, с большим рвением ищет все более современные методы развития художественно-эстетического творчества детей и юношества в разных жанрах.

От души поздравляю их и завершаю строками из своих стихов:

Пусть светит всем звезда Эстрады - это песня, мир, любовь, чтобы все народы вместе дружно жили меж собой.

Людмила РИНЧИНОВА-БАНЗАРАКЦАЕВА,

работник культуры и искусства. НА СНИМКЕ: дипломанты республиканского конкурса «Алтан мүшэдүүд»-2005. Селенгинский район.

СЛАВИТСЯ ТАЛАНТАМИ ЗЕМЛЯ ХАРГАНАТСКАЯ

Испокон веков Харганатская земля славилась и славится талантами в разных областях деятельности, это ученые, доктора, профессора - Д.Д.Лубсанов, Д.Д.Эрдынеев, Л.А.-Н. Ринчино, Л.А.Ринчино, В.А.Ахмажапов, Б.Д.Банзаракцаев, поэты Бурятии Даши Дамбаев, Нина Артугаева-Ленхобоева, мастера спорта по стрельбе из лука Б.Ц.Бальчинов, по вольной борьбе Н.Ц. Чагдуров и другие. Также в области культуры и искусства наиболее известными были дипломанты и лауреаты республиканских, районных конкурсов - выпускники Харганатской школы 1975-76 г.г., участники ансамбля «Подснежник» по балетным, народным танцам - М.Ахмажапова, В.Гармаева, В.Базарова, А.Ринчинова, Г.Гармаева, местные певцы - В.Дашиев, Б.Цыретаров и другие. Всех не перечислить.

Три года назад на пост директора Харганатской средней школы была назначена молодая, энергичная, полная энтузиазма женщина, историк по образованию, выпускница школы Светлана Добчинова Гармаева-Бубеева. За три года она вывела свою школу на второе место в Селенгинском районе. Впервые

на базе школы прошло районное совещание директоров школ, где Светлана Добчинова вместе с коллегами представила одаренных детей своей школы. Это дипломанты республиканских, районных конкурсов «Наранай туяа», «Дангина и Гэсэр», «Алтан мүшэдүүд» и многих других фестивалей - Антраг Дабеев,

Адисо Содномова, Арюна Бубеева, Инна Будаева, Костя Раднаев, Арюна Банзаракцаева и другие.

На районных смотрах-конкурсах, посвященных 60-летию Победы, не раз выступали с танцевальной композицией «Барбанщицы и знаменосцы» учащиеся Харганатской школы. Также аплодисментами встречали зрители искрометный, зажигательный хор танцевальной группы под руководством И.Б. Дымбрылова. Зрителям запомнились выступления эстрадного ансамбля с песней «Урагшаа». Творчество талантливых школьников по достоинству было оценено, и Харганатская школа стала лауреатом конкурса «Салют, Победа!» Харганатцы гордятся своими талантами, дипломантами, лауреатами различных кон-

курсов (культура, искусство, спорт и т.д.). Нет сомнений в том, что из Харганатской средней школы найдутся дети, которым предстоит покорить мир. Людмила РИНЧИНОВА, выпускница школы.

НА СНИМКЕ: (слева) Антраг Дабеев и Арюна Банзаракцаева - дипломанты районных и республиканских конкурсов.

ИЮЛИН 17 - ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ҮДЭР ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ, ОДООЛ БЭРХЭТ...

Гансал Улаан - Үдын хямда сэнтэй газарнууднаа эдээ хоол, бараа зөөгөөд, Манжа ороной элбэг дэлбэгтэ хубалза мэтэ аһалдаад ябаһан наймаашадай саг үнгэржэ байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Хүл дээрээ бодоһон, холын хараатай наймааша эмхидхэгшэд мүнөө олон ондоо шэглэлтэй үйлэбэрийн жолоо гартаа бата бэхээр барижа эхилээ.

Михаил Лермонтовэй туужын нэрье өөршэлэн хэрэглэжэ, «Мүнөө үеын геройн» - наймаа хэгшын суглуулагдамал дүр иимэ болон: хүбэлгэн түргэн ухаан, түрэлхийн бодол, бата бэхи бэе, элбэг гар, дүрбэн тэгш арга боломжо, холын хараа.

Булгам талата Хэжэнгын аймагһаа элбэгээр ургажа гараһан бэлигтэнэй һүүлдэ шэнэ сагай эрилтэ дүүрэн хангаһан халаан урган ержэ байна. Тэдэнэй нэгэн хадаа

олзын хэрэг эрхилэгшэ Олег Петрович Скворцов болон. Ерээд оноор гэр бүлөөрөө эдээ хоол шэрэжэ байһанаа, мүнөө үедэ модон баялигыг тон тааруугаар ашаглажа эхилэнхэй. Хаясаанай болоод энэтэрээ шэрүүлжэ байһан байшангуудыг хэлыбээд, модо харууддаг, хөрөөдэдэг зэр зэмсэг тодхожо, ойдо ургажа байһан модыг тон хэрэгтэй, ямаршье хэмжүүрэй, янзын эд болгожо гаргана.

Шэнэ үеынгөө хэсүүе хуу дууһан болбосоруулжа, хори гаран зоние ажалтай болгонхой хүдэлгэжэ байна. Эмхи журамтайгаар, нягта наринаар ажалаа эмхидхэнхэй, эзэмдэжэ байһан хорёо хотоёо ариг сэбэрээр харан, хабтагийн үлэгдэлһөө эхилээд, хибэдэһэн хүрэтэрын хуу дууһан ашаглана. Эхилжэ байһан алхамуудын нютагайхидайн хёрхо

нюдэн доро үнгэрһэн тула, хуу шахуу һанана ёһотой, хамаг хэмжээ ябуулгануудаа тойронхи зондоо үр дүнтэйгөөр эрхилэгшэ.

Аймаг дотор абтажа байһан булта шахуу үйлэ хэрэгүүд мүнөө үедэ дүрөө дээрээ батаар байһан хүнүүдгүйгөөр үнгэрэгшэгүй, манай хөөрөөнэй гол герой баһал тэдэнэй тоодо оролсоно. Олон тоото барилганууд, мүрысөөнүүд, найр нааданууд, хэмжээ ябуулганууд Олег Петрович Скворцовой заатагүй туһаламжатайгаар үнгэрэдэг. Тиихэдээ хэмжээ бүхэнэй туйлалтанууд хадаа эдэ зонойл туйлалта болон гэхэдэ, алдуу болохогүй. Һүүлшын жэшээ хадаа ажалын газарай шанха хойно баригдажа байһан үнэн алдартанай сүмын барилгада горитойхон хубитаяа оруулна.

Олег Петрович Мила нүхэртээ гурбан үхибүүдыг хүмүүжүүлээ, ажалша, хүдэр айлай үринэр тула шуумар түргэн, мэргэн, солбонууд. Ехэ хүбүүниинь айлайхи боложо, мүнөө амьраа гаранхай, дунда басаганиинь Томск хотын дээдэ һургуулийн психологой мэргэжэл шудалжа түгэсэжэ байна, одхон басаганиинь дунда һургуулидаа эрхимүүдэй тоодо һуража байна.

Бэлигтэй бэрхэ, ажалша шуумар нютагайнаа хүбүүндэ амжалта хүсөөд, ерэхэ байһан Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын һайндэрөөр амаршалнаб.

«Танда - олзо, бидэндэ - анхарал ...»

Июль һарын гурбадахи амаралтын үдэр - Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын үдэр үргэнөөр тэмдэглэгдэдэг. Улаан - Үдэ хотодо наймаан гэгшэмнай һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ шатада гаража байһаниинь жэншэдгүй эли. Ямар бэрхэшээлнүүд угтанаб, һайндэрын урданай дэлисэтэйгээр хүлээгдэнэ гээшэ гү гэхэн асуудалнуудтайгаар хэдэн уулзалгануудыг үнгэргэбэ.

Хотын түбэйдэлгүүрэй, хойто талаһаа оршодог багахан майхануудай нэгэн соо дундуур наһанай абгай наймаа хэнэ. Захаминай Санага нютагһаа гарбалтай, урданиинь суута райпотребсоюзай ажалшан, 90-ээд онуудай хүлгөөн соогуур малгайн наймаанда ороод, мүнөө жэлһээ хубсаһа хунарта гаранхай. «Юу урданайхидалади юумэн байхаб, һайндэр гэжэ байгаалаабдаа, хилээмэнэйхиел олобол болоо, үбэл болохоһоо

урид малгайдаа гарагшаб, бэшэтэйн тиигэд гээд байгшабди», - гэбэ. Огто нэрээшье хэлэжэ үгэбэгүй. Зүгөөр түрэн нютагаа ехэ магтана, һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүгжэнги байна, зон яһала тэнюун ажаһууна гэнэ. Нютагаа бусахаа һананагүй гүт гэхэдэм, «Мүнөө болоходо юу тиимэ юумэ байхаб даа, шэлэһэн харгыгаараа ябаал гүбди», - гэбэ.

Хоёрдохи мэргэжэлтэмни «Жара нүхэтэ» соо оршодог шэнэ болон урданай һайн шанарай

кинофильмнүүдыг, хүгжэмэй аудио болон компакт диск худалдадаг, зон соогоо яһала суутай болоһон «Акцент» дэлгүүрэй наймаашан, залуухан, мифэрэнги шарайтай Юля басаган мүн. Энэ мэргэжэл зорижо шэлэһэнби, урда жэлнүүдтэ энэ һайндэртэ даргамнай яһала гайхуулдаг, урмашуулдаг, баярлуулдаг һэн, харин һүүлэй жэлнүүдтэ Москвада ажалаа ябуулна, тиигээд орлогшонорын заншалын мартанхай. Мүнөө

жэлһанаандаа хүлээнбди. Минин һүүлшын асуудал: «Энэ суутай дэлгүүрэй гэшүүн байхада ямар байнаб?» - гэхэдэ. Юля: «Харюу-салгатай, зүгөөр ехэ хүндэтэй, би өөрөө шэнэ маягай хүгжэмдэ ехэ дуратайб», - гэбэ.

Худалдаа наймаа ябуулагшадые бултын эрьежэ байһан һайндэрөөрын амаршалаад, танда - олзо, бидэндэ - анхарал, гүрэн түрэдөө - хүгжэлтэ үрэхэ байнаб.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: наймаан намжар гү?

Баир ШИРАПОВ.

ЗУНАЙ АМАРАЛТА

ХҮХЭДЭ НУУРТА ГОЁ ДАА!

Зунай амаралтын хаһа дүтэлжэ, үхибүүдтэ сэнгүү сагын эхилээ. Олон хүбүүд, басагад элүүржүүлгын лагерьнуудта амарна, зариманиинь хүдөө нютагтаа сэнгэжэ сагаа ябуулна. Тиин бэшэ хүүгэд рюкзагуудыг үргэлжэ, хүдөө талаар аяншалгада гарана. Ниислэл хотын «Горизонт» клубай эдир аяншалагшад энэ зундаа түрүүшынхиел Ивалгын аймагта оршодог Хүхэдэ нуурта амараа.

Июниин 21-һээ июниин 24 болотор тэрэ һайхан байгааһин газарта аяншалагшад уулзалга үнгэрөө. Тэндэ Улаан-Үдын 17-дохи, 48-дахы һургуулинуудһаа 20 гаран үхибүүд сугларжа, элдэб янзын байгааһин бэрхэшээлнүүдыг дабаа, хээрэ эдээ хоол шаһаһаа гадна, хайшан гээд галаа носоохоб, уһа бэдэрхэб гээшэдэ дахин - дахин һуража абаа. Дүрбэн хоногой туршада

үхибүүд хүтэлбэрилэгшэтээ Сергей Георгиевич Антипинтай хамта Хүхэдэ нуурта шунгажа, тамаржа сэнгэбэ.

Иимэ һонирхолтойгоор сагаа үнгэргэһэнэй удаа клубайхид удаан гэртээ налайжа байнгүй, Дээдэ Онгостойдо амархаяа ошоо. Тэрэ үзэсхэлэн һайхан байгааһинтай газарта палаткануудыг табижа, ехэ зохидоор сагаа ябуулаа. Эндэ июниин 27-һоо июлиин 2 болотор эдиршүүл Байгалай эрьедэ Максимихада болохо аяншалагшад слётто бэлдэһэн байна. Июлиин 2-то үхибүүд хотын үдэрыг һайндэрлэлгэдэ хабаадаа. Тэдэнэр рюкзагуудаа үргэлһөөр, дуугаа ханхинуулан, Сөвдэй талмай дээгүүр колонно соо ябалсаа. һүүлээрнэ лагертаа

бусаа. Тус лагерьта байхадаа, үхибүүд эдээ хоолоор дутаагүй, үдэрэй дүрбэдахин эдээлээд байгаа. Эдээ хоолоо шанана үхибүүдэй дундаһаа хоёр тогоошод гэжэ байха. Тиин эдиршүүл ходо һуража байгаагүй, ойн волейбол, пионербол гэхэн наадануудыг өөһэдөө зохёгоод наадаа. Үглөөгүүр болотор түүдэгэй хажууда гитара ханхинуулаа.

Мүнөө бэлдэлгээ дүүргээд, «Горизонт» клубайхид, «ЛАТ» клубай гэшүүдтэй (лаборатория активного туризма) Максимихада үнгэрхэ Россин аяншалагшад слётто хабаадахаяа ошоо. Тиин тэдэнэр урид ошожо, палаткануудаа табижа зорилготой. Тус слёт Байгалай эрьедэ Максимихада июлиин 18-һаа 22 болотор табан хоногой туршада ябуулагдаха.

Янжама ЖАПОВА.

Пляж бюджет открыт в 2006 году

Об этом сообщила администрация города. Несмотря на то, что «Пляжный сезон-2005» открылся вовремя, недоделок еще очень много, в частности, не образована спасательная станция, нет надувных кругов.

«В следующем году Улан-Удэ исполнится 340 лет, к этой круглой дате будут сооружены новые объекты, окончательно достроен пляж...», - сообщил заместитель мэра по социальной политике М. Ян.

Сейчас на набережную Уды приходят сотни горожан с детьми, кто-то купается, кто-то не рискует войти в мутную воду, берег неблагоустроен, всюду бумага, много битого стекла. В 2004 году 108 ребятишек были доставлены в больницы столицы с резаными ранами. Сколько нынче?

Л. ХАЛБАЕВА.

«Диалог культур - путь мира» гэгээн эпосэй
уласхоорондын фестиваль тухай тэмдэглэл

ҮНДЭНЭТЭН БҮХЭН БАЯН ТҮҮХЭ, СОЁЛТОЙ

Анха түрүүшынхнээ тээмэндэ «Диалог культур - путь мира» гэжэ нэрлэгдээн эпосэй, домог түүхэнүүдэй уласхоорондын фестиваль Буряад орондомнай республикымнай Соёлой болон олонийтэдэ мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлүүдэй министерствын үүсхэлээр табан хоногой туршада эмхидхэгдэжэ, олоной һонирхол татаа. Тус фестивалиин гол уг зорилгонууд хадаа регион, аймаг бүхэнэй саашадаа хүгжэн халбарха, Россин соёлой болон үндэһэн арадуудай гүрэнэй политикые, хэлэ бэшэг, соёл, оюун бодол хайжаруулха, Евразийн газарта эб найрамдал батаалха, зохёохы коллективүүдые, тэрэ тоодо фольклорно ансамбльнуудай ажал эдэрхижүүлхэ гэгээн хараа зорилгонууд болоно. Тэрэшэлэн Буряад Республикын газар дайдаар, соёл түүхээр, арадуудай ажабайдалаар һонирхуулха, Россин соёлой баялиг тэрэ зандань үдөөжэ, Улаан-Үдэ хотын инфраструктура, мэргэжэлтэ искусство, мүн арадай уран бэлиг хүгжөөхэ, тиин инвесторнуудые уриха, бусад оронуудаар Россин коллективүүдые аяншалуулха гэгээн зорилгонууд хаяхан үнгэргэгдээн фестивалиин үедэ табигдажа, Улаан-Үдэ хотын үдэр тус фестивальда ерэнн фольклорно коллективүүд, элдэб үндэһэ яһаганай түбүүдэй түлөөлэгшэд, дээдын хургуулинуудай «Алтан Булиг», бусад ансамбльнууд фестивальда-жагсаалда Илаалтын просектээр алхалалдан, дуу шуутайгаар, хатар наадатайгаар ябажа, Соведаудэй талмай дээрэ ерэнн байна.

«Дружба» кинотеатрай дэргэдэ үдэшин 18 саһаа эхилһэн фестивалиин урда тээ Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой һайндэрэй концерт боложо, амаршалгын үгэнүүдые хотын мэр Г.А.Айдаев хэлэхэдээ, наһатайшууддаа анхарал хандуулнабди, ажаһуугшадтаа шэнэ 2 трамвай һайндэрэй бэлэг болгообди гэжэ тэмдэглээд, эрхим ажалшадта шан барюулаа.

Жэл бүри заншалта болохо тус фестивалиин «Ивушка» гэгээн арадай хоор эхилжэ, һайндэрэй оршон байдал тогтоогоо. Аймаг бүхэнһөө ерэнн бэлигтэй коллективүүд, фольклорно ансамбльнууд уран шадабарияа, хайхан хоолойгоо, хатар наадаа харуулба. Хэжэнгын аймагай «Баян Сүмбэр» гэгээн фольклорно ансамблинхид (хүтэлбэрильгшэнь Дугарма Жамсаранова) «Заанай дүрбэн һоёе...» гэгээн угай заншал тухай дууе түргэхэнөөр дуулаһан байна:

Заанай дүрбэн һоёегээ
Залуураар татажа болодоггүй.
Замби түбиин заншалы гэ
Зайсаад гаража болодоггүй...

Шэмээшэг болон арадай дуунуудые «Воскресение» гэжэ нэрлэгдээн Бэшүүрэй аймагай Покровка нютагай наһатай хүгшэд ехэ зохидоор дуулажа, халуунаар утгадаа. Энэл нютагайнгаа бэлигтэй хүбүүн, анхан республикын Хүн зоной социальна хүгжэлтын министр, мүнөө үедэ Правительствын Түрүүлэгшын орлогшоор ажаладаг Степан Гаврилович Ефимовэй ажал хэрэгээр омогорхог байһан эдэ наһатай эхэнэрнүүд - Евдокия Ивановна Савельева, Евдокия Ивановна Пантелеева, Ксения Андрияновна Пантелеева, Мария Артемовна Дрянова, Эльвира Самсоновна Иванова гэгшэд хонгёо хайхан хоолойгойнуудтай байна, энэ уласхоорондын фестивальда хабаадажа байһандаа урмашанхай байгаа нэн.

Баунтын аймагай «Осикта» гэгээн оротоной, Хориин аймагай «Наран-Хада» гэгээн буряад фольклорно ансамбльнууд бэлиг шадабарияа гэршэлээ, зохидоор дууладалдаа, хатараа. Мухар-Шэбэрэй «Журавушка», Улаан-Үдэ хотын соёлой управлениин дэргэдэхи «Тоонто» гэгээн фольклорно ансамбльнууд халуун альга ташалгаар утгадаба. «Тоонтынхидай» гүйсэдхэһэн шэнэ дуун - магтаал олондо хайшаагдаа:

Мүшэн доро дэлхэй дээрэ
Мүнхэ хүгжэм дуумнай бэлэй.
Монгол-буряад угсаатмнай,
Молор хайхан оромнай.
Ази түбиин арад зоной
Агууехэ һайндэр.
Алдар солонь аяр үндэр
Альган дээрэ үргыг даа...

«Байгал» театрай мэргэжэлтэ артистнууд эдэһинхидэй гүйсэдхэдэг «Дэбэсэнэм, дэбэсэнэм арачуулаа» гэгээн урданай хатар ехэ бэрхээр хатарба. Азербайджан арадай «Рафаэлло», армянуудай «Хазаар» ансамбльнууд хатарнуудые ехэ зохидоор гүйсэдхөө, поляк арадай дуунууд эдэлээ. «Дружба» кинотеатрай дэргэдэ хүн зон олоороо сугларжа, зүрхэ сэдхэлээ баясуулаа. Харин үдэртөө 12 саһаа Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музей соо «Арт - образ Бурятии» гэгээн выставкэ нээгдээ.

Тиихэдэ фестивалиин айлшад - фольклорно

ансамбльнуудай артистнууд Буряад Республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион ошожо, Россин эстрадын мэдээжэ артистнуудай - Иосиф Кобзон, Александр Малинин, Анита Цой, Леонид Агутин, Анжелика Варум, бусад дуушадай концерт хаража, сэдхэлээ ханаагаа. «Тоонто», «Воскресение» гэгээн фольклорно ансамблинхид Хангаловай нэрэмжэтэ түүхын республиканска музейн дэргэдэ буряад ёһо заншалаар - хүхэ номин хадагаар, сагаан эдеэгээр, ородой гуримаар - хилээмэ даһантайгаар Гүрэнэй Дүүмын депутат Иосиф Кобзонийе хайхан дуунуудаараа угтан абаба. «Душа Байкала» гэгээн театрайхид зүжэгөө харуулхадаа, эхэ байгаалияа, Байгалаа хамгаалхы урялаа.

Сурхарбаанай үдэр зарим коллективүүд тэндэ бэлигээ гэршэлээ, удаань Этнографическа музей соо концерт наадаа харуулаа. Үглөөдэрһинь Тарбагатайн аймагай Омүлевко дээрэ уласхоорондын фестивальда ерэнн зонийе «Судьбинушка» гэгээн шэмээшэгүүдэй суута (ЮНЕСКО-һээ Бүхэдэлхэйн Эрдэни баялиг гүүлэхэн) ансамблинхид булгание утгаа. Тарбагатайнгаа соёлой түб соогоо шэмээшэг арадай ёһо гуримууд тухай кино, концерт харуулба. 10 гаран гүрэнөөр айлшалһан «Судьбинушка» ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь Г.Е.Чебунина), тарбагатайнхид тээмэндэ Россин соёлой болон олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлүүдэй министр А.С.Соколовые үндэр хэмжээндэ угтаһан байна.

Манай министерствын искусствын болон арадай уран бэлигэй таһагай начальник Л.Ц.Истаева амаршалгын үгэнүүдые хэлэхэдээ, «Тус фестивальдамнай хойто жэл олон оронуудһаа - Энэдхэгһээ, Африкаһаа, Европоһоо айлшад, ансамбльнууд ерэхэ, хойто жэл «Алтаргана» гэгээн уласхоорондын фестиваль баһа Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэ, тиимэһээ хэгдэхэ ажал ехэ, эдэ тарбагатайнхидай жэшээгээр аймаг, коллектив бүхэн айлшадаа угтажа, хүндэлжэ шадаха ёһотой болонот» гэжэ тэмдэглээд, булгание халуунаар амаршалаа. Эндэ айлшаар Америкэһээ ерэнн навахо яһанай Кирилл Сантия хүбүүнтээ байба. Омүлевкын эрьедэ фестивалинхид амараа, сэнгээ.

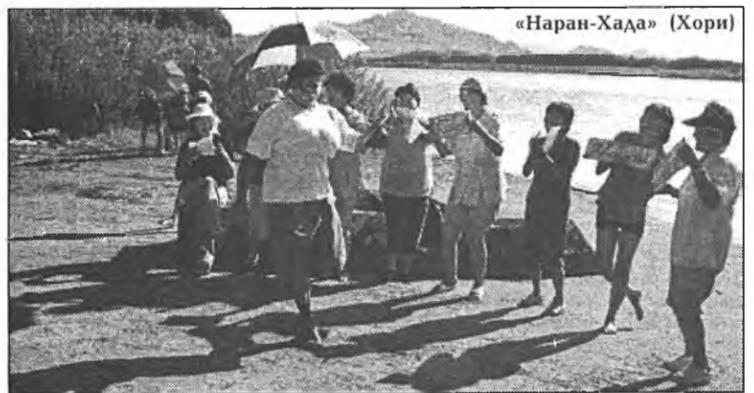
Фестивалиин һүүлшын үдэр Х.Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театр соо Гала-концерт боложо, бүхы ансамбльнууд уран бэлигээ дэлгээгээ. Энэ уласхоорондын фестивальнай заншалта болгохо гэжэ республикын соёлой министрэй орлогшо С.А.Добрынин, мүн Л.Ц.Истаева, «Аллегро» гэгээн соёлой талаар хүдэлдэг агентствын дарга А.Ф.Мезенцев гэгшэд үгэ хэлэжэ, буланда амжалта хүсэбэ. «Байгал» театрай тээмэндэ харуулһан, арадаймнай түүхэ домог нэргээһэн «Угайм сүлдэ» дээдын сэгнэлтэдэ хүртөө бшуу.

Арадуудай эпос, түүхэ домог, урданай дуу, хатар, угай заншал нэргээхэ зорилготой түрүүшын фестиваль амжалтатай үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхээр.

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: фестивалиин угтамжын, концертнүүдэй үедэ.

Рагна-Нима БАЗАРОВАЙ фото.

К 90-летию со дня рождения Ц.Ц. ЦИБУДЕЕВА

ВОИН, ЖУРНАЛИСТ, РЕДАКТОР

В истории Бурятской журналистики Циден Цибудеевич ЦИБУДЕЕВ занимает особо достойное место. Он был не только талантливым журналистом и переводчиком с русского на бурятский язык художественных произведений классиков отечественной литературы - романов, повестей, басен и рассказов и других. Вместе с тем он был опытным руководителем коллектива, являлся активным участником Великой Отечественной войны 1941-1945 г.г. против фашистской Германии. Писать о нем, как о талантливом журналисте, переводчике, выдающемся государственным и политическим деятеле, активном участнике войны против фашизма, не так просто, хотя я лично его знал в течение многих лет, работал под его руководством в редакции газеты «Буряад үнэн».

после непродолжительной работы в этой должности, он был утвержден заведующим сектором печати Обкома ВКП(б). Через год с лишним работы в Обкоме партии он был направлен на учебу в комсомольское отделение Высших партийных курсов при ЦК ВКП(б) в Москве. После окончания этих курсов Циден Цибудеевич был избран вторым секретарем Бурятского Обкома ВЛКСМ, где работал два с лишним года. Но жизнь шла своим чередом, везде и всюду возникали проблемы о грамотных кадрах журналистов. Думаю, что и ныне нужны хорошие кадры журналистов. Хорошо писать, знать все жанры журналистики не каждому суждено.

В это время встал вопрос найти опытного и грамотного журналиста, хорошо знающего русский и бурятский языки, на должность первого заместителя Председателя Республиканского Комитета радиовещания при Совете Министров Бурятской АССР. Обком партии на эту должность направил Цидена Цибудеева, как наиболее подготовленного, грамотного, прекрасно владеющего русским и бурятским языками журналиста.

Поработав в этой должности в 1956 году Циден Цибудеевич был направлен Обкомом партии на учебу в Иркутскую межобластную партийную школу, на отделение журналистики, которое окончил в 1958 году. После этого он окончил заочно трехгодичную высшую партийную школу при ЦК КПСС.

В 1958 году Обком партии назначил Цидена Цибудеевича главным редактором газеты «Буряад үнэн» - Органа Обкома КПСС, Совета Министров и Президиума Верховного Совета Бурятской АССР.

В этой должности он без перерыва работал 18 лет, до 1976 года, до выхода на пенсию союзного значения.

Циден Цибудеевич, как главный редактор газеты, принимал активное участие в общественно - политической и государственной жизни республики. Он неоднократно избирался депутатом Верховного Совета и членом Президиума Верховного Совета Бурятской АССР, членом Пленума Обкома КПСС.

Необходимо отметить, что Циден Цибудеевич, будучи главным редактором газеты «Буряад үнэн», постоянное внимание уделял проблемам развития промышленности, сельского хозяйства, строительства и транспорта, культуры, науки, литера-

туры и искусства. Он часто выступал инициатором и организатором республиканских конференций, симпозиумов и совещаний с приглашением на них видных ученых, писателей, учителей, также руководителей различных ведомств.

Ц.Ц.Цибудеев ревностно следил за дальнейшим развитием бурятского литературного языка, обогащением его словарного запаса. Он очень внимательно следил за переводами с русского на бурятский язык произведений классиков отечественной литературы.

Сам являлся талантливым переводчиком. Им были переведены с русского на бурятский язык рассказы Максима Горького, басни Салтыкова-Щедрина, романы Елизавета Мальцева «От всего сердца», Д.Савельева «Штурм Зимнего» и другие произведения. Сам лично перевел доклады и речи руководителей партии и правительства страны, особенно Н.С.Хрущева, Л.И.Брежнев, Н.А.Булганина и других, хотя в это время в редакции работали также опытные переводчики, как Р.Ж.Б.Бимбаев, Г.Д.Данзанов, Д.Л.Лобсанов, М.Н.Нимаев. Его заместителями работали талантливые журналисты, как Ц.Б.Б.Бальжинимеев (бывший главный редактор газеты «Молодежь Бурятии»), С.Б.Будаев, ныне доктор филологических наук, профессор.

Однако работа любой редакции зависит от ответственного секретаря, как организатора работы всех отделов, планирования публикации материалов и т.д. Опытным журналистом и талантливым организатором в редакции «Буряад үнэн» являлся Бато Будаевич Дашиев, который долгие годы работал ответственным секретарем, его называли «начальником штаба» редакции. Заведующим отделом информации редакции до и после войны работал очень опытный журналист, единственный из Бурятии фронтовик, награжденный тремя медалями «За отвагу» и орденом Ленина за защиту Москвы в 1942 году Намдык Цыбеневич Цыбенев, настоящий Герой войны. Такими кадрами редакция всегда гордилась.

Циден Цибудеевич к работе в редакции в разные годы привлекал таких талантливых писателей, поэтов, как Д.Р.Батожабай, Б.Мунгонов, Ш.С.Бадлуев, Шираб Нимбуев, Алексей Бадаев, Александр Жамбалдоржиев и других. Благодаря им поднимался авторитет и тираж газеты «Буряад үнэн».

Особо следует отметить, что из среды газеты «Буряад үнэн» вышли многие видные государственные и политические деятели, ученые, писатели и поэты. Например, бывший главный редактор газеты Ц.Д.Ж.Б.Дамдинжапов работал в годы войны в Посольстве СССР в МНР в звании комкора (тогда генерал-майор), после войны - министром культуры Бурятской АССР, директором книжного издательства, начальником управления тайн в СМИ Бурятской АССР; бывший заместитель главного редактора в 1940-1941 г.г. Ц.О.Очирова после войны работал секретарем Обкома КПСС, главным редактором объединенной редакции «Прав-

да Бурятии» и «Буряад үнэн»; Д.Д.Лубсанов потом стал доктором философских наук, профессором, директором института общественных наук БНЦ СО АН СССР; бывший ответственный секретарь редакции Г.Ж.А.Санжиев стал доктором исторических наук, профессором, академиком РАН. Немало бывших работников редакции «Буряад үнэн», позже стали руководящими и ответственными работниками Обкома КПСС, Совета Министров, Госкомитетов и управлений Бурятской АССР.

Редакция газеты «Буряад үнэн» как орган Обкома КПСС, Совета Министров и Президиума Верховного Совета Бурятской АССР, постоянное внимание уделяла вопросам и проблемам интернационального воспитания, дальнейшего укрепления дружбы между народами нашей республики, с Иркутской и Читинской областями, Усть-Ордынским и Агинским Бурятскими автономными округами. Также редакция и ныне уделяет постоянное, неослабное внимание укреплению и развитию дружеских связей с братской Монгольской Народной Республикой, и со странами ближнего и дальнего зарубежья.

Трудовые заслуги Цидена Цибудеевича были высоко оценены. Он был награжден орденом Трудового Красного Знамени, ему было присвоено звание «Заслуженный работник культуры Бурятской АССР», награжден многими Почетными грамотами Президиума Верховного Совета РСФСР и Бурятской АССР.

Талантливый журналист, храбрый воин и опытный руководитель Циден Цибудеевич Цибудеев ушел из жизни в возрасте 70 лет в 1985 году. Он остался в памяти народа, знакомых и друзей, как выдающийся государственный и политический деятель. С супругой Цыцык Григорьевной воспитали двух замечательных дочерей. Старшая дочь Надя в настоящее время по приглашению Правительства КНР работает преподавателем музыки в одном из вузов этой страны. Она до 2004 года в течение нескольких лет являлась старшим преподавателем Восточно-Сибирской государственной академии культуры и искусств.

Необходимо особо отметить, что славные традиции редакции газеты «Буряад үнэн», заложенные в течение долгих лет выдающимися деятелями литературы, искусства и культуры, такими руководителями и организаторами как Ц.Ц.Цибудеев, ныне активно продолжают опытными и талантливыми журналистами, которые постоянно совершенствуют свое журналистское мастерство, обогащают бурятский литературный язык новым словарным запасом. Поэтому газета «Буряад үнэн» пользуется огромным спросом у широкого круга читателей, от стар и млад!

Дагба ШАГДУРОВ,
кандидат исторических наук, консультант Международного объединения России по информации, исследованиям и инвестициям, член Союза журналистов СССР и России, активист газеты «Советская Россия».

Работая заместителем заведующего отделом пропаганды и агитации Обкома КПСС с июля 1967 года до разгона КПСС, я курировал средствами массовой информации, и ежедневно общался с ним по работе.

Цибудеев Циден Цибудеевич родился 13-го июля 1915 года в крестьянской семье Бодонгутского рода села Шанага Бичурского района Бурятии. Он рос в тяжелых условиях, с четырех лет без матери и тринадцати лет без отца. Но с малых лет был очень смелым, трудолюбивым парнем. Окончив начальную школу в родном селе, переехал в город Верхнеудинск и поступил на учебу во Всесоюзную высшую сельскохозяйственную Коммунистическую школу (ВВСХКШ), созданную вместо ранее существовавшего КомВУЗ-а. В ВВСХКШ тогда было три отделения - партийное, комсомольское и сельскохозяйственное. Он был принят в комсомольское отделение. С ним тогда вместе учился Раднажаб Бадмаевич Бимбаев, работавший до войны 1941-1945 г.г. первым секретарем Кижингинского райкома ВКП(б) и главным редактором газеты «Буряад - Монголой үнэн», который часто вспоминал годы совместной учебы в ВВСХКШ с Ц.Ц.Цибудеевым. Циден Цибудеевич являлся одним из лучших учеников, всегда принимал активное участие в общественной жизни школы.

После успешного окончания ВВСХКШ в 1935 году Циден Цибудеевич был направлен в Усть-Ордынский автономный округ, где был избран первым секретарем Эхирит-Булагатского райкома ВЛКСМ. Тогда ему было только двадцать лет. Однако вскоре был призван на службу в ряды Красной Армии. После службы был принят на работу в редакцию газеты «Буряад-Монголой үнэн», в качестве собственного корреспондента. Его отличало творческое отношение к работе, он свободно владел русским и бурятским языками, показал себя растущим, дисциплинированным работником, хорошим организатором.

В то время таких грамотных молодых журналистов было очень мало, потому что, 1937 год был тяжелым годом, шел процесс репрессии, что отрицательно сказывалось на кадровую работу.

Были репрессированы первый секретарь обкома ВКП(б) Ербанов М.Н., председатель Совнаркома БМАССР Доржиев Д.Д., бывший первый секретарь обкома ВЛКСМ, потом работавший первым секретарем Закаменского райкома ВКП(б) Цэвэн Догдомэ, нарком сельского хозяйства республики

Маркизов А.А. и другие руководители республики, районов и городов.

В этих условиях работать было очень тяжело и опасно. Везде и всюду головы поднимали деклассированные элементы.

Первым секретарем обкома ВКП(б) в 1937 году был избран Игнатьев С.Д., председателем Совнаркома Бурят-Монгольской АССР - двадцатипятилетний, бывший работник Улан-Удэнского ПВРЗ (ЛВРЗ) С.М. Иванов. Были назначены многие новые наркомы, руководители районов. Обком ВКП(б) пристальное внимание уделял работе средств массовой информации. Тогда издавались только газеты, не везде в районах работало радио; о телевидении вообще не было и речи. Люди боялись только «борцов» за Советскую власть.

В 1937 году областной комитет ВКП(б) назначил Цидена Цибудеевича главным редактором республиканского молодежного журнала «Пионерский костер», где он недолго работал. После этого он был направлен на должность заведующего отделом партийно-комсомольской жизни, и одновременно заместителем главного редактора «Буряад-Монголой үнэн». Здесь ему пришлось тоже поработать недолго.

Когда началась война, Циден Цибудеевич был призван в действующую Красную Армию в 1942 году. Он участвовал в боях за оборону Москвы, под Можайском, воевал в составе войск Воронежского и 3-го Прибалтийского фронтов. В конце 1944 года был тяжело ранен в ногу, лечился в одном из госпиталей Ленинграда. После войны примерно через год был демобилизован из армии в звании гвардии капитана. Его боевые подвиги на фронтах были отмечены орденами Красной Звезды, Отечественной войны первой степени, медалями «За отвагу», «За победу над Германией в 1941-1945 г.г.» и другими медалями.

Начался период мирной жизни. Везде и всюду, на промышленных предприятиях, стройках и транспорте; в колхозах и совхозах кипела работа по восстановлению разрушенного войной народного хозяйства. После победы с конца мая 1945 года начали возвращаться на Родину фронтовики, победители фашистской Германии. Но еще не была кончена война, СССР готовился к войне против милитаристской Японии.

В это время нужны были грамотные журналисты. В 1946 году Циден Цибудеевич Обкомом партии был назначен заместителем главного редактора газеты «Буряад - Монголой үнэн»,

№27(432)

Дүхэрнэ

№81(21167)

Понедельник, 18

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Уважаемые телезрители! Приносим извинения за перерыв в вещании до 12.45 в связи с профилактическими работами... 12.45 "Бралаш" 13.00 Новости 13.20 Х/ф "Остаться в живых". Фильм 2-й 15.00 Х/ф "Одиссея" 16.00 Новости 16.20 Т/с "Закон джунглей" 16.40 Т/с "Сыщики" 17.50 Т/с "Хозяйка судьбы" 19.00 Вечерние новости 19.10 Криминальная Россия 19.40 "Пять вечеров" 20.50 Жди меня 22.00 Время 22.30 Т/с "КГБ в смокинге" 23.30 Х/ф "Дни грома" 01.30 Х/ф "Предзнаменование" ("Омен") 03.30 Х/ф "Планета обезьян"

«Россия»

В связи с профилактическими работами канал начинает вещание в 12.45 12.45 Х/ф "Ко мне, Мухтар!" 14.20 Семен Альтов. "Игра слов" 14.50 Вести. Дежурная часть 15.00 Вести Местное время 15.10 Вести-Бурятия

Канал "Россия" 15.30 Х/ф "Алхимики" 17.30 Вести. Дежурная часть Местное время 17.40 Вести-Бурятия (на бур. яз.) Канал "Россия" 18.00 Вести 18.10 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.45 Т/с "Кармелита" 19.45 Т/с "Исцеление любовью" 20.45 Вести. Дежурная часть 21.00 Вести Местное время 21.30 Вести-Бурятия Канал "Россия" 21.50 "Спокойной ночи, малыши!" 22.00 Т/с "Каменская-3" 23.50 Вести. Дежурная часть 00.00 "Вести+" 00.20 Фестиваль "Славянский базар-2005". День Белоруссии. Гала-концерт 01.20 Дневник фестиваля "Славянский базар-2005" 01.30 Т/с "Прощальное эхо" 02.30 Х/ф "На запад"

НТВ

07.00 "Сегодня утром" 09.15 "Энциклопедия тайн" 09.55 "Гвардия". Документальный цикл. Фильм 2-й "Сегодня" 11.00 "Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю" 11.25 "Кулинарный поединок" 11.55 "Квартирный вопрос" 12.55 "Сегодня" 14.00 "Сегодня" 14.35 Х/ф "Ипподром"

16.35 "Игры разума" 17.00 "Сегодня" 17.20 "Принцип домино" 18.30 "Шоу Степаненко" 19.35 Канал БТРК 20.00 "Сегодня" 20.40 Т/с "Жизнь — поле для охоты" 21.45 Т/с "Только ты..." 22.50 "Чрезвычайное происшествие" 23.00 "Сегодня" 23.40 Т/с "Секс в большом городе" 01.00 "Сегодня" 01.15 Т/с "Линия защиты", 1 с. 02.25 Х/ф "55 дней в Пекине"

АРИГ УС

07.50 "Абитуриент-2005". Формула успеха. Погода 08.05 "Глобальные новости" 08.10 М/с "Эй, Арнольд!" 08.35 М/с "Как говорит Джинджер" 09.00 М/с "Котопес" 09.25 М/с "Маззи" 09.30 "Предприниматель" 09.45 Наши песни 10.00 Х/ф "Дульсиня Тобоская" 13.15 Вокруг света 13.45 Т/с "Любовь и тайны Сансет Бич" 14.25 Любовь с первого взгляда 14.40 Х/ф "Божья работа" 16.00 Т/с "Толстая девчонка" 17.00 Победоносный голос верующего 17.30 "Большой брат" 18.30 Формула успеха. Погода 18.35 "Абитуриент-2005" 18.45 "Восточный экспресс" 19.00 "Невероятно, но факт. Святыне чудеса". Погода 19.50 Док. детектив "Дело 1995" 20.30 "Восточный экспресс". Погода 21.00 Т/с "Русские в городе ангелов" 22.00 "Дом-2. Жара". Погода 23.00 "Восточный экспресс" 23.25 Х/ф "Филейн говорит прости" 01.15 "Большой брат. Ночная жизнь"

ТИВИКОМ

07.00 "Школьное ТВ". Погода. "Лоск" 07.30 Т/с "Мятежный дух" 08.30 М/с "Переменка" 08.55 "Геркулес" 09.35 Д/ф "Лунатики" 10.30 "Городской патруль". Погода 10.50 Х/ф "Могучие турборенджеры" 13.00 "Великие тайны и мифы XX века" 13.30 "24". Погода. "Лоск" 14.00 "Час суда" 15.00 Проект "Отражение" 16.15 М/с "Переменка" 16.40 "Геркулес" 17.00 Т/с "Мятежный дух" 18.00 "Час суда". Погода 19.00 "Час суда" 20.00 М/с "Футурама" 20.30 "На колесах". Погода. "Лоск" 20.45 "Городской патруль" 21.00 Т/с "Дружная семейка" 22.05 Т/с "Next-2". Погода. "Лоск" 23.15 Т/с "Бандитский Петербург" 00.30 "24". Погода. "Городской патруль" 01.15 "Тайны великих. Злые гении"

СТС - БАЙКАЛ

07.00 Х/ф "16-й отдел" 07.50 М/с "Смешарики" 08.00 М/с "Веселье мелодии" 08.30 Т/с "Моя прекрасная няня" 09.00 Т/с "Подруга особого назначения" 10.00 Истории в деталях 10.30 Т/с "Дорогая Маша Березина" 11.30 Х/ф "Сердцеэдки" 14.00 Т/с "Школа "Черная дыра" 14.30 Программа м/ф 15.00 М/с "Деннис-непоседа" 15.35 М/с "Новые фильмы о Скуби Ду"

16.00 М/с "Люди в черном" 16.30 М/с "Приключения Джеки Чана" 17.00 Т/с "Зена — королева воинов" 18.00 Т/с "Зачарованные" 19.00 Т/с "Комиссар Рекс" 19.55 Т/с "Моя прекрасная няня" 20.30 Истории в деталях 21.00 Т/с "Подруга особого назначения" 22.00 Х/ф "Турбулентность" 00.10 Скрытая камера 00.30 Истории в деталях 01.00 Т/с "Моя прекрасная няня"

ДТВ

10.00 Любимые мультфильмы 10.55 "Неслучайная музыка" 11.00 "На бульваре..." 11.30 Т/с "Самое смешное видео" 12.00 "Телемагазин" 12.35 "Агентство криминальных новостей" 12.55 Х/ф "Заблуждение сердца" 15.00 "Как не болеть. Доктор Богданов" 15.15 "Мой толстый противный жених" 15.45 Т/с "Строго на юг" 16.45 Т/с "Крутой Уокер" 17.50 Любимые мультфильмы 18.45 "Звездная семейка" 19.15 "Мой толстый противный жених" 19.45 Х/ф "Самолет летит в Россию" 21.55 "Неслучайная музыка" 22.00 Т/с "Самое смешное видео" 22.30 Т/с "Женаты и с детьми" 22.55 Т/с "Ключи от бездны" 00.00 Т/с "Полицейские хроники" 00.35 "Агентство криминальных новостей" 01.00 Х/ф "Замкнутый круг"

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Вторник, 19

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 "Доброе утро" 10.00 Новости 10.05 Т/с "КГБ в смокинге" 11.10 Т/с "Евлампия Романова. Следствие ведет дилетант" 12.30 Дисней-клуб: "Чип и Дейл спешат на помощь" 13.00 Новости 13.05 Х/ф "Размах крыльев" 15.00 Х/ф "Одиссея" 16.00 Новости 16.20 Т/с "Закон джунглей" 16.40 Т/с "Сыщики" 17.50 Т/с "Хозяйка судьбы" 19.00 Вечерние новости 19.10 Вне закона. "Регби с пистолетом" 19.40 "Пять вечеров" 20.50 Т/с "Улицы разбитых фонарей" 22.00 Время 22.30 Т/с "КГБ в смокинге" 23.30 Х/ф "В смертельной зоне" 01.20 Х/ф "Предзнаменование" ("Омен-2")

«Россия»

06.00 "Доброе утро, Россия!" Местное время 07.45, 08.45 Вести-Бурятия 08.15, 09.05 Вести-Бурятия (на бур. яз.) Канал "Россия" 09.45 Т/с "Право на защиту" 10.45 "Никита Михалков. Русский выбор". Генерал Деникин 11.45 Вести. Дежурная часть 12.00 Вести Местное время 12.30 Вести-Бурятия Канал "Россия" 12.50 Т/с "Противостояние" 14.10 Семен Альтов. "Игра слов" 14.45 Вести. Дежурная часть 15.00 Вести Местное время 15.10 Вести-Бурятия Канал "Россия" 15.30 Т/с "Крот"

17.30 Вести. Дежурная часть Местное время 17.40 Вести-Бурятия (на бур. яз.) Канал "Россия" 18.00 Вести 18.10 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.45 Т/с "Кармелита" 19.45 Т/с "Исцеление любовью" 20.45 Вести. Дежурная часть 21.00 Вести Местное время 21.30 Вести-Бурятия Канал "Россия" 21.50 "Спокойной ночи, малыши!" 22.00 Т/с "Каменская-3" 23.50 Вести. Дежурная часть 00.00 "Вести+" 00.20 Фестиваль "Славянский базар-2005". День Украины. Гала-концерт 01.20 Дневник фестиваля "Славянский базар-2005" 01.30 Т/с "Прощальное эхо" 02.30 Х/ф "Ветер"

НТВ

07.00 "Сегодня утром" 09.15 "Энциклопедия тайн" 09.55 Т/с "Линия защиты" 11.00 "Сегодня" 11.20 "Чистосердечное признание" 11.50 Т/с "Только ты..." 12.55 Т/с "Жизнь — поле для охоты" 14.00 "Сегодня" 14.35 Х/ф "Ты — мне, я — тебе" 16.35 "Игры разума" 17.00 "Сегодня" 17.20 "Принцип домино" 18.30 "Шоу Степаненко" 19.30 Канал БТРК 20.00 "Сегодня" 20.40 Т/с "Жизнь — поле для охоты" 21.45 Т/с "Только ты..." 22.50 "Чрезвычайное происшествие" 23.00 "Сегодня" 23.40 Т/с "Секс в большом городе" 01.00 "Сегодня" 01.15 Т/с "Линия защиты"

АРИГ УС

07.30 "Восточный экспресс" 07.50 "Абитуриент-2005". Формула успеха 08.05 "Глобальные новости" 08.10 М/с "Эй, Арнольд!" 08.35 "Восточный экспресс" 09.00 Т/с "Русские в городе ангелов" 10.00 Завтрак с Дискавери 11.00 Х/ф "Незаконно твой" 13.15 Вокруг света 13.40 Т/с "Любовь и тайны Сансет Бич" 14.25 "Любовь с первого взгляда" 14.50 М/ф 15.00 Школа ремонта 16.00 Т/с "Толстая девчонка" 17.00 Победоносный голос верующего 17.30 "Большой брат" 18.30 М/ф 18.45 "Восточный экспресс" 19.00 "Запретная зона" 20.00 "Будни" 20.20 "Абитуриент-2005". Формула успеха 20.30 "Восточный экспресс" 21.00 Т/с "Русские в городе ангелов". "Чемпион" 22.00 "Дом-2. Жара" 23.00 "Восточный экспресс". Погода 23.25 Х/ф "Робинзоны с Уолл-стрит" 01.05 "Большой брат. Ночная жизнь"

ТИВИКОМ

07.20 "Городской патруль". Погода. "Лоск" 07.30 Т/с "Мятежный дух" 08.30 М/с "Переменка" 08.55 "Геркулес" 09.30 Х/ф "Принцесса и нищий" 10.30 "Городской патруль" 10.50 Т/с "Дружная семейка" 11.50 Т/с "Next-2" 13.00 "Великие тайны и мифы XX века" 13.30 "24". Погода. "Лоск" 14.00 "Час суда" 15.00 Т/с "Бандитский Петербург"

БАЙКАЛ ТОВАРЫ РОССИЙСКИХ И ЕВРОПЕЙСКИХ ФАБРИК. ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР. ЗИМНЯЯ ОБУВЬ мужская, 50 моделей от 900 р., классическая и модельная. ЖЕНСКИЕ ЗИМНИЕ САПОГИ модельные, классические + на полные ноги + 42, 43 р-ры. ЗИМНЯЯ ОБУВЬ подростковая и дет. (низкие цены) УНТЫ жен. и дет., современ. отделка (г. Москва) РЕЙТУЗЫ детские, взрослые (г. Москва) КРОССОВКИ детские, взрослые от 298 руб. САПОГИ СУХОНОЖНЫЕ женские, мужские ОБУВЬ КОМНАТНАЯ детская, взрослая (низкие цены) САПОГИ КИРЗОВЫЕ (г. Москва) от 348 руб. БОТИНКИ КОЖАНЫЕ «ОМОН», крем для обуви КОЛГОТКИ эластик, все размеры (низкие цены) КОЛГОТКИ п/ш, х/б, детские, взрослые (низкие цены) НОСКИ х/б, п/ш, махровые, детские, взрослые ТРИКО детское, взрослое х/б БЕЛЬЕВОЙ ТРИКОТАЖ детский, взрослый ТЕПЛОЕ МУЖСКОЕ БЕЛЬЕ, х/б БРЮКИ х/б с НАЧЕСОМ детские, взрослые БРЮКИ х/б с ЭЛАСТИКОМ, детские, взрослые

16.15 М/с "Переменка" 16.40 "Геркулес" 17.00 Т/с "Мятежный дух" 18.00 "Час суда". Погода 19.00 "Час суда" 20.00 М/с "Футурама" 20.30 "24". Погода. "Лоск" 21.00 "Школьное ТВ" 21.30 "Городской патруль" 22.05 Т/с "Next-2". "Лоск" 23.00 Т/с "Бандитский Петербург" 00.30 "24". Погода. "Городской патруль" 01.15 Х/ф "Не оглядывайся" 07.00 Х/ф "16-й отдел" 07.50 М/с "Смешарики" 08.00 М/с "Веселье мелодии" 08.30 Т/с "Моя прекрасная няня" 09.00 Т/с "Подруга особого назначения" 10.00 Истории в деталях 10.30 Т/с "Дорогая Маша Березина" 11.30 Х/ф "Турбулентность" 13.35 Скрытая камера 14.00 Т/с "Школа "Черная дыра" 14.30 Программа м/ф 15.00 М/с "Деннис-непоседа" 15.35 М/с "Новые фильмы о Скуби Ду" 16.00 М/с "Люди в черном" 16.30 М/с "Приключения Джеки Чана" 17.00 Т/с "Зена — королева воинов" 18.00 Т/с "Зачарованные" 19.00 Т/с "Комиссар Рекс" 19.55 Т/с "Моя прекрасная няня" 20.30 Истории в деталях 21.00 Т/с "Операция "Цвет нации" 22.00 Х/ф "Операция "Цвет нации" 00.00 Осторожно, модерн-2 00.30 Истории в деталях 01.00 Т/с "Моя прекрасная няня" ДТВ 10.00 Любимые мультфильмы 10.55 "Неслучайная музыка" 11.00 "На бульваре..." 11.30 Т/с "Самое смешное видео" 12.00 "Телемагазин" 12.35 "Агентство криминальных новостей" 12.55 Х/ф "Замкнутый круг. Вихрь" 15.00 "По копейке, по кирпичику" 15.15 "Мой толстый противный жених" 15.45 Т/с "Строго на юг" 16.45 Т/с "Крутой Уокер" 17.50 Любимые мультфильмы 18.45 "Звездная семейка" 19.15 "Мой толстый противный жених" 19.45 Х/ф "Курьер на Восток" 21.45 "Неслучайная музыка" 22.00 Т/с "Самое смешное видео" 22.30 Т/с "Женаты и с детьми" 22.55 Т/с "Ключи от бездны" 00.00 Т/с "Полицейские хроники" 00.35 "Агентство криминальных новостей" 01.00 Х/ф "Высшая лига"

Среда, 20

Первый канал

07.00 "Доброе утро"
10.00 Новости
10.05 Т/с "КГБ в смокинге"
11.10 Т/с "Евлампия Романова. Следствие ведет дилетант"

"Россия"

06.00 "Доброе утро, Россия!"
Местное время
07.45, 08.45 Вести-Бурятия
08.15, 09.05 Вести-Бурятия (на бур. яз.)

Местное время
17.40 Вести-Бурятия (на бур. яз.)

Канал "Россия"

18.00 Вести
18.10 Т/с "Кулагин и партнеры"
18.45 Т/с "Кармелита"
19.45 Т/с "Исцеление любовью"

НТВ

Уважаемые телезрители!
В связи с профилактическими работами, вещание телеканала начнется в 15.00.

Принесим извинения за причиненные неудобства

15.00 "Особо опасен!"
15.35 Т/с "Жизнь — поле для охоты"

Ариг Ус

Профилактика до 15.00
15.00 "Абитуриент-2005". Формула успеха
15.15 Вокруг света
15.45 "Любовь с первого взгляда"

Тивиком

07.20 "Городской патруль". Погода. "Лоск"
07.30 Т/с "Мятежный дух"
08.30 М/с "Переменка"

16.45 "Геркулес"
17.00 Т/с "Мятежный дух"
18.00 "Час суда". Погода
19.00 "Час суда"

СТС - "БАЙКАЛ"

07.00 Х/ф "16-й отдел"
07.50 М/с "Смешарики"
08.00 М/с "Веселье мелодии"
08.30 Т/с "Моя прекрасная няня"

19.00 Т/с "Комиссар Рекс"
19.55 Т/с "Моя прекрасная няня"
20.30 Истории в деталях
21.00 Т/с "Операция "Цвет нации"

ДТВ

Профилактика
12.55 Х/ф "Высшая лига"
15.10 "По копейке, по кирпичику"

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

Четверг, 21

Первый канал

07.00 "Доброе утро"
10.00 Новости
10.05 Т/с "КГБ в смокинге"
11.10 Т/с "Евлампия Романова. Следствие ведет дилетант"

"Россия"

06.00 "Доброе утро, Россия!"
Местное время
07.45, 08.45 Вести-Бурятия
08.15, 09.05 Вести-Бурятия (на бур. яз.)

15.10 Вести-Бурятия
Канал "Россия"

Канал "Россия"

18.00 Вести
18.10 Т/с "Кулагин и партнеры"
18.45 Т/с "Кармелита"
19.45 Т/с "Исцеление любовью"

НТВ

07.00 "Сегодня утром"
09.15 "Энциклопедия тайн"
09.55 Т/с "Линия защиты"

01.00 "Сегодня"
01.15 Т/с "Линия защиты"
02.25 Т/с "Клиент всегда мертв-II"

Ариг Ус

07.30 "Восточный экспресс"
07.50 "Абитуриент-2005"
08.05 "Глобальные новости"
08.15 М/с "Эй, Арнольд!"

Тивиком

07.00 "Спорт-центр РБ". "Лоск"
07.30 Т/с "Мятежный дух"
08.30 М/с "Переменка"

13.30 "24". Погода. "Лоск"
14.00 "Час суда"
15.00 Т/с "Бандитский Петербург"

СТС - "БАЙКАЛ"

07.00 Х/ф "16-й отдел"
07.50 М/с "Смешарики"
08.00 М/с "Веселье мелодии"
08.30 Т/с "Моя прекрасная няня"

19.55 Т/с "Моя прекрасная няня"
20.30 Истории в деталях
21.00 Т/с "Операция "Цвет нации"

ДТВ

10.00 Любимые мультфильмы
10.55 "Неслучайная музыка"
11.00 "На бульваре..."
11.30 Т/с "Самое смешное видео"

КАЖУПОВАРЫ
для школы и офиса оптом и в розницу!
ТОЛЬКО ПО ОПТОВЫМ ЦЕНАМ
Трэйс
ул. Лимонова, 14, тел.: 45-45-47 44-90-58

№27(432)

Дүжэрэг

№81(21167)

Пятница, 22

Первый канал

- 07.00 "Доброе утро"
10.00 Новости
10.05 Т/с "КГБ в смокинге"
11.10 Т/с "Евлампия Романова. Следствие ведет дилетант"
12.30 Дисней-клуб: "Ведьма"
13.00 Новости
13.05 Х/ф "Личной безопасности не гарантирую..."
14.50 Неизвестная планета. "Кольбель религий"
15.10 Тайны века. "Пропавший сын Никиты Хрущева"
16.00 Новости
16.20 Т/с "Закон джунглей"
16.40 Т/с "Сыщики"
17.50 Т/с "Хозяйка судьбы"
19.00 Новости
19.30 "Пять вечеров"
20.50 "Поле чудес"
22.00 Время
22.25 "Кривое зеркало"
00.00 Х/ф "Дюплекс"
01.40 Х/ф "Директор"
03.40 Х/ф "Ужасно большое приключение"

"Россия"

- 06.00 "Доброе утро, Россия!"
Местное время
07.45, 08.45 Вести-Бурятия
08.15, 09.05 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
Канал "Россия"
09.45 Т/с "Право на защиту"
10.45 "Никита Михалков. Русский выбор". Казаки
11.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Вести
Местное время
12.30 Вести-Бурятия
Канал "Россия"
12.50 Т/с "Противостояние"
14.20 "Чеченский герой России"
14.45 Вести. Дежурная часть
15.00 Вести

- Местное время
15.10 Вести-Бурятия
Канал "Россия"
15.30 Т/с "Крот-2"
17.30 Вести. Дежурная часть
Местное время
17.40 Вести-Бурятия (на бур. яз.)

- Канал "Россия"
18.00 Вести
18.10 Т/с "Кулагин и партнеры"
18.45 Т/с "Кармелита"
19.45 Т/с "Исцеление любовью"
20.45 Вести. Дежурная часть
21.00 Вести

- Местное время
21.30 Вести-Бурятия
Канал "Россия"
21.50 "Спокойной ночи, малыши!"
22.00 "Кривое зеркало"
00.05 "Звуковая дорожка МК в Лужниках"
01.30 Х/ф "Охотники за привидениями"

НТВ

- 07.00 "Сегодня утром"
09.15 "Тайны разведки"
09.55 Т/с "Линия защиты"
11.00 "Сегодня"
11.20 "Военное дело"
11.50 Т/с "Только ты..."
12.55 Т/с "Жизнь — поле для охоты"
14.00 "Сегодня"
14.35 Х/ф "Зимний вечер в Гаграх"
16.35 "Игры разума"
17.00 "Сегодня"
17.20 "Принцип домино"
18.30 "Шоу Степаненко"
19.35 Канал БТРК
20.00 "Сегодня"
20.40 Х/ф "База-2"
22.50 "Чрезвычайное происшествие"
23.00 "Сегодня"
23.45 "Совершенно секретно"
00.40 Х/ф "Стриптиз"
03.05 Бильярд

Ариг Ус

- 07.30 "Восточный экспресс"
07.50 "Абитуриент-2005"
08.05 "Глобальные новости"
08.15 М/с "Эй, Арнольд!"
08.35 "Восточный экспресс"
09.00 Т/с "Русские в городе ангелов", закл. серия
10.00 Х/ф "Большая перемена", 3, 4 с.
13.00 М/ф "Добро пожаловать"
13.15 Русский экстрим
13.40 Т/с "Любовь и тайны Санкт Бич"
14.25 Х/ф " Два капитана"
16.00 Т/с "Толстая девчонка"
17.00 Победоносный голос верующего
17.30 "Большой брат"
18.30 "Абитуриент-2005". Формула успеха
18.45 "Восточный экспресс"
19.00 "Школа ремонта". "Подкова на счастье"
19.50 Док. детектив "Сибирская язва"
20.30 "Восточный экспресс"
21.00 "Шутка за шуткой"
21.30 "Большие родители: маршал Конев"
22.00 "Дом-2. Жара"
23.00 "Восточный экспресс"
23.30 Х/ф "Уговор есть уговор"
01.10 "Большой брат. Ночная жизнь"
01.45 "Что? Где? Когда?"

Тивиком

- 07.00 "Городской патруль". Погода. "Лоск"
07.20 "Радар-спорт"
08.30 М/с "Переменка"
09.30 Х/ф "Принцесса и нищий"
10.30 "Городской патруль". Погода
10.50 Т/с "Дружная семейка"
11.50 Т/с "Next-2"
13.00 "Великие тайны и мифы XX века"

- 13.30 "Календарь работ от Кушнарева". Погода. "Лоск"
14.00 "Час суда"
15.00 Т/с "Бандитский Петербург"
16.15 М/с "Переменка"
16.40 "Геркулес"
17.00 Т/с "Мятежный дух"
18.00 "Час суда". Погода
19.00 "Час суда"
20.00 М/с "Симпсоны"
20.30 "Сейчас". "Лоск". Погода
21.00 Х/ф "Маньяк-полицейский наносит ответный удар"
22.55 Проект "Отражение". Погода
00.10 Х/ф "Бесстрашный"

СТС - "БАЙКАЛ"

- 06.55 Прогноз погоды
07.00 Х/ф "16-й отдел"
07.50 М/с "Смешарики"
08.00 М/с "Веселье мелодии"
08.30 Т/с "Моя прекрасная няня"
08.55 Прогноз погоды
09.00 Т/с "Операция "Цвет нации"
10.00 Истории в деталях
10.25 Прогноз погоды
10.30 Т/с "Дорогая Маша Березина"
11.30 Х/ф "Святые из Бундока"
13.40 Прогноз погоды
13.45 Скрытая камера
14.00 Т/с "Школа "Черная дыра"
14.30 Программа м/ф
15.00 М/с "Деннис-непоседа"
15.35 М/с "Новые фильмы о Скуби Ду"
16.00 М/с "Люди в черном"
16.30 М/с "Приключения Джеки Чана"
16.55 Прогноз погоды
17.00 Т/с "Зена — королева воинов"
18.00 Т/с "Зачарованные"
18.55 Прогноз погоды
19.00 Т/с "Комиссар Рекс"

- 19.55 Т/с "Моя прекрасная няня"
20.30 Истории в деталях
20.55 Прогноз погоды
21.00 Т/с "Операция "Цвет нации"
22.00 Х/ф "Возвращение универсального солдата"
23.50 Прогноз погоды
23.55 Истории в деталях
00.25 Т/с "Моя прекрасная няня"
01.00 Х/ф "Вой"
02.55 Прогноз погоды

ДТВ

- 10.00 Любимые мультфильмы
10.55 "Неслучайная музыка"
11.00 "На бульваре..."
11.30 Т/с "Самое смешное видео"
12.00 "Телемагазин"
12.35 "Агентство криминальных новостей"
12.55 Х/ф "Кольцо Нибелунга"
15.00 "Неслучайная музыка"
15.15 "Мой толстый противный жених"
15.45 "Шоу рекордов Гиннеса"
16.45 Т/с "Крутой Уокер"
17.50 Любимые мультфильмы
18.45 "Звездная семейка"
19.15 "Мой толстый противный жених"
19.45 Х/ф "Три гильзы английского карабина"
21.45 "Неслучайная музыка"
22.00 Т/с "Самое смешное видео"
22.30 Т/с "Женаты и с детьми"
22.55 Д/с "Самые громкие спортивные неудачи"
00.00 Т/с "Полицейские хроники"
00.35 "Агентство криминальных новостей"
01.00 Х/ф "Битва драконов"
03.15 "Агентство криминальных новостей"
03.35 "Голая правда"

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Суббота, 23

Первый канал

- 07.00 Новости
07.10 Д/ф "Лучшие звери в кино"
08.00 Х/ф "Рысь выходит на тропу"
09.20 Играй, гармонь любимая!
10.00 Слово пастыря
10.10 Здоровье
11.00 Новости
11.10 "Три окна"
11.50 "Большое кулинарное путешествие"
12.30 М/с "Кряк-бригада"
13.00 Новости
13.10 История с географией. "Артек": пионерская сказка"
14.00 Умницы и умники
14.40 Д/ф "Русская звезда Голливуда"
15.50 Х/ф "Жанна Д'Арк"
18.40 Классика Уолта Диснея. Золотые годы Микки-Мауса
19.00 Новости
19.10 "Ералаш"
19.30 Х/ф "Невестка"
21.00 "Кто хочет стать миллионером?"
22.00 Время
22.20 Большая премьера
23.50 Х/ф "На грани"
02.00 Х/ф "Операция "Абсолют". Страшный вирус распространяется по планете. Он унес жизни полновины населения земного шара. Однако в сердцах людей еще жива надежда: доктор Рейн избрал препарат "абсолют", существенно замедляющий воздействие вируса на организм. Но неожиданно генеральный ученый, создавший спасительную вакцину, погибает при весьма загадочных обстоятельствах.
03.40 Х/ф "Остров призраков"
05.30 Х/ф "Охотник"

"Россия"

- 07.00 "Доброе утро, Россия!"
08.40 "Золотой ключ"
09.00 Вести
Местное время
09.10 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
Канал "Россия"
09.20 "Русское лото"
09.55 "Утренняя почта"
10.25 Т/с "Пуаро Агаты Кристи". "Смерть лорда Эджварра"
12.00 Вести
Местное время
12.10 Вести-Бурятия
Канал "Россия"
12.20 "В поисках приключений"
13.20 "Комната смеха"
14.10 "Советская империя. Сочи", Фильм Елизаветы Листойвой
15.00 Вести
15.20 Х/ф "Хозяин тайги"
17.00 Канал БТРК
19.00 "Веселый вечер "Аншлага"
21.00 Вести
21.25 "Честный детектив"
21.55 Торжественная церемония закрытия XIV Международного фестиваля "Славянский базар в Витебске"
23.45 Х/ф "Не все кошки серы"
01.40 Х/ф "Ганнибал"

НТВ

- 07.00 Х/ф "База-2"
08.30 Национальное Географическое общество — детям
09.00 "Сегодня"
09.20 Т/с "Полицейский Кэттс и его собака". "Дружеское увещание"
09.50 "Без рецепта". Доктор Бренд
10.25 "Дикий мир"
11.00 "Сегодня"
11.20 "Растительная жизнь"
11.55 "Кулинарный поединок"
12.55 "Квартирный вопрос"
14.00 "Сегодня"
14.20 Канал БТРК
14.55 Х/ф "Герои Шипки"
17.00 "Сегодня"
17.20 "Женский взгляд". Александр Попов

- 17.55 "Своя игра"
18.55 Т/с "Кодекс чести"
20.00 "Сегодня"
20.35 Профессия — репортер
21.05 Х/ф "Практическая магия"
23.15 Х/ф "Полицейская академия-4. Гражданский патруль"
01.10 Чемпионат России по футболу. "Москва" — "Локомотив"
03.15 "Мировой бокс. Ночь нокаут"
03.55 "Фактор страха"
05.00 "Сегодня"
05.10 Х/ф "Плотская любовь"

Ариг Ус

- 07.35 "Восточный экспресс". Погода
08.00 Удивительные миры. Израиль
08.50 М/с "Жестокие войны"
09.20 Т/с "Коалы не виноваты"
09.40 "Восточный экспресс". Погода
10.05 "Абитуриент-2005"
10.15 "Утренняя звезда"
11.00 Х/ф "Уговор есть уговор"
13.20 М/ф "Кале и Бука"
13.45 Х/ф "Два капитана"
15.00 "Жизнь, полная радости"
15.30 "Звериные сказки"
16.00 "Эх, Семеновна"
16.35 Теория вероятности
17.00 "Дом-2. Жара"
18.00 "Саша плюс Маша". Погода
18.30 Москва: инструкция по применению
19.00 Лучшие игры КВН
20.50 "Абитуриент-2005". Формула успеха
21.00 "Большой брат". Погода
22.00 "Дом-2"
23.00 "Комедии-клуб". Погода
00.00 "Секс" с Анфисой Чеховой"
00.30 Х/ф "Газонокосильщик"

Тивиком

- 08.00 "Городской патруль". Погода
08.10 "Календарь работ от Кушнарева"
08.30 "Дикая планета"

- 09.30 "Приключения Конан-варвара"
10.15 "Сейчас". Погода
10.30 "Кинематограф"
10.45 М/с "Футурама"
11.45 "Очевидец"
12.45 Х/ф "Детектив Артура Хейли"
13.50 "Криминальное чтиво"
14.30 "24". Погода. "Лоск"
14.50 Х/ф "Четвертый тенор". Погода. "Лоск"
16.55 "Дорогая передача"
17.30 "Сейчас". Погода
17.45 Х/ф "Маньяк-полицейский наносит ответный удар"
19.45 "Клетка". Погода
21.00 Х/ф "Власть дракона". Погода. "Лоск"
23.00 "Веселые баксы"
23.30 "Дорогая передача". Погода
00.00 Д/ф "Жить рядом с призраком"
01.00 "Плейбой" представляет...

СТС - "БАЙКАЛ"

- 06.55 Прогноз погоды
07.00 Х/ф "Ксенон — девочка из космоса"
08.50 М/с "Табалуга"
09.15 Прогноз погоды
09.20 М/с "Смешарики"
09.30 М/с "На диком Западе"
10.00 "Полундра"
10.30 М/с "Том и Джерри. Комедийное шоу"
10.40 Прогноз погоды
10.45 Х/ф "Властелин вселенной"

- 12.55 Прогноз погоды
13.00 Концерт "Хорошие шутки"
15.00 Спасите, ремонт!
16.00 Д/ф "Демоническая обезьяна"
16.55 Прогноз погоды
17.00 Истории в деталях. Специальный выпуск
17.30 Т/с "Улицы разбитых фонарей. Огонь на опережение"
18.30 Х/ф "Возвращение универсального солдата"
20.15 Прогноз погоды
20.20 Т/с "Моя прекрасная няня"
21.55 Прогноз погоды
22.00 Х/ф "Сбежавшая невеста"
00.30 Х/ф "Человек тьмы-2. Возвращение Дюрана"
02.30 Прогноз погоды

ДТВ

- 10.30 Т/с "Напряги извилины"
11.00 "Свет и тень"
11.20 "Новый взгляд"
11.30 "Как не болеть. Доктор Богданов"
11.35 Любимые мультфильмы
13.40 Т/с "Клеопатра"
15.30 "Звездная семейка"
16.30 Т/с "Ниро Вульф"
17.25 "Арсенал"
17.55 Т/с "Ключи от бездны"
20.00 Т/с "Рожденный ворами"
21.00 "Шоу рекордов Гиннеса"
22.00 Х/ф "Бумбараш"
01.00 Т/с "С.S.I.: место преступления"

Advertisement for KAMSTROM building materials, listing products like cement, glass, and insulation.

№87(21167)

Дүхэрэг

№27(432)

Воскресенье, 24

Первый канал

07.00 Новости
07.10 Д/ф "Лучшие звери в кино"
07.40 Х/ф "Встреча в конце зимы"
09.20 Служу Отчизне!
09.40 Дисней-клуб: "С добрым утром, Микки!"
10.10 "В мире животных"
11.00 Новости
11.10 "Непутевые заметки"
11.30 Пока все дома
12.10 Док-шоу
13.00 Новости
13.10 Живой мир. "Два пятка"
14.20 Дисней-клуб: "Дональд-Дак представляет"
14.50 "КВН-2005". Высшая лига. Третья игра сезона
17.00 Т/с "Женская логика"
19.00 "Новые песни о главном"
20.20 Т/с "Остаться в живых". Фильм 3-й
22.00 Время
22.20 Х/ф "С меня хватит!". Когда официантка Слим вышла замуж за богача Митча Хиллера, она была на седьмом небе от счастья. Теперь у нее было все, о чем мечтает каждая женщина: любимый муж, прекрасный загородный дом и очаровательная 5-летняя дочь. Но все ее мечты о счастье разрушились, как карточный дом, когда она обнаружила, что ее супруг — совсем не тот человек, за кого себя выдает. Его неадекватное поведение настолько пугало Слим, что она вместе с дочерью сбежала из дома. Но Митч отыскал ее и с помощью угроз вернул назад. И снова скандалы и побои. И тогда не осталось иного выхода, как научиться защищать себя самой...

02.30 Суперчеловек. "Последний неандерталец". Фильм 1-й
03.30 Т/с "Секретные материалы" ("X-files")
04.20 Х/ф "Братья Ньютон"

«Россия»

07.00 "Доброе утро, Россия!"
09.00 Вести
Местное время
09.10 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
Канал "Россия"
09.20 "Студия "Здоровье"
09.50 "ТВ Бинго-шоу"
10.05 Т/с "Пуаро Агаты Кристи". "Убийство в Месопотамии"
12.00 Вести
Местное время
12.10 Вести-Бурятия
Канал "Россия"
12.25 "Городок"
13.00 Т/с "Приключения мага"
14.00 "Тайны Голливуда"
15.00 Вести
15.20 Х/ф "Золото из бездны"
18.00 Вести
18.10 "Комната смеха"
19.10 "Наши песни"
21.00 Вести
21.25 "Специальный корреспондент"
21.50 Х/ф "Тайные агенты"
00.00 Х/ф "Патруль времени"
01.55 Х/ф "Спаун"
03.35 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Германии"

«НТВ»

07.10 Х/ф "Беспокойное хозяйство"
08.30 "Сказки Баженова"
09.00 "Сегодня"
09.15 Т/с "Полицейский Кэттс и его собака. Небоскреб"
09.40 "Их нравы"
10.25 "Едим дома"
11.00 "Сегодня"
11.20 "Чистосердечное признание"
11.50 "Тер gear"
12.25 Х/ф "Отряд особого назначения"
14.00 "Сегодня"

14.20 Канал БГТРК
14.55 Х/ф "Лох-Несс". У озера Лох-Несс неожиданно погиб доктор Эбернетти... Из США прибыл криптозоолог Джонатан Дэмпси, который должен был «разоблачить надувательство», связанные с озером Лох-Несс. Он рассчитывал за неделю провести экокацию озера и доказать, что таинственное ископаемое чудовище, о котором все говорят и пишут, - всего лишь миф, раздуваемый и подогреваемый для привлечения туристов.

«Тивиком»

08.20 "Городской патруль". Погода
08.30 "Дикая планета"
09.20 "Приключения Конан-варвара"
10.15 "Уолтер Мелон". Погода
10.40 М/с "Симпсоны"
12.10 "Дорогая передача". Погода
12.45 Х/ф "Детектив Артура Хейли"
13.50 "Военная тайна"
14.30 "24". Погода. "Лоск"
14.45 "Честная игра"
15.00 Х/ф "Непристойное ограбление". Молодой парень Дэс получил диплом графического дизайнера, но ему не хочется трудиться по специальности. Дэс полагает, что единственный способ достояния существования - это проверить какую-нибудь криминальную операцию, и соглашается пойти на одно «легкое дело» с мошенником-неудачником Фрэнком. «Легкое дело» оборачивается еще более крупными неприятностями для них обоих...

«Ариг Ус»

08.00 "Удивительные миры. Япония"
08.50 М/с "Жестокие войны"
09.15 Т/с "Коалы не виноваты"
09.40 "Абитуриент-2005". "Формула успеха". Погода
10.00 "Фигли-мигли"
10.35 "Маски-шоу"
11.00 Х/ф "Ох уж этот Боб"
13.30 М/ф "Чудесный колокольчик"
13.45 "Кумиры"
14.15 М/ф
14.25 "Благая весть"
14.55 "Колесо истории"
15.35 Х/ф "Два капитана", 4 с. Погода
17.00 "Дом-2. Жара". Погода
18.00 "Саша плюс Маша"
18.30 "Две блондинки против грязи"

19.00 Школа ремонта
20.00 Док. детектив "Агент "Сфера"
20.45 "Абитуриент-2005". "Формула успеха". Погода
21.00 "Большой брат". Погода
22.00 Х/ф "Военный ныряльщик". Погода
00.00 "Комеди-клуб"
01.00 "Секс" с Анфисой Чеховой"
01.30 Х/ф "Корсиканец"

«СТС - БАЙКАЛ»

06.55 Прогноз погоды
07.00 Х/ф "Далеко отсюда"
08.50 М/с "Табалуга"
09.15 Прогноз погоды
09.20 М/с "Смешарики"
09.30 М/с "На диком Западе"
10.00 Х/ф "Сбежавшая невеста"
12.20 Прогноз погоды
12.25 Т/с "Моя прекрасная няня"
13.00 "Жизнь прекрасна"
15.00 Снимите это немедленно
16.00 Кино в деталях
17.00 Истории в деталях. Специальный выпуск
17.30 Т/с "Моя прекрасная няня"
18.35 Х/ф "Улицы разбитых фонарей. Морские волки. Отцы и дети"
22.00 Х/ф "Невыносимая жестокость"
00.05 Х/ф "Гаттака"

«ДТВ»

10.30 Т/с "Напряги извилины"
11.15 "Серебряный ручей"
11.25 Любимые мультфильмы
12.40 Т/с "Клеопатра"
15.30 "Мой толстый противный жених"
16.30 Т/с "Ниро Вульф"
17.25 "Карданный вал"
17.55 Т/с "Ключи от бездны"
20.00 Т/с "Рожденный вором"
21.00 "Шоу рекордов Гиннеса"
22.00 Х/ф "Криминальный талант"
01.20 Т/с "С.S.I.: место преступления"
03.20 "Блондинки, брюнетки и рыжие"
04.30 Т/с "Рожденный вором"

ОРООЛОННОО ЗОБОНОН ЗОДБО

«Аймшагтай ушар» гэдэн конкурсно

Нэгэ аюултай гэхэ юм гү, али аймшагтай ушар гэхэ юм гү, хөөрөө, намбалжын Дүгэржап гэхэ нэрэтэй үбгэн 1942 оной дайнай үедэ намда хөөрөөгшэ бэлэй. Би тийхэдэ 12-той ябаа гэхэзэ нэн хаб. Тэрэ хөөрөөшынэ ехэ айжа шагнаад, тэрэ хүниндөө зүүдэлжэ хоноhon хадаа мүнөө хүрэтэр мартагшагүйб. Зунай үе нэн, үбнэн эхилжэ гэжэ байгаа. Бидэ завгүүртын нарыдаар хурьгадай ойн заханаа харбинхи - нарин нургааг хоёр тэргэ морёор отолжо, үбнэзэнэй байха отог барижа дуунатарнай асараад, зунай үдэр уташые хаа, харанхы боложо эхилбэ. Нойтон ногоо сабшажа отогоо хушажа дуунаад, хонохоёо түхээржэ, гал түлэбэди. Сайгаа уужа нуухадаа, Дүгэржап үбгэмни намнаа нурана: - Зай, Доржопалан, Будын Зодбо хэншин болохоб гэжэ мэдэхэ гүш? - Зодбо баханхай абгамни болохол даа, - гэбэб. - Аа, тийгээ хаа, абгая мэдэхэ хүндэл ха юмши даа. Абгагтайшни Бадаһаа ержэ ябатарнай, мантай нэгэ иимэ ушар болоhon юм. - «Доржопалан, дуулаад нуу, айхагүйбишбиш даа, айха хаа, хэлэ», - гэхэдэнь, - «Үгы, айхагүйб», - гэбэб. Бүри урда үмсэ байха сагта Зодбо бидэ хоёр залуунууд ябаабди, Бадын станциһаа нүхэ, хюрөө, харуул, сүндэрөөбхэ мэтын элдэб дарханай зэмсэгүүдэ абаад, нэбхээнэй дабаагаар, Хэжэнгээс бусажа ябатарнай, дабаанаймнай харгы дээрэ хахад үмхи болошонон, оройн дараансагын үмхиржэ халажа, оройгүй болошонон хуушан буряадай гэр байба. Будымни Зодбын юуниинь хүдэлхэн юм, хойномни, морёороо ябан аад, «Дүгэржааб» гэжэ ооглобо. - Юун болооб, - гэжэ гайханадаа асуухадамни, «Энэ гэртэ орожо, гал түлэжэ сайлаад, моридоо сайлуулаад ябая», - гэхэдэнь, бинь дурагуйлхэжэ, - «Орхил даа, Зодбо, энэшни үни заяанай хүн амитанай байгаагүй, эзэтэй болошонон гэрэй урса бэшэ аал, дурамгүй, ондоо нэмэридэ газарлуужабди, эндэш хайшаа юм», - гэхэдэмни, Зодбомни «Дабанай оройдо хуудам халхитай байна ха юм, гал аюул аймшагтай, алдаа хаа, энэ хабарай хуурай сагта яахабди», - гэхэдэнь, бинь хэдышые дурагуйшые хаа, зүбшөөхэ баатай боложо,

моридоо тэргэнэнь мулталжа, абажа ябан үбнэзэнэ нэгэ таталхын тухайгаар моридоо хаяжа үгэбэди. - Үмхи гэртэ досоонь муухай гэшэнэ абаха танаггүй, ханануудаарнь уула мөөгнүүд ургашанхай байба. Баруун урда ханадан үмхи модон, анхандаа хүнэй унтадаг байхан набтархан шэрээ байхадань, дараад үзэхэдэм, хабтагайн үмхишые хаа, хүниие даахаар хэбэртэй байхадань, газаһаа тэргэдэ дэбиддэг шэрэдгээ оруулжа дэбидбэб. - Бадын стан дээрэ бүхэли хүни хаартадажа хоноhon хадаа Зодбынгоо сайгаа бусалгатарын зали абангаа, «нэгэ заа унтаад бодохо юм байна» гээд шэрэдг дээрэ сумаагаа дэрлээд, хажуу тээшээ хараад хэбтэбэб. Зодбомни гэр соохи муухайе иишэ тиишэн этэржэ сэбэрлэлэн болоод, гал түлжэ, эд заглуутай сайгаа табяад, нэгэ үмхи түгэс дээрэ нуунхай тамхаа татажа, намдаа сэрэгэй арын хүдэлмэридэ татагдажа, Архангел ошононоо хөөржэ намайгаа дууруулжа нуугараа, гэнтэ намайгаа аймшагтай ехээр залд гүлэжэ: «Нүүе! Дүгэржап! Хүлэйш үзүүртэ, мухлайдаш ямар аймшагтай, үбдэгтөө хүрэмэ үнэтэй! Агын тухай ниодэтэй!..! Эд хушуутай!..! Намган шүрбэнэ томожо нуунал!..!» - гээд, - «Аа!.. Аа!..!» Зодбынгоо муухай шангаар амин голоо саглуулжа шашахадань, хүржэ бодоходом, үбдэгтөө хүрэмэ үнэтэй намган Зодбымни аман хүзүүндэнь ашанхай носолдожо байхадань, бинь мэдээ табижархёод, тархи дорохи сумаагаа абанхай гүйжэ гарашан байгаа хаб. Нилээн шэшэргэнэжэ, халганажа, маани мэгзэм уншажа, досоохиингоо нэгэ жаа доошоо ороходонь, зүрхэлжэ, зүрхэлжэ, үмхи гэрэй үдээр шагаахадань, үнөөхи муухай ороолон намган харагдаха юмэн үгы, гансал Зодбымни үргэниинь зааршанхай, хара шүлхэ адхажа нуугаагша нэн. Бинь түргэн хоёр моридоо тэргэлжэ, Зодбоёо тэргэдэнь нуулгажа, шананан сайгаа гал дээрэ адхажа унтараагаад, Зодбынгоо гурбан жэлдэ байтаһанан тарга улаагша гүүнэ абажа, Хэжэнгын дасан Няндаг габжада ерээд, гэнтэ Зодбоёо харан гэнэмни, хүзүүниинь хабдажа, мүртээ ади болошонон, дэгэлэйн урда

эбэрын шүлхэндөө бажуума нойтон бэлэй. Миний мориной хүлэрөөгүй байхада, Зодбымни морин хара хүлхэ адханхай. Габжада ороод хэлэхэдэм, «Би даралгын ном уншажа байнам, газаагаа, Зодбо гэндэ, тэргэ дээрэ нууг, шишые ошо, би энэ гэнээр хуу бүтээхэб», - гэхэдэнь бинь ошожо, Зодбодоо ойгуулаад, хүлэбэб. Удангүй Няндаг габжа гартаа пүрбэ ном хоёрые баринхай ерээд, пүрбөөрөө Зодбын зүүн мурэй хажуугаар ябуулжархадань, эхэнэр хүнэй шашханан абян дуулахадал гэбэ. Баруун мур дээгүүрн ябуулхадань, хүнэй хухархай могоо сэмгэн шуһатай, эхэнэрэй ханги набта үгэн унаба. Тийнэнэйнгээ һүүлээр хубарагаа хүйтэн худагай уһанда эльгээжэ, хоёр тухуур уһа асаруулаад, мэгзэм уншажа байгаад, Зодбымни хүйтэнһөөнь хабжанаса толгой дээрнэ адхахадань, Зодбын хүзүүнэй хабдар гансата татажа, танигдахаар бэшэ хабдарһаа болошонон аад лэ, яһан туранхай үнөөхил Зодбо болошоно. һүүлээрнэ габжа ламаннай энэбхилжэ байгаад, үргэнэйн хоёр хажууень ээлжээгээр тос гэтэр оруулаад: «Зай Зодбо, иигээд дуугараад үзэл даа, хэлэ аманин бүтэн эрьдэнэ гү?» - гэжэ габжа ламхайн Зодбоһоо асуухадань: «Зай, ламхаймни ами наһыемни дайдын баршадһаа абарба гэшэлта даа. Гурбан жэлэйнгээ байтаһа тандаа үргэнэби, тогтожо хайрлыт», - гэжэ Зодбын һүгэдэжэ хэлэхэдэнь: «Дасанай жаганда үргэгты», - гэжэрхёо бэлэй. Би ехэ гайхаагша нэм, - гээд Дүгэржап үбгэн хөөрөөгөө дүүргээшэ нэн.

Доржопалан ДЫМБРЫЛОВ.

ОЛИГТОЙХОН ОРШУУЛАГША (Шог зугаа)

Брачай кабинет соо сагаан халаад үмгэһэн залуухан ород басаган (врач) столой саана юумэ бэшэжэ лууна, Балма тэбий докторто бээ үзүүлхээ орожо ербэ. Доктор: Здравствуйте, бабушка! Садитесь. Как ваша фамилия? Балма: (Столой хажууда ошохо лууна) Будаева Балма Бадановна. Доктор: (Карточка дээрнэ тэмдэглэжэ бшэнэ) Бабушка, что беспокоит вас? Балма: Досоомни харлаад, хий хуймни хөөрөөд, голомни тулаад, муухай ядржа ербэб. Доктор: Подождите, бабушка! Я сейчас! (Газаашаа гарана. Тийгээ гоёер хубсалхан залуу буряад хүниие дахуулаад орожо ербэ). Максим, спроси, что говорит бабушка. Максим: Бабушка, таңда хаанаш болит? Балма: Досоомни харлаад, хий хуймни хөөрөөд, голомни тулаад, муухай ядржа ербэ гэжэ хэлши даа. Максим: (Толгойгоо монголзуула) У бабушки внутри почернело, смерч поднялся, стержень торчит. Плохо идёт, А-гаа! Доктор: Что? Как? (Нюгээ ехэ болгожо, Максим тээшэ харана). Максим: Аа, бабушка! Хий хуймни хаанаш байнаб? (Хул дээрэ нахилзан, бээ нэжэрнэ). Балма: Досоомни харлаад, хиймни хөөрөөд гэнэб шамда! Амаараа хээрхүлээд! Үхэһэн хара боомо! (Максим тээшэ сучалтайгаар харана) Юу ойлгожо ядһан буряад гэшэбши? Максим: У бабушки нутро стало совсем черным! Ай, ё-ё! Внутри урчит! Точно как ураган бушует! Из рта газ выходит! Смерть! Черная бомба! А-гаа! Доктор: Наверное, бабушка пьёт черный чай? Максим: Аа, бабушка! Чёрный чай ухаа гүш? Балма: Тийгээб! Хара хий уугаад ербэб! Нү үгээ! Үнэмни хожоршоо гээд хэлши энэ үхиндөө! Максим: Она пьёт чёрный чай. Молока нет! Хорошая корова! А-гаа Доктор: Бабушка, вам надо пить зелёный чай с молоком. Тогда не будет больте. Рукү сюда, вот так. (Хүгэнэй шуһанай дарасы хэмжэнэ). У вас, бабушка, повышенное давление. Будете принимать таблетки (Эм абаха рецелт бшээд, хүгэнэжэ харбайна). По этому рецепту купите лекарство. Другие жалобы будут? Балма: Нюдэмни эрээлээд, толгоймни эрьенэ. Хулнуудни мэнэршөөд, мэдээгүй ябана. Хэлши даа, үбгаан, энээнэ. Максим: Она говорит, что глаза стали пёстрыми, голова кружится. Ноги с ума сошли! А-гаа! Доктор: О чем говоришь? Перебор! Мелешь чепуху! (Балмын нюдые татажа харана). Бабушка, глаза у вас мутные, нет блеска. Совсем тусклые, обязательно покажите окулисту. Объясни ей. Максим: Танай нюдэн бурзатшоо! А-гаа! Гал үгээ, хуу унтаршоо! Окулисту ошши. Хийн болохош! Балма: Энэ хоёр шүдхэршни юун-юун гэнэб даа. Ямар муухайгаар дуугарна гэшэб! Хэлэ амаа мэдэхгүй хоёр! Нургуулида ном заалгананин хаана орошодог юм! (Нургуулиань бодоно). Байза, дасан ошожо, ламбагайда шалгуулаад, аршан залажа, бээ ариудхаха болоно гүб даа (Газаашаа гарана).

С-Ж.ЦЫРЕНОВ.

Г.Ц.Цыдынжаповай түрэнхөөр 100 жэлэй ойдо

Долгин долгиёо дахаад,
Долгинууд боложо дэбхэрээд,
Дээрнээ дорьбоо татан дэлбэрээд,
Добо нюруугаа долёожо,
Эхын жалгын хормойгоор
Эрьенүүдээ эльбэжэ эмхэрүүлээд,
Эрэн шулуудаа эрьюулээд,
Элбэг дэлбэгээр эддин дайдаараа
Эгүүридэ мүнхэ долгилжол байдаг.
Январь нарын янгинама хүйтэнһөө
Ялас-ялас ялбалзаад,
Ялаан-салаан мүльһөөр хушаад,
Яхани голоор шэшэрүүлээд,
Яахагүй ябаашанда мэдүүлжэл байдаг.
Ялалзан харьялдаг горхон
Яаралтай урадхалаа зорюулжа,
Ямарш хаһын ажабайдалда
Яналаар эгүүридэ мүнхэ туһалжал
байдаг.

Хабарай хаһын ялайхада,
Хашарын аалин боложо,
Хүүсэ урадхалын урагшаа

Бархан үндэр саһатай сарьдарһаа
Баатар бэетэй, сэсэн ухаатай
Бэрхэ хүбүүн Гомбожабнай байһан.
Хүдөө нютагай хүжэ ногоон соо,
Хүбшын модоной хүжын донгодоон соо,
Хүнжинэн урдааг горхонууд соо
Хүбүүн болохоһоо, хүхижэ гүйхэһөө,
Хүндэ сээжэдээ, халуун зүрхэндөө
Хүгжэмэй дуулимхан солгёо дууе
Хадун абажа ургаһан Гомбожабнай.

Бүхэдэлхэйн баялг Байгал далайдаа
Баргажан мүрэн мүнхэ долгинуудаа
Байгаалин баян Бархан уулын
Булжамуурай жэргээтэй булганай
Булган, хэрмэн ой тайгадаа ербэлээдэг.

III
Үргэн талын булжамуурта адли,
Үглөөнэй наранай туяада адли.
Эхэ Буряадай хүгжэмэй эхиндэ,
Эжэл болоһон соёлой захилахда,
Эрэлхэг зоригтой Гомбожаб байһан.
Талын дууша шубуухай шэнги
Тэнюун хурса жэргээгээ татажа,
Тэрэ энэ аймагуудаар гүйлгэжэ,
Талаан бэлиттэй залуушуулые
суглуулаа һэн.

Залуу наһан - залитай үел гэжэ,
Залуу үетэниие хүмүүжүүлхын түлөө,
Зоние үгөөрөө дахуулжа,
Хэшээл, наадануудаар һонирхуулжа,
Холын Москвадаш абаашаа һэн.
Хамта ажаллаһан артистнартаа,
Холо ойрын нүхэдүүдтээ
Хүндэтэй хүгжэмшэн, дуушан
Хатар наадашье харуулагын,
Хүхиюу ёхоргошье дууладагын,

Эхилэн эмхидхэжэ харуулан.
Эгээл түрүүшын үндэр нэрын
СССР-эй арадай артист болоһон.
Бадма Балдаков, Линховоиндоо,
Баатар Будаев, Раднаевуудтаа,
Олон бэшэше артистнартаа
Оперо болон баледэй байшангые
бодхоожо,
Үүдыеһ нээжэ, үрхыень табижа
Үгөө бэлэй Цыдынжаповнай.
Барихан баялгаа алдангүй ябаа,
Буряад ороноо Россидаа суурхуулаа.
Зорихон зориггоо зохидоор
хүмүүжүүлжэ,
Зондоо, Эхэ орондоо хэрэгээ мүнхэлөө.
Айл соогоо алдартай ябаа,
Арад зондоо хүндэтэй ябаа.
Зоной түлөө зүрхэлжэ бүтээһениинь
Зуун жэлдэ мартуулагүйл,
Оролдосотой, урагшатай
ажаллаһаниинь
Олон жэлнүүдтэ мартуулагүйл.

БУЛГАНАЙ ОРОННОО,
БУЛЖАМУУРАЙ ЖЭРГЭЭННЭЭ

Поэма

Г.Ц.Цыдынжапов

Сорьёлон салгидан түргэлжэ,
Сурхайнагаа¹ хүрхээ хүсэдэг.
Сайбалзалан хабарай сагта
Суута Гомбожабнай мүндэлжэ,
Саашадаа соло асарһан гэдэг.

I
Хабарай найхан хаһа байба:
Хүдөөгэй игаабари хүхиюу дулаагаа
Хада уулаар зэрэлгээтүүлэн
Хүбшэ тайга хүхэрэн нэмжылгэжэ,
Хүхын донгодоон, булжамуурай
жэргээниие,
Хуша, хасуури, шэнэһээр
Хэрмэн, булганиие үнэржөөлгэжэ
байба.

Тойроод тала дайда һэрижэ,
Тохорюуд, шубууд ганганалдажа,
Тэниглэн зохид дуунһаань
Тэнгэри, газар баясажа байба.
Үглөөнэй наранай туяа угтажа,
Үндэр тэнгэриһээ үршөөгдэһэн
Үлгын дуугаар хүбүүгээ мансылжа,
Үгын найханаар юрөөл дурдажа,
Үдэрэй заяанай зула бадаруулжа,
Үри хүүгэдтээ үнэн байдал үзүүлжэ,
Үбгэд, хүгшэд үрөөлтэй нуугаа бэлэй.
Бурьялһан Лугшахаани² баран бийдэ
Бурханһаа заяатай хүбүүн түрэжэ,
Баабайн заабаряар хубарагыше болоо,
Багашуулай журамда хэды жэлээшые
үнгэргөө.

Багаһаа зоригтой, шүүмжэлтэй нуража,
Баргажандаа нургуулиа дүүргээ.
Тэрэ үеын хүгжэмэй эхиндэ
Түрүүшынгээ хуур абажа,
Тааруулан туршажа, татажа,
Тэнюун талын абяа дахажа,
Түрүүшынгээ гайхал эдлэжэ,
Угайнгаа дууе зүрхэндөө хадуужа
Урданай аялгаар сэдхэлээ ханаагаа.
Хөөрхөн эдирхэн наһанһаа
Хууршан хүбүүхэн хууртай хани ябаа.
Хуушан аялгануудые һонирхон татажа,
Хууршан бэлигээ хурсадхан ябаа.
Хүгжэм дуугаар сэдхэлээ ханажа,
Хуушан болохоёо дүлжэ үндыгөөл.
Агуухэз Октябриин хубисхалай
болоходо,

Арбан хоёртойхон хүбүүд бэлэй.
Аяр Баргажан нютагһаа түхээржэ,
Айдар залуудаа холо зорижо,
Аргаяа бэдэржэ нурахаһаа шийдээ һэн.
Баян хэшэгээ дэлгэһэн
Баргажан гол нютагтай байһан,
Һалхинда һалбалзалан дэлхэтэй
найхан нүрэгэй адуутай байһан,
Һайн һанаан сэдхэлтэй
Һэнгэлдэр уг гарбалтай байһан.
Улад зоной урдын баялгһаа
Ульгам урадхалтай Лугшахаан
горхонһоо,
Уулын шобхор Шастин³ оройһоо,
Баян түүхэтэй Баргажан дайдаһаа,

Г.Ц.Цыдынжапов с народным артистом СССР И.М.Тумановым

Бархан уулын хормойһоо зорижо,
Булганай, хэрмэнэй ербэлээһэн соогуур,
Булжамуур шубуухайн жэргээн
соогуур,

Баргажан мүрэнэй долгин соогуур,
Буряадай сээнтэр Улаан-Үдэдэ
Буугаа бэлэй баабайн хүбүүн
Гомбожаб.

Холын Баргажан дэлгэр дайдаһаа
Хабшуу хагзархай муу харгыгаар
Хото город Улаан-Үдэдөө
Хоридохи-гушадахи жэлнүүдтэ
Хүрэжэ ерэхэ бэлэн бэшэ һэн.
Хадын хормойн хажуугаарнь
хабшалдажа,

Хурдан долгидой хумиралдахые
һонирхожо,
Долоон хоногоор шулуутай, шабартай
мүрөөр

Далайн эрьеые тойрон дахадаг саг һэн.
Баргажан һалхинай бурхираад эхилбэл,
Байгалай шарай харлаад шууядаг.
Дошхороод далай долгиёо нэһээд,
Добоотон тойроод бүтэмээр бүрхэдэг.
Оёоргүй гүнзэгы сэнхир далайнгаа
Ойлгодошогүй ондоо зүһэтэй сагтань
Онгосооршые, пароходооршые
гаталхаяа болижо,
Орьёлон охинойн номгорхые
шагнажа,
Огторгойн оройһоо сайхыень хүлээхэ
саг һэн.

Баргажан мүрэнэй бусалһан уһаар
Бааржаар шэрүүлэн татуулжа,
Байгал үргэн далайн эрьедэхи
Устин зоной байшанда түлхидөө,
Үдэрөөр, үнжэншые хоноглоод,
Үглөөнэй наранай ялай бултайхада,
Үбсүүндэ наманшалан бурхандаа
мүргэжэ,

Үдэ город тээшээ татаха саг һэн.
Адагай портоёо арадаа орхижо,
«Ангара» пароходоор сүүдхэлэн
тамаржа,

Сэнхир сэгээн Байгалай нюруугаар
Слодянкын станцида буужа,
Тойруулан хамтаруулжа татагданан
Түмэр харгыгаар тойрохшые саг һэн.
Мүнөө сагай микригуудшые үгы даа.
Морёор, ябагааршые ябагдадаг байгаа,
Пароходоор далайн хизаарые гаталжа,
Полуторкаар иигэн-тигэн аһалдажа,
Пед-, мед-, хүгжэмэй нургуулида хүрэдэг
байгаа.

Хэдэ хэды олон зүжэгүүдтэ
Хүшэршые, һониншые рольнуудые
наадаһаниинь

Хэээдэшые мартагдахагүйл.
Тогоогоор дүүрэн мяханһаа хүртэһэн,
Танхаар дүүрэн архиһаа амталһан,
Дуранаймнай ёхорто хатарһан,
Дуугаймнай эхиндэ зэдэлгэһэн.
Социалис Эхэ оронойнгоо түлөө
СССР-эй бүхы арад зон бодоо,
Сээжээ үргөөд, тугуудаа баряад,
Сэрэгтэ ошожо, бута-батаар тэмсэлдээ.
Фронтын талмайнуудай энгэр дээр
Фашистнуудаар таһа тулалдаһан
Габьяата манай Арминнай
Гэмтээхынь дэлхэйе үгэнгүй абарһан.
Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда
Эхэ Буряадаһаа эдэбхи үүсхэл

Эрэлхэг зориггоо гүрэнэй хэрэгтэ
зорюулжа,
Толгойлогшо нүхэр Цыдынжаповай
ударидалгаар
Тооһо татаһан дүлэтэ үдэрнүүдтэ
Артистнарнай концерт наадаараа
Арад зонойнгоо найралдалые мэдүүлжэ,
Арминн хүбүүдые аша туһаараа
баярлуулаа һэн.

АРАДАЙ ДУУНЬАА:

Байсын шулуун хүндэ юма,
хүндэш хадаа
Байгал далайн долгиндо
хүндэш бэшээр мухаряал даа.
Баабайн хүбүүн эрхымэ,
эрхэш хадаа
Баатар ороноо хамгаалһаа
эрхэ бэшээр мордоол даа.

Эрьеын шулуун хүндэ юма,
хүндэш хадаа
Энэ далайн долгиндо
хүндэш бэшээр мухаряал даа.
Эжын хүбүүн эрхымэ,
эрхэш хадаа
Эсэгэ ороноо хамгаалһаа
эрхэш бэшээр мордоол даа.

Эхэ Буряад орон, арадтаа
Эльгэ зүрхөөрөө шийдэн зүрхэлжэ,
Эрмэлзэл оролдолог гаргажа,
Энхэ-Булат Баатар опероо

Түгэсхэл

Зуун жэлэй ойдо зорюулан
Зон, нютагаархин бэлдэнэл,
Зугаа, суглаа, наадаяа
Зохидоор үнгэргэхэ түсэбтэйл.
Түрэл Баргажан нютагтаа,
Тойроод ажаһуудаг бүхы арадтаа,
Таняагүй олон залуушулдаа
Түүхэдэ ороһыень гэршэлжэ,
Тобшолон хөөрэхэ шухалал.
Сэдхэл бодолоороо гандангүй
Сэлэнгэ мүрэндэл долгилхоор лэ.
Суута Буряад ороноо үргэжэ,
Цыдынжабайн Гомбожабтал
ажаллахаар лэ.
Үнгэрһэн сагай үйлэ хэрэгүүдые
Үхибүүдтэ дурдан харуулаа.
Үлүү һарюугын орхижо,
Үндэр ухаатай, үргэн сээжэтэй болгоё.
Аюул түймэрһөө холодуулжа,
Анханай ой тайгаа аршалаа.
Аяр хэээһэнэй амгалан байдал мэдүүлжэ,
Архи, тамхинһаа үхибүүдээ абарая.

ЛУГШАХААМНАЙ
(ГИМН)

Үгэнь С.МАХАЧКЕЕВАГАЙ
Хүгжэмынь А.САНЖИЕВАГАЙ

Шастин үндэрһөө
Шулуун шобхороор
Шууян урдажа
Шэнээ асардаг } 2 раза
Лугшахаамнай.
Бархан уулаһаа
Боорин болдоогоор
Бурьялан урдажа
Бүхэжүүлдэг } 2 раза
Лугшахаамнай.
Баатар хүбүүдээ,
Бэрхэ бэринүүдээ,
найхан басагадаа
Һалбаруулдаг } 2 раза
Лугшахаамнай.
Бүхы арадтаа
Баян байдалай
Буян жаргалай
Юрөөл дуудажэ } 2 раза
Дуугаа дууланам.

Манай Буряадай арадай артистын
Мүнхэ гэрэлэй дурасхаалда
Мүрнүүдые сэдхэлһээ зорюулһандаа
Арадай найхан арюун сээрхэн
Аршаан Булагһаа амталһан шэнгиб.
Байгалай эрьээр нуудал байдалтай
Баян сэдхэлтэй буряад арадай
Баабайнар, эжынэрэй түрэлхи хэлэн
дээрэ

Бэрхэ багша Цыдынжапов тухай
Бүлэглэн, шүлэглэн найруулһандаа
Багшын жаргалай буянтай ажалай
Бурьялдаг Булагһаа балгандад адлиб.
Хөөрүү зүрхэнһөө хүндэтэ нүхэдтөө,
Хүхиюу олон залуушуулдаа
Хөөрөжэ түүхэ дамжуулһандаа
Хүрэнгэ сагаандань нютагтаа
Хүртэлсэһэн шэнги баяртайб.

¹ Сурхайнаг - Хойто-Баргажан мүрэн.
² Лугшахаан - хадын горхон.
³ Шастин үндэр - Бархан уулын нэгэ үндэр.

С.МАХАЧКЕЕВА-САМБИРАНОВА,
багшын ажалай ветеран,
Буряадай Уран зохёолшодой
холбооной гэшүүн.

Амаршалга

Россин Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин гэшүүн, Буряад Республикын болон Россин Федерациин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Владимир Бадмаевич НАМСАРАЕВТА түрэнэн үдэрөөр

Хүндэтэ Владимир Бадмаевич! Үнэн зүрхэнһөө талархалаа мэдүүлэн, 70 наһанай ойн баяраартай амаршалнабди. Мүнөө үеын литература хүгжөөлгэдэ горштой ехэ хубишала оруулжа байһан онсо бэлгитэй поэзнай гэшээт. Горькиин нэрэмжэтэ литература институтта нуража, поэзиин хүнгэн бэшэ замые шэлээ һэнша, мүнөөшье хүртээр энэ хэрэгтээ үнэн сэхэ ябанат.

Буряадай номой хэблэлэй эрхим редактор ябаат гэжэ мэдэнэбди. Дүшэн жэлэй туршада номой хэблэлдэ ажалалаха үедэстнай манай зохёолшодой 500 гаран уран бүтээл нарин нягтаар болбосоруулагдажа, уншагшадта хүргэгдөө. СССР-эй болон Россин Уран зохёолшодой холбооной хүндэтэ гэшүүн болохо Таниие нэгэтэ бэшэ холбооной хүтэлбэрлхы тушаалда һунгаһан байха юм. Хэблэлэй эрилтэ ехэтэй редактор, бэлгитэй уран зохёолшо байһан Танай мэргэжэл шадабариие гүрэн түрү үндэрөөр сэгнэн, Буряад Республикын болон Россин Федерациин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэжэ нэрэ зэргэ олгоһон байна.

Элүүр энхые, амгалан байдал, аза жаргал болон зохёохы амжалта хүсэнэбди

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлени, «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшан.

«Далита хүлэг» нэгэдэлдэ

МАНАЙ МАРТАГДАШАГҮЙ ЗУН

Байгал далайн эрьедэ «Далита хүлэг» гэхэн литературна нэгэдэлэй гэшүүд сугларжа, зунай литературна хургуулида хабаадабад. Уян баян буряад хэлэн дээрээ уран зохёол бэшэж туршаба, амарба.

Бэлгитэй хүбүүд, басагадые Буряадай арадай поэт Л.Д.Танхаев, «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай генеральна директор - ахамад редактор, республикын Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ А.Л.Ангархаев, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, БГУ-гай профессор С.Ж.Балданов, прозаик А.С.Гатапов зохёохы ажалай нюусануудгай танилсуулаа. һонирхолтой хэшээлнүүдыеень шагнажа, зохёол яажа бэшэхэб гэжэ хадуужа абахые оролообди.

Үдэр бүхэндэ элдэб һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө. Жэшээлхэдэ, өөһэдүнгөө зохёолон шүлэгүүдэй уншалгын конкурс болоо. Илангаяа уран гоёр, сэдхэл хүдэлгэмөөр өөрынгөө шүлэг уншанан БГУ-гай Үндэһэтэнэй гуманитарна институтдай III курсын оюутан Туяна Шойропова III шатын дипломдо хүртөө. 2-дохи нуурида БГУ-гай хэлэ бэшэгэй факультедэй V курсын оюутан Сэсэг Малзурова гараа. Аяар холын Ага нутагай Сахиуртын дунда хургуулиин 10-дахи классай нурагша Цыбжит Дамдинова эгээл эрхим гэжэ тодорбо.

Холые зорихо эрмэлзэлтэй залуушуул ажабайдалыемнай голлон байдаг нангин хүсэл - дуран, ая гангын хангалаар анхилһан түрэл дайда, дэлхэйн шарай танюуһан энхэргэн эхэ, сагай мүнхэ эрьесэ мэтын темэнүүдтэ бодоолоо шүлэгэй хэбтэ оруулжа туршанад.

Зохёохы ажалтай танилсууһан багшанар үхибүүдэй зохёолнуудай һайн талыень, дутуу дундануудыень шэнжэлжэ, Байгал тухай бэшэһэн зохёолнуудыень хаража, зунай хургуулида хабаадагшаддай дундаһаа эгээл бэлгитэйшүүлье элрүүлбэ. Эдэ хэд бэ гэхэдэ: БГУ-гай Үндэһэтэнэй гуманитарна институтдай 4-дэхи курсын оюутан Серафима Дмитриева, Агын автономито тойрогой Сахиуртын дунда хургуулиин 10-дахи классай нурагша Цыбжит Дамдинова, БГУ-гай Үндэһэтэнэй гуманитарна институтдай 3-дахи курсын оюутан Зоригма Замбалова ба Улаан-Үдэ хотын 29-дэхи буряад гимназиин 11-дэхи классай нурагша Майя Цыренова гэгшэд болоно.

Иигэжэ нангин Байгал далай дээрэ бэлгитэй, нюдэндөө галтай, сэдхэлдээ ошотой, ууган буряад сэдхэлээ миларуулан уран зохёол бэшэжэ туршажа байһан хүбүүд, басагад сугларжа, бэлгитэйшүүл барагдагүй гэжэ үшөө дахин харуулжа шадабад.

Эржена БАТОРОВА, БГУ-гай 3-дахи курсын оюутан.

Эхин мүнүүдэ

«ХҮЛГӨӨХЭЛ ОГТОРГОЙН ОЛОН МҮШЭДЫЕ...»

Баирма Борохитова Хэжэнгын аймагай Ородой-Адагай дунда хургуулиие һая дүүргэбэ. Бүри баһаһаа, эхин классуудай шаби ябаханаа захалаад, шүлэгэй мүнүүдые зохёожо туршадаг байгаа. Байгааһин үзэгдэл, эжы, эхэ нютаг тухай мэдэрэлээ уран гоёр бэшээд туршадаг бэлэй.

Мүнөө Баирма нилээн олон шүлэгүүдэй автор мүн. Өөр янзын, бодомжотойхон мүнүүдэ яһала бии. Жэшээ болгоё:

Харин минии шүлэгүүдэйм абяан Ханхинуулхал холо дайдын захые, Хүсэггэшэгүй нэгэ ошон мэтээр Хүлгөөхэл огторгойн олон мүшэдые.

Сэдхэлэй абьяас улыһын оршолон дэлхэйтэй холбоотойе одоол иигэжэ элрхэйлээ бшуу. Уянга удха хоёрые нэгэдүүлһэн уран шүлэгүүдые урматай бэшэжэ, арга бэлгитэ хүгжөөжэ ябахыень Баирма БОРОХИТОВАДА хүсэе!

Галина БАЗАРЖАПОВА.

ҮНШЭН БАСАГАНАЙ ДУУН
Үншэн басаганай дуунай аялга
Үнэнхэн сэдхэлым гажараана.
Аба эжыгээ һанан дуулахадань
Алтан дэлхэйм зобонол хадаа.

Баянай барлаг боложо,
Баярашые хэзээ олохоб даа.
Хүхюун сагай ерэтэр
Хэды болотор тэсэхэб даа.

Бүүбэйм гэжэ энхэрһэн
Баабай, эжынь мүнхэ
тэнгэридэ
Басаганайнгаа харгы хаража,
Баярые хүсэн һанана гү?

ЗАМБУУЛИН ТЭЭШЭ
НИИДЭЭ
Тэнгэриин оройдо һара
гансаарданги,
Түмэн олон мүшэд
үсөөрэнги,
Замхангүй далинуудаа
дэбезд,
Замбуулин тээшэ ниидэе.

Эй, хүнүүд! Орхигты тэрэ
дайгаа
Эрлиг хаанай тогоон соо
Эдлэһэн наһандаа
нүгэлнүүдтэй
Муухай һанаан шэнгүүжэ.

Одод тээшэ харгы хороое!
Орьёлой эгээл эсэстэ
хүрээ!
Замхангүй далинуудаа дэбезд,
Замбуулин тээшэ ниидэе.

Эй, хүнүүд! Харыг дээшээ!
Энхэ байдалай ошонууд
Маанад тээшэ эрьен,
Маниие урин далланад.

Эй, хүнүүд! Анхарыт!
Эгээл һайхан байдал тэндэ!
Замхангүй далинуудаа дэбезд,
Замбуулин тээшэ ниидэе!

ЭЖЫМНАЙ
Эжы манай, хэды наһа
хүрээбэт?!
Элдин нютагтаа хэды жэл
һуубат?!
Орьохон сагай утаһан
соогуур
Онсо наһанай үдэрнүүд
соогуур
Хэды багта хүрээжэ
ерэхэбиди?!
Харюулжа ашыетнай шадаха
гүбди?!
Үлгы алтан дэлхэй дээрэ
Үлзы хотог маанадта
үршөөн,
Наһанайманай харгы нээжэ
үгөөт!
Нимгэн сэдхэлтэй
ябахыемнай захяат!

Буряад угаа
мартахагүйемнай,
Барга Баатарһаа
эхитэемнай
Хөөрөжэ үгөөт
маанадтаа -
Хонгор хөөрхэн хүүгэдтээ.
Төөриһэн хуби заяаемнай
Тэгшэлжэ хэзээш шадахалта.
Тонгойжо ябаһан нарыемнай
Тогтоон хэзээш абархалта.
Тиимэһээл бидэ -
Олон тоото харгынууд
сооһоо
Олоной нэгые шэлээбди,
Тиимэһээл бидэ -
Энэ ехэ юртэмсэ дээрэ
Эжыдээл ганса
һүгэдөөбди.

ЭЖЫДЭЭ
Үлзы хотог маанадтаа үршөөн,
Үглөөнэй нара угтааша,
Үлгэн һайхан дэлхэйдэ -
Үнэн сэхэ минии
Үнэтэй, сэнтэй эжы.
Дууряан гараһан дуунай аялга
Дамжан бэшэгдэһэн
шүлэгэйм дээжэ
Ханинхүэрни, хайрата эжымни
Хэзээш шамдам
зорюулагданхай.

Он жэлнүүд ошонол
байгуужа,
Онсо наһан ябажал байгуужа,
Одон мэтээр яларжа,
Зула мэтээр бадаржа,
Һуугаарай минии эжы.

ТООНТОДОО
Танигдагүй холуур аяншалаад,
Тоонто нютагаа бусахадам,
Айраг хатан эжымни
Айраһаар утган абахал даа!

Эсэһэнээ мэдэнгүй дээшээ
Эрьелдэнгүй түргэн гараад,
Үлзытэ баабайн оройһоо
Үргэн Худанаа шэртэнэб даа!

Сэнхир хүхэ ойнуудни
Шэлэнтэ, Модотым бүрхөөн,
Сагаан саһаараа миралзан,
Шагаагыш гэнэл наашаа.

Нюсэгэн талаараа гансаараа -
Нулимса дуһан гунигай
Зайгаад абахаб нэгэтэ -
Заатагүй хүлээ байгааһим.

МАНАТААНА ТАЛААР
НЭРГЭГШЭЭ
Хайрата һанагаха минии
нагаса баабай
Борохинов Жэмбэ
Батуевичай гурасхаалда...

Майн 9-нэй үдэр
Маша ехээр хүлээгдээ.
Майлын сэгсгүүдэй үнэр
Манатаһан талаар хэргэгшээ.

Эрэлхэг зоригтой баатар
хүбүүд
Эхэ ороноо хамгаалхала
Эжы, абынгаа нангин үрээлээр
Эршэтэй мордоо холын замда.

Хэсүү дайнай дууһаһаар
Хэдэн жэл үнгэрөөб?!
Олон жэлэй ябасаар
Геройнууд хэды үлөөб?!

СЭДХЭЛДЭМНАЙ
МАРТАГДАШАГҮЙТ!
һанаа үнөөндэмнай
төөрихэгүйт!
Сагай оёорто мүнхэ байхат!
Сэлгээ талаараа энхэ ябахат!

Майн 9-нэй үдэр
Маша ехэ хүлээгдээ.
Майлын сэгсгүүдэй үнэр
Манатаһан талаар хэргэгшээ.

ХАБАР
Харанхы һүниин хүнжэл
доогуур
Хабарнай шэмээгүй орожо
ерээ.
Хүйтэн үбэлэй саһан дээгүүр
Харахан талмайнууд жэрыгээ.

Хада уулын хаяагаар
Хагсуу үбэлнай хоргодоо.
Хадын голой түргэнөөр
Һуугтаа заһаһад онгосоодоо.

Үндэр огторгой хүхэржэ,
Түрүүшын бороо адхараал.
Үргэн дайда шэмэглэн
Табан һалаа намаалаал.

Хабар, хабар, хабар
Хэн шамай асарааб?!
Элдин Буряад тоонтодоо
Эрьехыеш хэн уряаб?!

БАГША
Багша... ямар олон
удхатайб энэ үгэ...
Бэшэ мэргэжэлнүүд сооһоо
эгээл шухала.
Багшал манда эрдэм
олгодог.
Багшал манда үзэг
танюулдаг.

Багша манай хоёрдохи
Эжыл.
Ямар ехэ түүхэтэйб
энэ үгэ...

Ямбатай, солотой,
алдартай.
Урин сэдхэлтэ, уян үгэтэй,
Энхэ манай багшымнай
Эрдэмэйн аша туһа ехэ...

Баирма БОРОХИТОВА,
Хэжэнгын аймагай
Ородой-Адагай
дунда хургуулиин 11-дэхи
классай нурагша.

Эмгэгтээн хүгшөө, баархан, эмэйнгээ саарна уншажа шадаха бэшэ хадаа, хажуудахи залууда «Утром и в обед и вечером» - гэжэ уншуулба. «Ород хэлэ биш мэдэхгүй хүм даа, оршуулалши даа» - гэхэдэнь, «Үглөөгүүр баа, обедтэ баа, үдэшэ баа», - гэжэ оршуулба. Мэгдээн хүгшөө «Яһан бэрхэтэй юм бээ, шадаха хүн гүб», - гэжэ гэлсэдэг.

Улаан-Үдэ айлаан ошоог байхадаа, абгайһаа гүтынгөө танил хүн тушаа һонирхобоб. «Һайн байдаг бэшгөө, үнөөхил ажалдаа хүдэлдэг, эндэ һая хараа һэм даа, архиджа сагаһан хэбэртэй, шанаһан омһон шэнги нюуртай юмэн столой саана һуугаа һэн даа», - гэжэ һэн.

Һама хүгшэн бүри залууһаа, уран нугархай уһан буряад хэлээрэ, хурса бодол, хурдан ухааһаараа үетэн нүхэдһөө онсолгардаг һэн гэжэ һаһатайшуул

хөөрэлдэдэг. Һалтаа боролжо гэжэ газарта хониндо байба ха. Аржагар шэнэ «Победа» машинатай Агын найдалгатын нэгтэ үзэгдэжэ, «Һайн гөө!» - гэхэн мэндэ амарыень тодожо абаһаар «Һаймнай Һалтаа боролжодоо, муумнай Москва хүрэнги-зэ» - гэжэ ха.

Африканска хара арһатанише түрүүшнхэ харажархиһан зургаатай хүбүүниин эжынгээ гарһаа һэмээхэн татан һураба: «Эжы, эжы, түү тэрэ тоһон болошоһон нюуртай тракторист мүнөөдэр нюураа угаагагүй юм аа бы?».

Ажал хүдэлмэригөө, гэр-тээшье, кинодошье ошоходоо джинсэ үмдэһөө һаладаггүй эжынгээ, нэгтэ юбкэ үмдэжэ байхыень харажархиһан хүбүүниин, хажуудань ерээд, хаража байтараа, «Мама, вы тетя?» гэжэ һураа ха.

Нютагаймнай хонишон һамган нэгтэ хөөрөө һэн. Үбгэнэйнгөө талаар ошоходо, арбан табатай дүү басаганһаа үлэбэ ха. Үдэрыншье яахан даа, теэд һүни болоходо аягүй шэнги байдаг. Эндэ тэндэһэ ангуушаг, шүбуу шонхор, туулай, араата агнашаг амаралта һаань, бүришье олооро сугардаг.

Һүни, эгээр үргэһэн гундаа бүхэ нойроор нойрсожо байтарьнь, машина абыа га-рахаа болёод, сонхо руунь сэхэ

тулган, галаараа гэргээд байшаба. Кабинын үүдэнэй тас-няс хаагдаха янзаар нэгэ хэдэн зон бууба хэбэртэй. Гэр тойрон ябажа, гүбэр-шэбэр хөөрэлдэхэ шэнги, гэнтэ «Открой!» - гэлдэжэ байжа, үүдэ үрхыень наяржа оробо. Абыашье гарахыа айшанхай, орон дээрээ тэбэрлэдэһэн һалаганалдажа байтараа, дүү басаганиин түргэн дары хубсалжархиба. Тиһэн бээрээ «Һүхэ хаанаб? Һүхэ хаанаб?» - гэжэ бэдэршэнэ. Теэд газарһаа угаанш тоншожо байнгүй ябашоо. Манайхинайл залуушуул байгаа бэшэ юм гү.

Һэгээ орожо, хоюулан галаа аһажа энэлдэхэ зуураа дүүһээ һураба ха: «Үгы, шимни юундэ тиимэ түргэн хубсалжархиба?» Дүү басаганиин энэ асуудалда харюусахаа мэдэжэ байһандал тодожо абан, «Алуулаа һаамни, нүсгөөр экспертизэдэ абаашаха юм һэн гү?» - гэжэ ха.

Самолёт соо хүбүүн басагантай зэргэлжэ һуушаба. Залуу сэбэрхэн, дура сэдхэл татама басагантай зэргэлхэн хүбүүнэй зосоонь уни бутаржа, зүрхэ-ниинь түшэгэнхэдэл боложо, танилсаха арга хургаа бэдэрбэ. Теэд таатай зохид үгэнүүдын газарта үлэшэһэн мэтэ, һанагдаха юм бэшэ даа. Угааһан бодолгомо болоһоной һүүлээр зүрхэлжэ, зүрхэлжэл һуражархиба: «Девушка, вы этим самолётом летите?».

Бага классай хүүгэдүүд үйлсэдэ үхэрэй хүрэн шабанаар наадана. Хабтагаршаг шабаһануудыне парта болгоод, монсогор жэжэнүүдыень зэргэлүүлэн хоёр хоёроор табижа. «Энэ бигэ гээшэбди, манай класс» гэлсэнэ. Багшын стол гэжэ баһа нэгые оложо табяаг, гонзогоршог, бүри томошог шабаһаа оложо, энэ багшамнай гэжэ табиба. Олон багшанар урөгтомнай һууна гэлсэн, хажуу тээгүүрэншье жэрылгэбэ. Энэ үедэ хажуугаарынь үнгэржэ яһанан һургуулиин директор һонирхон тогтоод, хаража, хаража:

- Ухибүүд би хаанабиб? - гэжэ һураба.

Ерэхыень ойлгоогүй үхибүүд директорээ харахадаа бахаргашан, урдаһаань булта харашоод байбаг. Директор зохёһон наадан руунь заажа:

- Би хаанабиб теэд? - гэжэ дахин һураба. Ухибүүд урдаһаань хаража гайхан, тэбдэн байтараа:

- Тандал агли шабаһан үгы, - гэжэрхибэд.

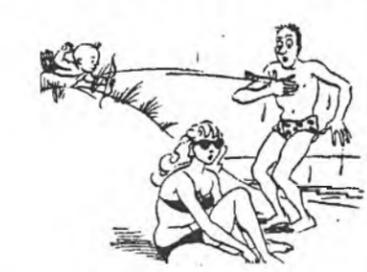
Уни даа, залуудаа, Агын сценэ дээрэ шүлэг уншааг, Гоголиин бюст шагнал абаа һэм. Гэртээ ерээд һайрхангаа, битнай Гоголор шагнуулаб гэхэдэ, ямар малгайб, ямар малгайб, түргэн харуула гээд Цыржэмэдэг абгай сумкадам аһаһанан юм.

Хүгшэн эжы аба хоёрнай үндэр һаһа һаһалжа мордоһон гэжэ Дарима хөөрэдэг. Нэгэ таһаг соо зэргэлээ оронтой, үри бээдэ аргагүй һайханаар үргүүлжэ байдаг һэн ха. Хоюулан халта гүлһитэй болоһон байжа, шэхэнэй аппаратаар хөөрэлдэг байгаа. Теэд, тамын хүн тамадаа жаргалтай гэжэ хэлсэдэг.

Оронһоо бодохоо болиһон хоёрто нүхэдынь ябаал бээ. Үбгэжөөлдэнь үбгэдүүд ерээд, һэмээхэн архи уулажархидаг байгаа. Хүхюу болоһон үбгэ-жөөлэйнгөө шалижа, шашажа һалахыгүдэ баһал дураа гутаһан хүгшөөн түргэн дары шэхэндэ аппаратаа хэжэ, «Би шамһаа хуулиин ёһоор һалахаб» гэжэ айлардаг һэн ха.

Шуя-Ханда
БАЗАРСАДАЕВАГАЙ
«Үнгэрэн ошоһон жэлнүүд»
гэхэн номһоо.

«Холшор ябадалай хойшолон» гэхэн конкурсдо

Түбэд орондо эхэнэрнүүд хэдэн олон үбгэнтэй байдаг, Монгол орондо эрэшүүд хэдэн олон һамгатай байдаг. Мүн тиһхэдэ буряадуудынь хожомдодоггүй, иимэрхүү ябадалнууд оло дахин дайралдадаг юм даа.

Шойжаб гэртээ тогтожо һуухыа болиһоор үнинэй юм. «Эндэ тэндэ ошожо агнахамни» гэжэ шалтаг баряад, буугаа үргэлөөд, мориндоо мордожо ябашадаг болонхой. Тиһгээд һүниие дүүрэн хаагуур ябадаг, хаана агнадаг юм, хэншье мэдэдэггүй байгаа. Харин үдэрэй сайхын урдахана тэнхээ тамиргүй боложо, уруугаа һанжашаһан юмэн гэр тээшээ дугшуулжа ябадаг һэн.

Хүршэ һуудаг айһнуудайн эхэнэрнүүд Шойжабай хаагуур агнадагы тухайла мэдээд, тэрэнэй һамган Шар-Хандада гомдодог болобо. Нэгтэ үдэшэ, Шойжабай үнөөхи агнуурида ошоһон хойнонь, хороо ехээр бусалһан Даримаан Шойжабайда галтайгаар орожо ерээ гээшэ:

- Шар-Ханда! Яажа байнаш! Дуулаагүй юм гүш? Юундэ шэхэгүй, дүли болошоод һуухымши! Мэнгээ голлоһон юм гүш? - гэжэ байгаад галзууран собхорбол даа.

- Үгээ, Даримаан, юун болооб? Мүртэйгөөр дуугарыш! Түймэр шатажа байгаа юм аал? Наашаа һуугыш, - гэжэ Шар-Ханда мэхээ гаргажа, мэдээшгүй болоод һуугаа һэн.

- Түймэрһөөш доро! Доро гэнэб! Шойжабынни залуу һамгадаар ябадаг боло! Дуула! Шагна! Юундэ үбгээ һула табяа, юрэ бусын һамгадаар зайлажа байхымши? Үбгээ хазаарлажа, амьень татыш! - гэжэ байгаад бэлтгэр түхэрэһн нюдэнүүдээ орой дээрээ гаргажархёод хабжаганажа байбал даа. Даримаан тогтуурингүй, түбһэн юумэндэ хамаархадаг, түргэшэ зантай, уулгар мэгдүү һамган юм һэн. Үзөө хараагүй, дуулаагүй юумэниин гэжэ үгы!

Даримаанай юун тухай ярижа байһыень ойлгоходоо, Шар-Ханда мийһэрэн энэбхилжэ:

- Аа, Шойжаб тухай һанаагаа зобоно гүш даа? Ниһ-һэ-һэ-һэ! Тэрэһни тиимэл хүн юумэл даа. Тэрэнэйһни толгойнь муудшаһан юм! Гэртээ тогтожо һуухыа болшоо лэ! Азарга шэнгээр һамгадые бижэгнээр намнаад ябашадаг. Тэрэниие юугээршье тогтоожо шадахагүйш! Залуу һамгадай амтатайхан «обёосо» эдижэ һураһанан юумэл! - гэжэ Шар-Ханда гарайнгаа альгаар хонхогор туранхай хасарнуудаа эльбэжэ, энэбхилжэ һуугаа һэн. - Теэд яашаха һэм даа! Шадалтай хадаа залуу һамгадаар гүйдэжэ байгал! Хайртай харамтай юумэн бэшэ ха юм! Хаана байһан юумэндэ һанаагаа зобожо, бээ тамалнаш даа. Таһалжа абаашаха һэн гү даа! Ерэнэл биизэ, хаана ошохым, - гэжэ һанаа амарханаар, жүгөөрхэнэй мэдэрэлгүйгөөр дуугаржа һууба.

АЗАРГА ШОЙЖАБ

Шар-Ханда даб гэхэн юумэндэ һанаагаа зободоггүй, түбһэн даруу зантай эхэнэр юм даа. Шойжабаа ехээр хүндэдэг, заахан үхибүүн шэнгээр толгойгын эльбэжэ байдаг байгаа. Үбгэндөө угаа ехэ дуратай байһан дээрһээ тэрэнэй хэлһэн үгэ хүүрнээ гарадаггүй, сүм дүүрэн бээ үгэдэг, үнэн сэхээр ябадаг байһан юм. Шойжабайнгаа гэртээ үгы байхадань, гэртээ бусажа ерэхыень абыагүйгөөр хүлэжэл һуудаг юм һэн даа.

- Ай-ай! Арьяа Баала! Энэ эмэһни юун гэжэ һуухым! Баһал һамгадай дээжэнь байнаш даа. Иимэл хаданни Шойжаб шамайе баһаад, нохойшолоод, ондоо һамгантай сэнгэжэ, гүйдэжэ байнал! Ши ямар мэдэрэлгүй, сэб хүйтэн, шулуун зүрхэтэй һамган гээшэбши. Фтюу! - гэжэ шала дээрэ нолмаад гарашаба.

Хаб харанхы болоһон хойно Шойжаб Хужартада үмсынгөө малнууды адууддаг зуһаанда хүрээ ерээ. Мориёо хорёо соо оруулжа уяад, шифер хушалтатай шэнхэн байшанда ошожо, сээниг соохи гадаһанда буугаа үлгөөд, гэртэ оробо. Буржагар хара үһэтэй, гонзогор саган шарайтай, шад улаан уралнуудтай, жэбжэгэр нариһан бээтэй залуухан эхэнэр столой хажууда газетэ шагажа һуугаа һэн.

- Сайн, Дудаари! Ямар орой болотор унтангүй һуунабши? Хүлээгээ гүш? - гэжэ Шойжаб энэбхилэн хэлээд, Дудаарин ульһатай халуухан бээе һуга доогуурны шангаар тэбэрээд, таалажа мэдэбэ:

- Дудаари! Ямар амтатайхан юм даа, улаахан жэмэс шэнги уралнуудшнни! Таһа хазаад эдижэрхийб гэжэ һананаб!

- Шойжаб! Байгыш даа! Би тугаарһаа хойшо хүлээгээб. Нойрни хүрэнгүй шиний ерэхэгүйдэ. Тиһгээд газашаа гаража шагнаба, нэгэшье абыан

дуулахагүй юм, - гэжэ Дудаари гомдолоо барин дуугарна.

Һүүлээрнь Шойжаб Дудаари хоёр хубсаһаа тайлажа шээдэ, «тоорботой обёосо эдихээ», эхэһээ гараһан улаан бээрээ хүнжэл дороо шургажа орошоо һэн.

- Шойжаб, ерэнэһни болоо даа. Мүнөө һүни унтангүй зобожо хонохо һэм даа, - гэжэ Дудаари баяраа мэдүүлжэ дуугарна. - Үсгээдэр юундэ ерээгүйбши? Али Шар-Хандаһни табяагүй гү?

- Үгы! Миниһни шабганса тиимэ бэшэ юм. Угаа һайн зантай, хараал шэрээл хэлэдэггүй, налагар сэдхэлтэй юм. «Залуу һамганда ошохоһни гү?» - гэжэ шогложо һуудаг. Тиимэл хадан ехээр хүндэдэг гээшэб!

- Заа, тиһгээбэл һайн! Шар-Ханда ехэ ухаатай, сээһн һамган даа! Нам шэнги мээһнэг бэшэ ха юм. Шойжаб! Шангаар тэбэриһи даа, ухаан дутуутай залуу һамга! - гээд Дудаари бэээ залажа хэбтэбэ. Тиһгээд түмэр балтаар мугыдажа байһан шэнги түг-түүс, түг-түүс! гэхэн абыан дуулажа байгаа бэлэй.

- Дудаари! Ямар зөөлэхэн, дулаахан бээтэй юмши даа! Шамаа тэбэрихэдэмни, досоомни наран гарашана. Биһни шамдаа дурлангүй байжа шадахагүйб! һамга үгы һаа, шамайе һамган болгожо абаха байгааб. Намда хадамда гараха һэн гүш? - гэжэ Шойжаб Дудаарингаа шэхэндэнь шэбэнэн хэлэнэ.

- Үгээ! Би шиний һамган болоһоор үнинэйб! Шамгүй байжа шадахагүйб! һайнши даа, Шойжаб! Тиһгээ зүрхэндөө дүтэ һанажа ябаһанайһни түлөө баярые хүргэнэб. Намда ондоо юуншы хэрэггүй! Гансал шамтаяа тэбэрилдэжэ байбал болоо! - гэжэ Дудаари хоолойгоо шэшэрүүлэн дуугарна. - Наһан соогоо баярлажа, зүрхэн соогоо һайханаар һанажа ябахаб! Шамтай ханилажа ябаһанаа хээээдэшье мартахагүйб! Шойжаб! Намдаа бү муулаарай даа! Биһни иимэл ухаан дутуутай һамган гээшэб! Ондоогоор шадахагүйб!

Үүрэй сайхаһаа урдахана Шойжаб гэртээ хүрээ ерээ. Үглөөгүүр галаа түлижэ, халуун сайгаа бусалгажа байһан Шар-Ханда үбгэнэйнгөө гэртээ орожо ерэхэдэнь, хёлом гэжэ урдаһаань хараад:

- Залуу һамгандаа хоноод ерээ аалши? Нөөхи яндагараа абаад ерээ гүш? Али Дудаариһни таһалжа абышоо гү? - гэжэ шэрүүнээр дуугарба.

- Дзыи юумэ бү дуугарал даа! Үүрэй сайтар хужарта һуугааб. Хоёр гүрөөһэн хөөсэлдэжэ ерээд, муугаар буудажа адыжархёоб! - гэжэ Шойжаб нэшхэлгүйгөөр дуугаржа байбал даа.

Иимэл хоёр «инагууд» хуби заяагаа холбожо, нэгэ гэр соо суг хамта ажаһуудаг байһан юм. Теэд хэниинь буруу, хэнэһинь зүб байһы уншагшад шийдхэнэ бээ даа.

Нима-Жаб ШАГАДРОВ.

В кругу народов России

«БАЙКАЛ» В СЕВЕРНОМ СИЯНИИ

Э.Н. Сотникова - председатель бурятской общины

- Эльвира Намсараевна, очень символично, что объединение земляков носит название «Байкал»...

- Действительно, трудно найти более емкое и содержательное название. Ведь исстары буряты именуют озеро Байкал священным морем - Байгал Далай.

Еще до буддистских, ламаистских времен предок бурят Бүртэ-Чинос молил Вечное Синее Небо - Хүхэ Мүнхэ Тэнгэри о снисхождении, брызгая в воды Байкала молоком от 100 кобылиц. Ведь по понятиям предков, вода сошла с небес. Воде, как первооснове бытия, они придавали целебное и очищающее значение. Каждый из нас, приезжая в родные края, хоть однажды стоял на берегу Байкала молча, глядя в синюю гладь, в котором отражается Вечное Синее Небо.

- Расскажите, пожалуйста, про деятельность общины.

- В 1991 году одним из первых в г. Якутске была образована Бурятская Ассоциация «Байкал». Первым руководителем Ассоциации был Борис Доржиевич Степанов - старожил, 25 лет прослуживший в системе МВД республики, ветеран труда, подполковник в запасе.

Главными задачами организации явились возрождение и развитие национальной культуры, традиций, обычаев, изучение истории родного края, сохранение языка в иноязычной среде и, конечно, участие в общественной и культурной жизни города и республики.

С этой целью каждый год землячеством проводятся в городе бурятские национальные праздники: зимой Сагалган - «Белый месяц» в честь Нового года по лунному календарю, летом Сур-Харбаан - «Стрельба из лука». Эти праздники очень почитаемы, значимы и любимы для нас, бурят.

Община проводит различные мероприятия: встречи с земляками из Бурятии, открыта при школе №31 воскресная школа, создан молодежный блок студентов-бурятов из госуниверситета. Уже 6 лет работает в г. Якутске представитель Иволгинского дацана Буддийской традиционной Сангхи, уважаемый Дандар лама. Им создана Буддийская религиозная община «Лотос». Проводятся молебны, совершаются обряды, выполняются духовные запросы земляков.

Бурятская община была удостоена чести принять участие в III Международных спортивных играх «Дети Азии» в этом году, как и прежде.

Община встречала многих представителей из 3-х субъектов России: Бурятии, Усть-Ордынского Бурятского автономного округа и Агинского Бурятского автономного округа. Мы были рады встрече, общению, оказанию помощи им, а также их успехам - медалям, и золотым, и серебряным, и бронзовым.

Участвуем в различных форумах, мероприятиях города и республики. Планов много. Главное, чтобы они осуществлялись. Большую помощь оказывают в работе организации активные и добрые люди, которые поддерживают матери-

Недавно у нас в редакции побывала председатель бурятской общины «Байкал» в городе Якутске, одна из лидеров национальных общин Ассамблеи народов Севера Республики Саха (Якутия) Э.Н.СОТНИКОВА.

Эльвира Намсараевна родом из Тункинского района, живет и работает в Якутии с 1982 года. В беседе с нами она рассказала о целях и задачах общины «Байкал», о том, какое место занимает эта структура в многонациональном сообществе Ассамблеи, об общественной деятельности земляков из Бурятии.

ально и морально, это Ю.А. Заяхаев, А.И.Прокопьев, Л.А.Обогорова, Ю.В. Малтугуев, Г.М.Жанаева, С.Б-Ж. Соловьева, З.А.Хандакова, В.С.Заптуев, Т.С.Доржиева, О.А.Антоев, Л.А. Шабатов, Ж.Б-М.Дондунов, Р.Д.Балданов и многие другие.

Особо хочется отметить таких энтузиастов в культурной программе, как Екатерина Самбуевна Доржиева, Олег Лубсанов, Владимир Жаргалов, Софья Лхасаранова, музыкальная семья Цыремпиловых, наш юный артист, лауреат многих конкурсов Саша Иринцев, молодая певица Эржэна Друзьянова и др. Большой вклад внесли в работе общины бывшие руководители Лопсон Дамбаевич Бадмаев, Ким Доржиевич Ускеев, Нелли Николаевна Андриянова, Александр Соколов Иринцев, Римма Алексеевна Заянова.

Где бы мы ни жили, не забываем свои традиции, обычаи, культуру своего народа и надеемся, что дети наши продолжат дальше эту очень важную для нас работу, которая обогатит их духовно, научит уважать традиции, культуру других народов и жить в мире и согласии со всеми.

- Какие связи установлены с другими национальными общинами?

- Республика Саха - многонациональная. Мы, разные национальные общины и национально-культурные центры города и республики объединены Ассамблеей народов РС(Я) в одну большую семью, которая ставит целью сохранение мира и согласия, возрождение национальных культур, формирование у подрастающего поколения достойных нравственных устоев. Мы, председатели и руководители национально-культурных объединений, образуем коллектив единомышленников и каждый из нас несет большую ответственность за свои организации. Представляем свой народ на городских и республиканских форумах. Помогаем друг другу в проведении мероприятий в своих организациях как группа поддержки, как гости и просто как друзья. Без этого нельзя, добрые отношения друг другу - это знак уважения целым народам.

- А какую роль играет работа лично в вашей судьбе?

- После окончания вуза только и знала трудиться. И до сих пор. Хотя я пенсионерка, но работающая. Труд для меня - образ жизни, знак востребованности в обществе. Плохо представляю себя неработающей. Работаю в издательстве Якутского госуниверситета уже 11 лет, а до этого 10 лет работала в Табагинской средней школе.

- Эльвира Намсараевна, каким Вы видите завтрашний день?

- Завтрашний день - это новый день. Новый день - это новая жизнь. Каждый день я становлюсь старше, а может, мудрее.

- Как встречаете новый день?

- Утро мое начинается с мантры у домашнего алтаря (буддийского) и небольшой простой практики. Имею привычку посылать миру приветствие, пожелание счастья и благополучия всем живым существам.

- Женщина в современном обществе - какой она вам представляется?

- Женщина в нашем обществе показывает себя сильной личностью. Она и самостоятельна, она и мать, и отец (в отсутствии его вообще), бизнесмен и политик. Хотя ее место должно быть дома, в семье - воспитывать детей, быть хранительницей очага. Пока так не получается. Непомерно большой груз несет на себе наша женщина. Если наши муж-

чины научатся зарабатывать достаточно денег на содержание семьи, может, груз уменьшится. Будем надеяться.

- Французский писатель Анри де Монтерлан сказал, что домашний очаг должен быть не местопребыванием, а местом, куда мы всегда возвращаемся. А какое место в вашей жизни занимают ваши родители, родительский дом?

- Мне с родителями повезло. Я родилась в прекраснейшем уголке Бурятии - Тункинской долине, что у подножия Саянских гор. Нас, детей, было четверо. Детство прошло в двух районах: Окинском и Тункинском - оба горные места, с удивительно красивой природой и кристально чистой водой, со множеством минеральных источников - аршанами, бурятия тех мест относятся к племени хонгоодор (Лебединое племия).

Отец мой - Намсарай Сыренович Сотников всю жизнь проработал в правоохранительных органах, участник ВОВ. Был коммунистом. Покладистый, подтянутый и очень доброжелательный человек. Со своими детьми он находил общий язык в любом возрасте. Деликатный, с юмором. Когда мы были маленькими, находил время возиться с нами. Водил нас в походы, на рыбалку, любил петь песни и очень красиво пел бурятские старинные песни, рассказывал удивительно интересные истории о наших предках.

Когда мы выросли и стали учиться в вузах, увидели, как трудно стало родителям одевать и обувать нас. Поэтому брат Баир, оставив институт, ушел в военное авиационное училище на гособеспечение, а мы, 3 сестры, закончили Бурятский пединститут.

Мама - Евгения Доржиевна была счетным работником. Работала в торговле. На пенсию вышла, работая администратором гостиницы. Заботливая и сострадательная, находила сил не только нас воспитывать, но и помогала родным племянницам и советом, и делом. Была мастерицей, шила платья и нам, и подругам нашим. И все делала на совесть. Я замечала, что уставала она от всех забот. Дома у нас всегда былолюдно, гостили родственники, знакомые всегда приходили за советом. Они были и людьми передовых взглядов в свое время и на своем уровне. Наши дети, внуки моих родителей любили их, для них дедушка с бабушкой были дороже всего на свете. Маме суждено было прожить 75 лет. Отец свою земную жизнь завершил в возрасте 80 лет, в прошлом году, в полном рассудке и здравии. Я всегда читаю мантру «Ом мани падме хум» Бодхисатвы Сострадания-Авалокитешвары. Если удается бывать в дацанах, то заказываю молебны по традиции, нужно так почтить память по усопшим родителям.

- Расскажите, пожалуйста, о вашей семье.

- Мы живем в Якутии с 1982 года. Дети выучились и разъехались. Сын Борис,

Обряд перед праздником

Семья Сотниковых

закончил Дальневосточный юридический институт МВД России в г.Хабаровске. Работал после окончания в подразделении РУОП МВД РС(Я). Сейчас живет с супругой в Бурятии и работает 1-м зам. начальника УВД г.Гусиноозерска. Дочь Наталья, закончив ЯГУ, уехала жить и работать в г. Санкт-Петербург. Конечно, дети живут далеко от нас. Но это не мешает нам общаться по телефону. Встречаемся с ними во время отпусков. Скучаются они по Якутску, радуются, что город с каждым днем хорошеет. Муж, Иннокентий Васильевич Шептонов, юрист, работает в следственной части при МВД РС(Я).

- Вы не поделитесь с нашими читателями об особенностях воспитания детей у бурят?

- Думаю, у бурят очень важными в воспитании детей являются почитание родителей, уважение к старшим, обращение к ним на «вы» с почтением и с особой интонацией, а это звучит на бурятском языке очень нежно. Так же характерно и то, что во время разговора со старшими не перебивают. Снимают шапку перед пожилыми людьми с поклоном. С малых лет нас учили почетных гостей встречать белой пищей: подавать молоко в пиале, протягивая ее двумя руками. Это знак доброты, светлых помыслов. Конечно, время вносит свои коррективы, кто как воспитывает детей - трудно сказать, есть общепринятые нормы, но традиция и обычаи неизменны, если они соблюдаются.

- Ваши пожелания нашим читателям.

- Читателям «Буряд үнэн» желаю мира и добра, пусть чистые помыслы устроят скверну, пусть с легкостью будут преодолены любые препятствия на вашем пути, пусть дети будут благодарными, да вечно горит очаг вашего дома. Да будет так!

- Спасибо, Эльвира Намсараевна, мы желаем общине «Байкал» насыщенной и интересной деятельности, ведь уже одно название говорит само за себя, и как Вы раскрыли смысл, связано оно с понятием Вечного Синего Неба. Пусть оно всегда будет благосклонно к тем, кто стоит у истоков народной мудрости.

Галина ДАШЕЕВА.

XVII ЖАРАНАЙ МОДОН ТАХЯА ЖЭЛ

НАЖАРАЙ НҮҮЛ ХАРАГШАН ХОНИН НАРА

Буряад литэ	12	13	14	15	16	17	18
Европын литэ	18	19	20	21	22	23	24
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа Лара понед.	Мягмар Марс вторник	Лагда Меркури среда	Лүрдэ Юпитер четверг	Баасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	харагшан Туулай	хүхэ Луу	хүхэгшэн Могой	улаан Морин	улаагшан Хонин	шара Бишэн	шарагшан Тахья
Мэнгэ	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон
Һуудал	огторгой	уһан	уула	могон	хиц	гал	шорой

Гарагай 2-то шэнын 12 (июлиин 18).
Хутагын хурса үдэр. Харагшан Туулай, 1 сагаан мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр.
Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, бисалгал үйлэдэхэ, хараал дараха, эм найруулха, даллага абаха, номнол хэхэ, эльбэ дараха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.
Замда гараха, үбшэ аргалха, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрһээ холо эльгээхэ, хутага бэлюудэхэ мэтын үйлэнүүдтэ муу.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 3-да шэнын 13 (июлиин 19).
Хүхэ Луу, 9 улаан мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр.
Хонин нарада Луу үдэр тудахадаа, тон муу, харша, тэрсүүд шанартай байдаг. Имэ үдэр шэнэ гэр баряа һаа, эзэдынһа халаха, хандарха; бэри буулгал, үбгэнһөө халажа ошохо арга бэдэрхэ; энэ үдэр баригдаһан дасанда (дуганда) ламанар (хубарагууд) үлэхэгүй; энэ үдэр замда гарабал, хулгайшад, тонуулшад ушарха; энэ үдэр таригдаһан таряан хатажа хосорхо; ехэ нэрэ солодо хүртэнэн хүн доройтохо; суглуулһан мал үдэхэгүй; даллага

абабал, хэшэг дуудабал, баялиг ерэхэгүй.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абаагүй һаа, дээрэ.
Гарагай 4-дэ шэнын 14 (июлиин 20).
Хүхэгшэн Могой, 8 сагаан мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр.
Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, бурхан, үндэр сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, Аюушын ханил хүртэхэ, наһанай хүсэ арьбажуулха, эм найруулха, тарни уншаха, амарга нүхэдөө суглуулха, лүн абаха, сан тахиха, сэргэ бурхан болон мүргэл шүтээнэй бусад зүйлүүдые бүтээхэ, тэдэниие арамнайлаха, ута

наһанай ном уншуулха, даллага абаха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, абаһанаа бусааха, тараг бэрхэ, айраг халааха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.
Гэхэ зуура замда гараха, тушаал эзэлхэ мэтын үйлэнүүд хорюултай.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, эг зөөри арьбажаха.
Гарагай 5-да шэнын 15 (июлиин 21). Дүйсэн. Аюуша бурханай үдэр.
Улаан Морин, 7 улаан мэнгын, модондо хуудалтай үдэр.
Бурханда мүргэхэ, зальбарха, тэнгэри тахиха, Наранда, нарада, бусад юртэмсэнүүдтэ шүтэхэ, хулгай дээрмэ дараха, дайсание номгодохо, наһа утагдалгын ном уншаха, даллага абаха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха замда гараха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.
Зүгөөр гэрһээ хэрэглэл гаргаха, модо отолхо, мал адууһанай ами таһалжа, улай гаргаха мэтын үйлэнүүд хорюултай.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абахые тэбшэхээр.
Гарагай 6-да хуушанай 16 (июлиин 22).
Улаагшан Хонин, 6 сагаан мэнгын, хийдэ хуудалтай үдэр.
Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, үндэр сахюусанаа тахиха, тарнинуудые олоор уншаха, нүгэлөө наманшалха, үри зээлиэ бусааха, аршаанаар бээе ариудхаха, бэри буулгаха, хурим түрэхэ хэхэ мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Харин шуһа ханаха, төөнэхэ, тушаал даажа абаха мэтын үйлэнүүдые тэбшээ һаа дээрэ.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, алдуу эндүү болохо.
Гарагай 7-до хуушанай 17 (июлиин 23).
Шара Бишэн, 5 шара мэнгын, гада хуудалтай үдэр.
Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, зальбарха, бисалгал үйлэдэхэ, найр наада эмхидхэхэ, хараал дараха, гал тахиха, хуушан дасан (дуган) хэргээн заһабарилха, шабар пезшэн соо түмэр хайлуулха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлүүдые арамнайлаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.
Гэхын хажуугаар нүхэ малтаха, хуушан эд шорой дээрэ хаяха, эм найруулха, хэлсээ баталха, хүндэ юумэ үгэхэ мэтын үйлэнүүдтэ муу.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хүрэхэ.
Гарагай 1-дэ хуушанай 18 (июлиин 24).
Шарагшан Тахья, 4 ногоон мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр.
Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, лусууд тахиха, буян үйлэдэхэ, эм найруулха, даллага абаха, дошхон бурхадай тарнинуудые уншаха, ургамал тариха, модо отолхо, ада шүдхэр зайлуулха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.
Гэбэшье үһээ угааха, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрһээ холо эльгээхэ мэтын үйлэнүүдые тэбшэгтэ.
Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, эг зөөрин, малай гарза болохо.

Поэт Баатар БАТОВОЙ дурасхаалда

«ХАХАСАХАДАА НАМТАЙ, БҮ УЙЛААРАЙ...»

Май харын эхин... Баатар ахын хүдэмэрийн стол дээрһээ саарһа абажа, багахан юумэ бөшөнб. Ушарын гэхэдэ, Баатар Батоевой хадам эсэгэ, Агын автономито округой хуушанай соёлшодой нэгэн Дамби-Нима аха түүхын ном хэблээдэ бэлдэнэ. Би нагаса аба тухайгаа дурсаха хүсэлтэй байжа бэшэбэб. Тийгэжэ байтарни, Баатар аха дүтэлөөд: «Иимэ олон хуудаһа юу бөшөнб даа?» гэжэ асууһан юм. Тэрэ уулзалгамнай һүүлшын байшоо.
Баатар Батоев гүн ухаатай, бэлигтэй бэшээшэдэй нэгэн гэжэ олондо мэдээжэ байһан. Зунай найрай урда тээ нютагайнгаа зоноор уулзалга түхээрхэбди гэжэ хэлсэһэн байгаабди. Харин... Майн 15. Зугаалай нютаг.

Дуулан, нүхэд, зугаалай, Дуратай зуугаа дуулай, Согтой хатарай аялгаар Солбон, солгёон наадаг.
Баатар Батоевой найруулһан энэ шүлэгынь Улаан-Үдэн 47-дохи пургуулин шаби Арюна Мурдонова 2003 ондо республиканска конкурсно хабаадахадаа уншажа, хоёрдохи шанда хүртөө пэн.
Нэгэтэ нүхэртээ сэрэгэй албанда ябалсаад бусахадаа, жэл бүрийн уран найханай мурьсөөндэ тудажэ, Зугаалайнгаа бүхэтэйшүүлэй вокальна бүлгэмэй «Сурхарбаан» гэжэ дуу дуулахые шагнан бахархаашье, баярлаашье хэмди. Энэ мэдээжэ дуунай үгэнь Баатар Батоевой, хүгжэмынь Владимир (Дампил) Дамбаевай (тэрэ мүнөө баһал үгэ). Эдэ хоёр ехэ нүхэд байһан. Нютагаймнай дуушад энэшье, мүн бусадшые дуунуудынь абьястайгаар, онсо сортоотойгоор гүйсэхэдэжэ юм. Баатар ахын «Сурхарбаан» жэл бүри зэдэлжэ, эрын гурбан нааданай шэмгэ зандаа байхань лабтай.
Поздэй бэшэһэн зохёолнуудынь багшанаршые, номой сангай ажалшадшые, хүмүүжүүлэгшэдшые хэрэглэдэгынь эли ха юм даа.
Баатар ахын наһанай нүхэр Баярмаа абгайда, басагандань, зээдэнь гашуудалаа мэдүүлэн, нүхэрэйн, нагаса абынь, абынь мүнүүдээр энэ найруулгаяа дүүргэе.

пургуулин актова зал соо нютагайхиднай олоороо сугларжа, дайнай ба ажалай ветерануудта зориулагданан концерт зохишоон хараба. Россин габыята артистка, Бурядай арадай артистка Софья Данзанэ, бэлигтэй дуушан Владимир Бухаев ба жэл бүри нютагаймнай хүүгэдые хатарта хургадаг Баяр Туманов гэгшэд энэ хэмжээ ябуулгадамнай хабаадалсаа хэн. Би үгэ залгаһан

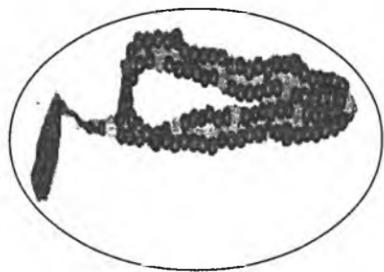
байгааб. Наадаг Баатар Батоевой «Ага» гэжэ шүлэгөөр эхилээ хэмди:
Агамни — аза талаамни,
Хуби заяамни,
Ами наһамни,
Аһан ехэ сахюусамни.
Үхибүүдэй хүмүүжүүлэгшэ хадаа олон шүлэг, дуу, оньһон ба жороо үгэ, тоборуулгануудые хэрэгсээхэш. Тэдэ наада табихада, тон гоё шэмэглэл болодог ха юм.

Хахасахадаа намтай,
бу уйлаарай!
Харалган аадар гэжэ
һанаарай.
Утын намарай бороошые
тогтодог ха юм,
Уйтай дуунай аялгашые
замхадаг ха юм.
Хахасахадаа намтай,
бу уйлаарай,
Харамсажа сэдхэлээ
бу зобоогоорой...
Цымпилма
ДОРЖОПАЛАНОВА,
Баатар БАТОВОЙ
гэр бүлын фотоальбомһоо.

Строки признания

ДВЕ БОЖЕСТВЕННЫЕ КНИГИ ЛЮБОВИ НАМЖИЛОН

(Отзыв по книгам «Волшебные четки». «Золотые четки»)

Читая книги «Алтан эрхи», «Шэдигтэ эрхи» Любви Бимбаевны Намжилон, и переосмысливая прочитанное, я полностью соглашусь с написанным и поражаюсь ее тонкому уму, начитанности, особенно кропотливому трудолюбию. Чтобы написать две большие божественные книги, нужно максимум терпения и ума.
В двух ее книгах все написано доходчиво, просто. Мне кажется, если прочитать ребенку 4–5 лет эти книги и объяснить суть написанного, он поймет сразу. Немного непонятно в толковании объяснение значения слов «нэгэ тоо» — одно число. Перевод на русский язык был бы интересен. А ведь по русскому обычаю дарят нечетное число цветов (один, три, пять и т.д.). А в остальном все вроде верно, с одного полена огонь не разожгешь, один человек не семья, одно дерево губить нельзя.
В пример приведены слова из песни поэта Бурятии Даши Дамбаева «Гуниг дуун» («Тоска по любимой»). В данном тексте неверно написаны слова: не «ой» — гуурни үнгэрнэ олон инагууд», а верные слова такие: «Ойром хубарина омог инагууд», но смысл сохраняется.
«Золотые четки», «Волшебные четки» Любви Бимбаевны — это шедевр в бурятской литературе, желательна была

бы включить в школьную программу с 1 по 11 классы, как внеклассное чтение и факультатив (на русском и бурятском языках). Если наши дети, внуки, правнуки будут знать обо всем написанном в этих книгах, они будут гармонично духовными людьми.
Низкий поклон и огромное спасибо Любви Бимбаевне Намжилон за большой кропотливый труд и богатейший вклад в золотой фонд бурятской литературы, а сотрудникам гизеты «Буряа үнэн — Дүхэриг» за активную массовую пропаганду. Ведь именно по инициативе редакции крупнейший труд Любви Намжилон нашёл своих читателей и верных поклонников. Да пусть сопутствует успех в выпуске других книг Л. Б. Намжилон.
Пусть ваши волшебные четки, Любовь Бимбаевна, будут священными четками навсегда!
Людмила РИНЧИНОВА-БАНЗАРАКЦАЕВА.

ХАМБЫН ОБОО ТАХИГДАА

Энэ харын 2-то Доодо-Ивалга шадар Хамбын обоо - Баян-Улаан тахигдаба. Россин Буддын шажантанай Заншалта Сангхын Хамба лама Дамба Аюшеев түрүүтэй дасанай ламанар гарагай найнда тохёолдоон энэ үдэр обоогоо тахижа, доодо-ивалгынхид заншалта ёһоороо обоогой найр наада Хубисхал тосхондо эмхидхээ.

Дээдэ, дунда, болон доодо-ивалгынхид ээлжээлэн Сагаан харын болон Хамбын обоогой наадануудыг үнгэргэжэ байха шиидхэбэри абанхай, ерэхэ наадануудыг Дээдэ-Ивалга эмхидхэжэ үнгэргэхөөр ээлжээгээ даажа абаба.

Нютагай эдэбхитэд Александр Николаевич Пурбуев түрүүтэй эрхим хэмжээндэ эмхидхэн эрхилжэ, нааданай бүхэ барилдаан, нур харбалга, аргамжа таталга, волейбол эмхитэй найнара үнгэрөө.

Эдэ наадануудай нонин зүйл гэхэдэ, Хамбын шагналда хүртэхэ бүхэ барилдаан 19 шамбай хубуудыг суглуулба.

Сугларгашадай анхарал сүм эзэлхэн энэ мурисөөндэ Агын бүхэ Пүнсэг Дарижапов шалгаржа, Хамба ламын табиган шагналда хүртөө.

Бусад зүйлүүдээр илагшад урмашуулагдаа, Баян-Улаанай тахилгада 1000 гаран хүн республикын аймаг бүхэнхөө хабаадаба гэжэ элирнэ бэлэй.

Баян-Улаан заншалта ёһоороо жэл бүри найртай наадатай тахигдажа байдаг обоо гэжэ манай нониндо урдань бэшгэдэ бэлэй даа.

Манай корр.

Анхарыт!

УГАЙ БЭЛИГТЭЙ АРГАШАН БРАЗИЛИНАА ЕРЭХЭНЬ

ЮНЕСКО-гой шажанай талаар таһагай гэшүүн, дуурисха удаган, уг унгийнгаа бэлиг талаангыг дээрэ үргэжэ байдаг Надежда Ананьевна Степанова хани нүхэрэйнгөө, басаганайнгаа харгын сэргэм аяар холын Москвагай буряад эзэдтэ үргүүлэнэй удаа олдогогүй харгын биледүүдын худалдан абажа, урма зоригтой боложо, аян замданы тэдэнэ үдэшөө бэлэйбди.

Хэр угһаа элинсэг хулинсагуудайнгаа угай бэлиг үргэжэ, дэмжэжэ, олоной түлөө оролдожо ябадаг Н.А.Степанова Бразилин тон бэрхэ аргашан болохо Гильмер Нантес гэгшээтэй танилсажа, Буряад орондоо айшалхыень уриһан байна. «Угай бэлигтэй энэ аргашан эрэмдэг зоной коляска дээрэ һууһан хүниие аргалжа, ябаха аргатай болгоһон байна. Бразилидаа, Голландида, Европын олон гүрэнүүдтэ хутагагүйгөөр операши хэжэ эди шэдитэй энэ хүмнай минии оршуулагшын хоолойн булшархайе (зоб) 3 үдэрэй туршада аргалаадхёо бэлэй» гэжэ Н.А.Степанова хөөрэнэ.

Бурханда һүзэгтэй, Бразилин ехэ бэлигтэй аргашан һаяар (июлиин 28-да) Буряад орон, Улаан-Үдэ ерэхэн. Хомхой сэдхэл баримтадаггүй энэ хүн 300 үншэн үхибүүдыг өөрынгөө мүнгөөр хургажа, хүмүүжүүлжэ байдаг юм.

Тиймһээ энэ хүндэ туһалжа шадаха баян спонсорнууд, предприятия, эмхинүүдэй дарганар, мүнгэ зөөритэй зон утгамжын эмхидхэлэй комитетдэ энэ телефоноор хандаха аргатай гэжэ мэдүүлэе: 55-52-39, уггышы наа, «Восточные ворота» гэгшэн эмхин 427-дохи талалгада ерыг гэжэ уриална. Эндэ Екатерина Михайловна таниие хүлээхэ, уггышы сэхэ Надежда Ананьевнада өөрын телефоноор дуудгыт: 41-22-09.

Тийхэдэ португальска хэлэ мэдэхэ зон баһал эдэ телефоноудаар өөр тухайгаа мэдээсгт гэжэ дуурисха удаган дуулгана. Угай ехэ бэлигтэй, эди шэдитэй харин айлланаа, бүхэ дэлхэйдэ мэдээжэ аргашанаа үндэр хэмжээндэ утган абаял гэжэ Н.А.Степанова бултанда хандана.

Бэлигма ОРБДОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бразилин суута аргашан Гильмер Нантес (баруун гарһаа нэгэдэй һууна).

Гэр бүлын альбомһоо.

ХАЙРАТА БАГШАТАЯА ХАХАСАЛГЫН ҮГЭ

Этигэхээр бэшэ гашуудалта ушар тохёолдожо, зүрхэ сэдхэлыемнай үйдхараар халыаба. Гарагай нэгэндэ, Майдари хуралай болон Ехэ дүйсэний гэрэлтэ гэгшэн үдэр огторгойн олон бурхадта хамтархаяа яаран, хайрата Багшамнай хүрһэтэ дэлхэйтээ хахасаба гэшшэ.

Буряад ороноймнай гайхамшагта хүбүүн, Саяан уула шадар ажаһуудаг арад түмэнэй Багша ламбагай, Буддын шажанай гүн ухаанай эрдэмэй доктор, шажанай болон ниитын дэлхэйн хэмжээнэй ажаябуулагша, Россин Федерациин нуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын Үргэмжэлгын соведэй гэшүүн, республикын Арадай Хуралай нэгэдэй зарлалай депутат байһан, габыята зоной Россин Палатын эмхидхэһэн Нэрэ Хүндын Георгиин I шатын ордендо хүртэгшэ гүрэн доторхи оройдоол хэдэхэн хүнүүдэй нэгэн, Буряад ороной гансахан түлөөлөгшэ, «Ахалар» жасануудыг эмхидхэн байгуулагша, тэдэнэй саг үргэлжин хүтэлбэрилэгшэн, гэлэн Данзан-Хайбан (Фёдор Сергеевич) Самаев июлиин 10-да харгын аюулда орожо, тагаалал болобо.

Багшымнай намтар, наһанайн зам гайхамаар ариуун, хүндэлэн ёһолмоор юм. Холын хадалиг Аха нютагтаа хүлөө шоройдожо, шажан мүргэл буруушаадаг байһан сэмүүн сагта өөрынгөө гансахан зүб харгы оложо шадаад, Бурханда болон хүн зондо бүхэ наһаа зориулаа бшуу.

Багшамнай Байгал далайн уһан мэтэ сэхэ сэбэр ханаатай, гүнзгий бодолтой, сахюур шулуундал хатуу зоригтой, тэрэһнээ гадуур, номгон даруу зантай, хүн бүхэндэ адли тэгшээр хандадаг һэн. Данзан-Хайбан ламхай хэдэн хари хэлэ мэдэдэг, ульгам зохидоор хөөрөлдэжэ, үндэр тушаалтайшы, мүн юрыншы хүнүүдтэй өөрэгүй бэрхээр үгээ ойлголсохо шадалтай байгаа.

Улаан-Үдэдэ, Ленинградта, хургуули хээ, Улаан-Баатарта Буддын шажанай дээдэ хургуулида һураа, Гэгшэн Түрэлтэ XIV Далай ламатай танил байгаа. Гомон дасанда (Урда Энэдхэг), диалектикийн дээдэ хургуулида (Хойто Энэдхэгтэй Дармасала хото),

Далай ламын үргөөндэ эрдэмээ дээшлүүлжэ, Данзан-Хайбан Гэгшэн түрэлтэ Далай ламанаа гэлэнэй нэрэ зэргэдэ хүртгэн юм. Россин Буддын шажантанай Түбэй Хүтэлбэрийн дид-хамбын тушаал эзэлээ, Санкт-Петербургийн дасанай шэрээтээр һуугаа.

Багша ламбагайн ябуулжа байһан шажанай болон ниитын ажал Эсэгэ ороноймнай хилые үни хада алхажа гаранхай: «Ахалар» гэгшэн Россидахи жасанаа гадна иимэл эмхинүүд Америкын Холбоото Штадуудта, мүн Украинада Данзан-Хайбанай оролдоогоор байгуулагдаад, амжалта түгс хүдэлнэ гэшшэ. Олон ондоо орон нютагуудай политическэ, шажанай болон ниитын ажаябуулагшадтай Багша сэхэ танил, нүхэсэдэг байгаа. Хаанашы ябахандаа, хэнтэйшы харилсахадаа, тэсэбэри, амган бүхэни хүүдэлхэ ба хайрлаха гэгшэн Будда бурханай гэгшэн номнолы нэб-тэрүүлхээ Багша оролдодог һэн.

Түрэн гараһан хизаар орондоо Данзан-Хайбан Самаев сэхэ

сэбэрээр алба хэдэг, таһаршгүйгөөр хүйөөрөө холбоотой тоонто нютаг - аглаг үндэр Ахадаа илангаяа ехээр дуратай байгаа. һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ Багшын үүсхэл оролдоогоор Мүнхэ һарьдагай эзэн Бүрин-Хаание тахилгын ёһолол, уншалга үнгэргэдэг болонхой. Амгалан тайбан ажабайдалай, гансахан Буряад ороной, Саяан хада, Байгал далай шадарай нютагуудай бэшэ, мүн бүхы Росси гүрэнэй һалбаран хүгжэхын тула энэ уншалганууд эмхидхэгдэнэ.

Бултанаймнай гашуудал болгожо, Бурхан манай Багшые иимэ эртэ өөртөө дуудан абаашаба. Гэбэшэ, газар дээрэ үнгэргэн табигарахан жэлэйнгээ туршада Данзан-Хайбанай хэжэ үрдиһэн хэрэгын тоолошогүй олон даа. Дасан дугануудыг нэргээжэ, шэнээр барюулжа, түмэн шабинарыг дахуулан бэлдэжэ, хургажа ябаһан хадаа, Бурядай болон Россин түүхэдэ өөрынгөө нэрые Багшамнай алтан үгөөр аржыса бэшэжэрхёо, бүхэдэлхэйн Буддын шажантанай түүхэтэ дансануудташы оролоо.

Хон жэн зурьһан харгыда харата муухай аюуладыг ороходоо, Багша үнэн шадалаа һүүлшынхией гэршэлэн харуулаа бшуу. Юрын хүнэй үни хада наһа баранхай хэбтэхэ наа, Данзан-Хайбан дээдын шадалаа элсүүлжэ, хүниие дууджа, туһа эрээд, эмшэлэлгын газарта һонор ухаан соогоо хүрээжэ ерээд, аргашадта һүүлшынгээ захяа үгэ хэлээ бшуу. Гайхамшагта, агуухэ лама санаартан байһанаа гэршэлэн, маани мэгээмээ талалгарягүйгөөр уншаһаар, тагаалал болоо...

Гэрлэтэ сагаан сэдхэлтэй Багшын гэгшэн хургаал, хэжэ бүтээжэ байһан хэрэгын үргэл-жэлүүлхэ шабинар бии. Ариуун булагта Аха нютагай арад зоной, мүн баһа Багшатай танил, харилсаха жаргалтай байһан хүн бүхэнэй зүрхэ сэдхэлдэ Данзан-Хайбан гэгшэнэй гэрэлтэ түхэл шарай хэтэ мүнхэдөө үлэхэй!

Ум маа ни пад май хум! Нютагаархидын, шабинар болон хургаалын дахагшад.

Нютагайнгаа гайхамшагта бэрхэ хүбүүн, шажанай болон ниитын дэлхэйн хэмжээнэй ажаябуулагша, Саяан уула шадар ажаһуушадтай Багша, Буряад Республикын Арадай Хуралай нэгэдэй зарлалай депутат, габыята зоной Россин Палатын эмхидхэһэн Нэрэ Хүндын Георгиин I шатын ордендо хүртэгшэ, Росси гүрэндэй америкын болон украинска «Ахалар» жасануудыг байгуулагша, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэ, гэлэн Данзан-Хайбан (Фёдор Сергеевич) САМАЕВАЙ

аюулда орожо, тагаалал болоһон ушараар Ахын аймагһаа уг гарбалтай нютаг зоной «Аха» эблэлэй хүтэлбэрилхы совет түрэл гаралдань, дүтын хүнүүдтэ, шабинартань болон хургаалын дахагшадта гүнзгий шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Июлиин 14-дэ Ахын аймагай Орлиг тосхондо үглөөнэй 11 саһаа бэеын хайлуулха ёһолол болохо.

Багша ламбагай, «Ахалар» жасануудыг байгуулагша, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэ, Россин Федерациин нуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын Үргэмжэлгын соведэй гэшүүн, Буряад Республикын Арадай Хуралай нэгэдэй зарлалай депутат, гэлэн Данзан-Хайбан (Фёдор Сергеевич) САМАЕВАЙ

гэнтэн аюулда орожо, тагаалал болоһон ушараар Ахын аймагай захиргаан, аймагай депутатуудай совет түрэлхидтэн, дүтын хүнүүдтэ, шабинар болон хургаалын дахагшадта гүнзгий шаналалаа мэдүүлнэ.

«Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай коллектив, Буряад Республикын Уран зохёолшоодой холбоон Багша, гэлэн Данзан-Хайбан САМАЕВАЙ

тагаалал болоһон ушараар түрэл гаралдань, дүтын зондо, шабинартань гүнзгий шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын захиргаанай дэргэдэй Үндэлэтэн хоорондын харисаанай, ниитын, шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй болон мэдээсэлэй талаар комитет

Данзан - Хайбан лама (Самаев Фёдор Сергеевич) тагаалал болоһон ушараар түрэл гаралдань болон дүтын зондо гүнзгий шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Россин Буддын шажантанай түбэй захиргаан болон Бурядай буддын шажантанай гэгшэдэ Данзан-Хайбан ламын

тагаалал болоһон ушараар түрэл гаралдань, «Майдар» гэгшэн буддын шажантанай эмхин, «Ахалар» гэгшэн жасын түлөөлөгшэдтэ, шабинартань, хүзэгшэдтэ гүнзгий шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хүндэтэ Багша Данзан-Хайбан лама САМАЕВАЙ тагаалал болоһон ушарһаа Буряад Республикын буддын шажанай «Майдар» түб (Хойморой «Бодхидхарма» дасан, Ахын «Пунцогнамдоллин» дасан, Хэрэнэй «Түшэтэ» дасан) түрэл гаралдань, дүтын зондо, шабинартань, номой талаар нүхэдтэн гүнзгий шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Багша, гэлэн Данзан-Хайбанай тагаалал болоһон ушараар Балдануудай бүлэнүүд түрэлхидтэн, дүтын хүнүүдтэ гүнзгий шаналалаа мэдүүлнэ. Таанартай хамта гашууданабди.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директорэй - ахамад редакторай уялгануудыг дүүргэгшэ Т.В.САМБЯЛОВА. Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), А.А.АНГАРХАЕВ (генеральна директор-ахамад редактор), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (харюусалгата секретарь), В.Г.ГОМБОЕВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каланцаришвылин үйлс, 23, Хэблэлэй байшан "Буряад үнэн". E-mail: unen@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 4 хуудан хэмжээтэй. Индекс 73877. Хамтын хэбэг - 27180. Хэблэлдэ тушаагдан саг - 17.00.

"Республиканска типографи" гэгшэн ОАО-до бэлэн диапозитивүүдһээ газетэ 5530 хэбэгээр хэблэгдэ. Директорэйнь телефон: 21-40-45. Б-0165-дахи номертойгоор бүрихлэдэ абтанхай.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй I-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонойр - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-60-21; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершинь» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутгай ажабайдалай болон олониитын хүдэлмэрин, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67.

Редакцида ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэдгүй, мүн авторнуудтань бусаагладаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэлгыг хазагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин ханамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.